

為新加
坡

大家開秀
七全部

świat

podróże

kultura

Olm Warner

ISSN 1644-4183

CZERWIEC / JUNE 2010

Cypr

DWA OBICZA WYSPY

TWO FACES OF THE ISLAND

Nepal

ZA PARAWANEM HIMALAJÓW

BEHIND THE HIMALAYAN SCREEN

Łódzkie

IDZIEMY NA GRUNWALD

WE ARE HEADING FOR GRUNWALD

Bałtyk

NA KAŻDĄ POGODĘ / FOR ANY WEATHER

Bałtyk ...

przywieź własne wspomnienia

Większość z nas lubi wypoczywać nad morzem. Szum fal, ciepły piasek, delikatna bryza odprężają i przynoszą ukojenie. Polacy najczęściej spędzają wakacje nad Morzem Śródziemnym – w Tunezji czy na Cyprze czekają na nas egzotyczne krajobrazy i ciepła szmaragdowa woda. Morze Czerwone z kolei kusi perspektywą nurkowania na rafie koralowej. Od wielu lat niesłabnącym powodzeniem cieszy się Bałtyk. Jak się okazuje, polskie Wybrzeże nie wychodzi z mody. Plaże pokryte drobnym białym piaskiem, ruchome wydmy, klify i sosny o fantazyjnych sylwetkach. Zapach żywicy mieszający się z jodem – polskiej riwiery nie sposób pomylić z żadną inną. A w dodatku niezależnie od pogody zawsze panuje tu gorąca atmosfera.

Tym, którzy marzą o wyprawie do miejsc fascynujących kulturową odmiennością, polecamy ukryty za parawanem Himalajów Nepal oraz chińska prowincję Yunnan.

Most of us like resting at the seaside. The sound of waves, warm sand, gentle breeze, relax and bring peace. Most Poles like spending holiday at the Mediterranean – in Tunisia or Cyprus we will get exotic landscapes and warm, emerald water. And the Red Sea lures with the perspective of diving on coral reefs. Unchangeably popular for many years has been the Baltic. It looks like the Polish seaside is never out of fashion. Beaches covered with fine, white sand. Moving dunes, cliffs and pines sculpted by the wind. The smell of resin combined with iodine – the Polish riviera is one of a kind. What is more, regardless of the weather, it always has hot atmosphere.

And if you would like to visit places which fascinate with different cultures, we recommend Nepal, concealed behind the screen of the Himalayas and the Chinese province of Yunnan.

Urszula Gabryelska
redaktor naczelną

Hydrocyathus

HOTEL & RESTAURANT

Krakowskie Przedmieście 12, Lublin

tel.: 081 536 67 20

www.vanilla-hotel.pl info@vanilla-hotel.pl

Serdecznie zapraszamy do „Vanilla Hotel”, położonego w samym sercu Lublina, w XVII-wiecznej kamienicy na lubelskim deptaku. Bliskość Starówki sprawia, że Vanilla Hotel jest idealnym miejscem zarówno dla gości podróżujących w celach służbowych jak i turystycznych. Zapraszamy do skorzystania z 18 pokoi o bardzo różnych, niezwykłych aranżacjach. Pokoi komfortowych, klimatyzowanych z dostępem do internetu. Obsługa naszego hotelu zadba o Państwa i sprawi, że pobyt u nas będzie przyjemnością.

Odwiedzających nasz hotel goście zapraszamy do skorzystania z usług „Vanilla Restaurant”, serwującej dania kuchni europejskiej i wybrane dania kuchni śródziemnomorskiej przygotowane na bazie oryginalnych włoskich produktów. Miłośnikom i smakoszom wina polecamy specjalnie dobrany zestaw win.

Dla pragnących zorganizować kameralne spotkania przygotowaliśmy „Vanilla Club”, gdzie w niebanalnie urządzonej wnętrzach możecie Państwo miło spędzić czas.

Mamy nadzieję, że odnajdziecie się Państwo w naszych wnętrzach, a my stworzymy atmosferę, w której nie zauważycie jak szybko mija czas.

Urszula Gabryelska, Piotr Lekszycki

Zawsze modny Bałtyk

BALTIC – ALWAYS IN FASHION

Powietrze nasycone jodem, słońce przyjemnie muskające skórę. Lotne piaski wędrujące po plaży razem z turystami, wyrzeźbione przez fale klify i sosny o fantastycznych kształtach. A do tego zimne piwo i smażona ryba z frytkami. Polskie wybrzeże Bałtyku ciągle jest na topie.

fot.: Nightman - fotolia.com, D.Jelonek

Air saturated with iodine, sun pleasantly basking the skin. Quicksands moving on the beach together with tourists, sculpted by waves cliffs and pine trees in fantastic shapes. Cold beer, fried fish and chips. The Polish Baltic coast is still on top.

KURORTY I UZDROWISKA

Sopot – wizytówka polskiej riwiery – mimo statecznego wyglądu ma młodzieżowy temperament. Życie nocne zaczyna się od obserwacji zachodu słońca z najdłuższego drewnianego pomostu Europy i trwa do rana. Potem oczywiście plaża z przerwą na goryły w budce na Monciaku lub masaż w spa. Podobnie wypoczywają letnicy w Międzyzdrojach i w Świnoujściu, które należą do najstarszych kurortów wybrzeża. Szczytują nadmorskimi promenadami otoczonymi kawiarniami, restauracjami i sklepami. O ich długiej historii przypominają bogato zdobione pensjonaty z drewnianymi werandami.

W Kołobrzegu zregenerujemy nie tylko siły, ale także zdrowie. Na zabiegi wykorzystujące leczniczą moc solanek i borowin zapraszają liczne sanatoria. Miłym urozmaiceniem plażowania są rejsy po morzu i podziwianie widoków z tarasu latarni morskiej. Wiele kurortów skrywa Mierzeja Helska. Chałupy, Jastarnia lub cicha i syczkowa Jurata – te nazwy od wielu lat są synonimem udanego wypoczynku.

RESORTS AND SPAS

Sopot – the flagship of the "Polish Riviera" – despite its staid look has a youthful temperament. Night life starts from the sunset seen from the longest wooden pier in Europe and lasts till next morning. Later, the beach and waffles from a booth in Monciak or a massage in a spa. Similar attractions are offered by Międzyzdroje and Świnoujście. The oldest seaside resort is proud of a coast mall surrounded by restaurants, shops and cafés. Their long traditions as a health resort are reminded by lavishly embellished guesthouses with wooden porches.

If you decide to stay in Kołobrzeg, you will rejuvenate your body and restore your health. Treatments using brine and mud are offered by numerous sanatoria. Sea cruises and views from the Lighthouse are a nice distraction from sunbathing. The Hel Peninsula has the most resorts. Chałupy, Jastarnia and quiet and stylish Jurata – these names are synonyms of good rest.

www.sopot.net; www.miedzyzdroje.pl

foto: Arch. PROT, D.Olejnicka

400 KILOMETRÓW PLAŻ

Szerokie połacie białego piasku. Sosny o fantazyjnych kształtach, zapach żywicy, który miesza się z wilgotną morską bryzą. Polskiego wybrzeża nie sposób pomylić z żadnym innym. Znajdziemy tu wyniosłe klify i łagodnie opadające do morza wydmy. Kocik można rozłożyć zarówno w ustronnym miejscu, jak i na dobrze zagospodarowanych połaciach piasku. Na wielu plażach takie udogodnienia, jak: leżaki, przebieralnie, wypożyczalnie sprzętu wodnego, toalety, podjazdy oraz prysznicze należą już do standardu. Na przyjęcie turystów świetnie są przygotowane plaże w Niechorzu, Kołobrzegu, Mielnie, Ustroniu Morskim, Ustce, Sopocie, Gdańsku, Gdyni, Krynicy Morskiej, Jastarni. Najpiękniejsze zostały wyróżnione Błękitną Flagą. W tym roku nagrodę za czystą wodę i doskonałe zaplecze turystyczne zdobyły plaże w: Mrzeżynie, Pobierowie, Pogorzelicy i Świnoujściu. Ładną piaszczystą plażę znajdziemy również w Helu. Przed stu laty mieszkały tu foki szare, dziś te objęte ochroną ssaki możemy spotkać w fokarium.

400 KILOMETRES OF SAND

Vast strips of white sand. Pine trees with silhouettes modelled by wind, the scent of resin blending with the humid breeze from the sea. Polish coast cannot be mistaken with any other. Here, we will find towering cliffs and sand dunes gently lowering towards the sea. You can put your blanket both in a wilderness or on a well-developed beach. Many of the latter offer loungers, changing rooms, water equipment rentals, toilets, driveways and showers of the highest standard. Beaches in: Niechorze, Kołobrzeg, Mielno, Ustronie Morskie, Ustka, Sopot, Gdańsk, Gdynia, Krynica Morska and Jastarnia are best prepared for tourists. The most beautiful ones have been awarded with the Blue Flag. This year the award for pure water and excellent background for tourists went to: Pogorzelica Mrzeżyno, Pobierów and Świnoujście. Beautiful beaches can be found also in Hel. Grey seals lived here a hundred years ago; nowadays these protected mammals can be seen in a seal zoo.

fot.: Embereza - Fotolia.com, D.Olendzka

Zachodniopomorska Regionalna Organizacja Turystyczna
ul. Partyzantów 1/1, 70-222 Szczecin, www.zrot.pl

Pomorska Regionalna Organizacja Turystyczna
ul. Długi Targ 8-10, 80-958 Gdańsk, www.prot.gda.pl

ZWIEDZAJ I WYPOCZYWAJ

Historia polskiego wybrzeża jest równie bogata jak jego przyroda. Nawet w najbardziej upalne dni warto ruszyć się z plaży, by poznać dzieje tych ziem. Największą skarbnicą architektonicznych pomników przeszłości jest Trójmiasto. Kościoły, kamienice, bramy – najstarsze pochodzą sprzed dziewięciu stuleci. Szczerogólnie godne uwagi jest Stare Miasto w Gdańsku z Fontanną Neptuna i z trzema bramami: Złotą, Zieloną oraz Wyżynną. W mniejszych miastach i miasteczkach też jest na co popatrzeć. I nie chodzi tylko o śliczne dziewczyny.

O bogatej przeszłości Kołobrzegu świadczą: bazylika Mariacka, przypominający średniowieczny zamek pałac Brunszwickich, fortyfikacje twierdzy. W Pucku zachwyci nas neogotycki ratusz i ryglowy szpitalik dla ubogich z XVIII w. W Świnoujściu powinniśmy odwiedzić Muzeum Rybołówstwa Morskiego, XVIII-wieczny kościół pw. Chrystusa Króla.

SIGHTSEE AND REST

History of the Polish coast is as rich as its nature. Even on the hottest days, it is worth leaving the beach for a while, to get to know the history of this region. The Tricity is the treasury of architectonic monuments of the past. Churches, tenement houses, gates – the oldest date back nine centuries. The Old Town in Gdańsk, with the Neptune Fountain and three gates: Golden, Green and High, is particularly noteworthy. Smaller towns also offer a lot of viewing pleasures. Kolobrzeg's rich past was witnessed by the Mariacka Basilica, the Brunszwicki Family Palace resembling a medieval castle and the fortress. In Puck, we will be enchanted by the neo-Gothic town hall and a hospital with half-timbered walls from the 18th cent. In Świnoujście we should visit the Sea Fishery Museum and Christ the King's Church from the 18th cent.

Paweł Wroński

z bloga...

W DRODZE DO BOGA

TOWARDS GOD

Nikodem jest najmłodszym mnichem. Mieszká w klasztorze w Zrze, który znajduje się w górzystej części Macedonii, w lesie nad skalnym urwiskiem. W tym dwumilionowym kraju jest zaledwie stu mnichów żyjących według reguły św. Bazylego. Mimo to Nikodem twierdzi, że „Makedoncy to monacholubmyj naród”, bo powołań jest coraz więcej.

Z racji tego, że Nikodem pełni obowiązki przy furcie ma kontakty z przybyszami. Zarówno turyści, jak i wierni często tu zaglądają, gdyż z Zrze pochodzi jedna z najcenniejszych macedońskich ikon, XV-wieczna Matka Boska Pelagonitissa. Ma takie znaczenie dla Makedończyków jak dla nas Matka Boska Częstochowska. Z tą różnicą, że w cerkwi znajduje się kopią, a oryginał można podziwiać w muzeum w Skopje.

W okolicy Zrze nie brak grot, które stanowiły niegdyś miejsca odosobnienia mnichów. Nikodem też marzy o Ischiji, czyli drodze prowadzącej do pełnego zjednoczenia z Bogiem. Jak każdy mnich ślubował czystość, ubóstwo i... posłuszeństwo. Na razie, podejmuję gości poczęstunkiem, choćby najskromniejszym, ale zgodnym z kultywowanym w prawosławnych klasztorach obyczajem. Groty natomiast są puste. Żaden bowiem współczesny macedoński mnich nie osiągnął jeszcze ciszy w Bogu. Są... za młodzi. Nawet igumen (przełożony klasztoru).

W ostatnich latach próbował tej drogi tylko jeden. W tym celu udał się do greckiej Macedonii i rozpoczął żywot w jaskini na świętej górze Atos. Nie miał jednak szczęścia, gdyż Grecy nie przedłużyli mnichowi wizy. Po rozpadzie Jugosławii i powstaniu państwa macedońskiego stosunki z Grecją są wciąż napięte. Grecy Makedończycy nie chcą zaakceptować, że słowiański kraj odwołuje się do tradycji Aleksandra Macedońskiego, a na fladze ma jego złociste słońce, nie mówiąc już o nazwie... Dlatego też Macedonia jest określana na forum międzynarodowy jako Była Jugosłowiańska Republika Macedonia.

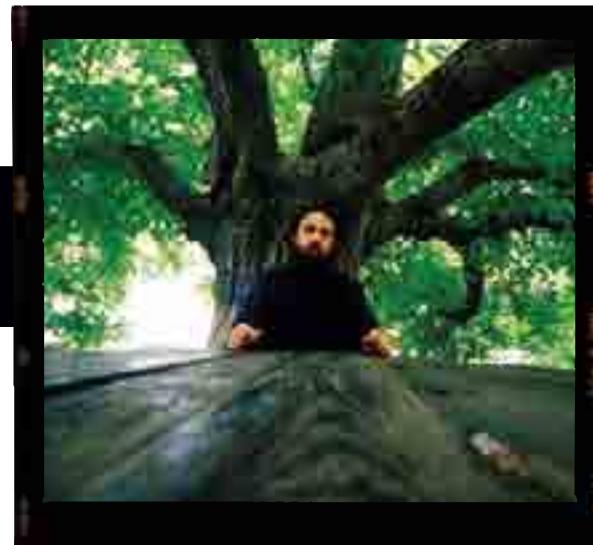

Foto: Paweł Wroński

Nikodem is the youngest monk here. He lives in the Zrze Monastery situated in a forest on a rocky precipice in the mountainous region of Macedonia. In a country of two million citizens, there are only a hundred monks following the St Basil rule. Despite that Nikodem calls Macedonians 'a monacholubmyj (God-loving) nation', because the number of vocations is increasing.

Nikodem is on service at the monastery gate, therefore he has contact with all the visitors. Tourists and the faithful come here often, as one of the most precious Macedonian icons, the Mother of God Pelagonitissa dating back to the 15th century, is in Zrze. The original can be seen in a museum in Skopje and the monastery has a copy. Numerous caves, where monks used to go into retreat, are scattered around Zrze.

Nikodem also dreams about Ischia, the path leading to full unification with God. As every monk he has celibacy, poverty and obedience vows. He receives his guests with a meal, although a very modest one, but prepared according to a custom cultivated in Orthodox monasteries. The retreat caves are empty. None of the living Macedonian monks has achieved silence in God so far. They are too... young. Even the hegumen (abbot). Only one monk has attempted to enter on this path in recent years. He went to Greek Macedonia and inhabited a cave on the sacred mountain – Athos. He was very unlucky, however, because the Greeks didn't prolong his visa. After the break of Yugoslavia and the establishment of Macedonia, the country's relations with Greece continue to be tense. Greek Macedonians do not want to accept that a Slavic country is referring to the tradition of Alexander of Macedon, has his sun in its flag, not mentioning the name... Therefore, on the international forum, Macedonia is often referred to as the Former Yugoslav Republic of Macedonia.

W ZASIĘGU RĘKI / AT HAND'S REACH

Zawsze modny Bałtyk	.....	6
Baltic always in fashion	.....	6

Z BLOGA / BLOG

W drodze do Boga / Towards God	.....	12

WYPRAWA / EXPEDITION

Nepal – za parawanem Himalajów	.....	16
Behind the Himalayan screen	.....	16
Na piaskach Tunezji / Tunisian sands	.....	22

WYPOCZYNEK Z POMYSŁEM

HOLIDAY WITH IMAGINATION

Bałtyk na każdą pogodę	.....	28
Baltic Sea for any weather	.....	28
Inowrocław – uzdrowisko kultury	.....	34
Cultural Health Resort	.....	34
Z głową w chmurach / Head in the sky	.....	40
Drewniane skarby Małopolski	.....	44
Wooden treasures of Małopolska	.....	44

PODRÓŻE OD KUCHNI / CULINARY TRAVELS

Trentino – apetyt na góry	.....	50
Appetite for the mountains	.....	50
Zapraszamy na ucztę / Invitation for a feast	.....	56

WYWIAD / INTERVIEW

Łódzkie ciągnie na Grunwald	.....	60
Łódź province marches on Grunwald	.....	60

SPACEREM PO... / WALKING AROUND...

Z Wolborza na Grunwald	.....	64
From Wolbórz to Grunwald	.....	64

PORADNIK

Apteczka podróżnika	.....	110
Traveller's first-aid kit	.....	110
- Niezazwyczajnych materiałów redakcja nie wraca, a w razie opublikowania zastępuje sobie prawo do ich skrócania. Magazyn Świat® nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń i reklam i ma prawo odmówić publikacji bez podania przyczyny.
© Copyright by Magazyn Świat. Wszystkie materiały są objęte prawem autorskim. Przedruk materiałów materiałów jakiejkolwiek formie i w jakimkolwiek języku bez wcześniejszej pisemnej zgody Wydawcy jest zabronione. Wydawca zabrania bez umownej sprzedaży numerów bieżących i archiwaliów miesięcznika „Świat Podróże Kultura”. Działanie wbrew powyższemu zakazowi skutkuje odpowiedzialnością prawną.

ADRES REDAKCJI
02-548 Warszawa,
ul Grażyny 15 lok. 112-114
tel./faks: +48 22 845 58 41
redakcja:
tel.: +48 22 845 29 24
www.magazynswiat.pl
kontakt@magazynswiat.pl
promocja@magazynswiat.pl

REDAKTOR NACZELNA
URSZULA GABRYELSKA
u.gabryelska@magazynswiat.pl

WSPÓŁPRACA
EDYTA BUCHERT
BARBARA JAMPOLSKA-WASIAK
SYLWIA JAŚKO
PAWEŁ KLIMEK
IZABELA KLEMENTOWSKA
PIOTR LEKSZYCKI
MICHAŁ LUBINA
AGNIESZKA ŁUCZAK
JOLANTA STEFANEK
IWONA SZELEZIŃSKA
JOANNA SZYNDLER
ELŻBIETA TOMCZYK-MICZKA
PAWEŁ WROŃSKI
PIOTR ŻABOWSKI

PROMOCJA
promocja@magazynswiat.pl

REKLAMA
MAGDALENA
LEWANDOWSKA-MACIAK
MAGDA@MAGAZYNWIAT.PL
MAREK RYŃSKI
m.rynski@magazynswiat.pl
reklama@magazynswiat.pl

TŁUMACZENIE I KOREKTA
SANDRA JACOBSON
FILIP MAJKOWSKI

KOREKTA POLSKA
BARBARA ZAPOLSKA

DYREKTOR ARTYSTYCZNY
PIOTR JANOWCZYK

NAKŁAD
10 000 egzemplarzy
© Copyright by Magazyn Świat
OKŁADKA: plaża nad Bałtykiem;
foto: D. Olendzka

Za parawanem Himalajów

BEHIND THE HIMALAYAN SCREEN

Iwona Szelezińska

Nepal położony u stóp najwyższych gór świata przez wieki pozostawał tajemniczy i niepoznany. W 1953 r. po zdobyciu Mount Everest zaczął powoli otwierać się na świat. Dziś możemy podziwiać majestatyczną przyrodę i bajkową architekturę hinduistycznych oraz buddyjskich świątyń.

Nepal, located at the foot of the world's highest mountains, had been mysterious and unexplored for centuries. In 1953, after being reached, Mount Everest began to slowly open up to the world. Now we can admire majestic nature and fabulous architecture of Hindu and Buddhist temples.

Ruchliwa ulica Katmandu, pełna samochodów, motorów i ludzi. Dźwięk klaksonów układający się w chaotyczną melodię, niekończący się koncert na tysiąc aut. Handel natrętnie wciskający się w czas i przestrzeń ulic miasta. W tle wiecznie ośnieżone Himalaje. Nepalczycy wierzą, że w najwyższych górach świata bogowie mają swoją siedzibę, do której schodzą z nieba. Nic więc dziwnego, że uznają je za święte góry i otaczają czcią.

ŚWIĘTE GÓRY >> Himalaje są bogactwem Nepalu i w pewnym sensie również jego przekleństwem. Przez wieki kraj był odcięty od reszty świata. Rządził się własnymi prawami. Z powodu zamkniętych granic omijały go historyczne burze szalejące w tej części Azji. Izolację wynikającą z autorytarnego stylu rządów dodatkowo pogłębiały trudne do sforsowania himalajskie szczyty. Zaledwie 20 proc. powierzchni kraju nadaje się do zamieszkania, jeszcze mniej do uprawiania ziemi. W związku z czym pola budują się tarasowo, tak aby obfite monsunowe deszcze (padające od połowy czerwca do września) nie zmyły plonów ze spadzistych pagórków. Miasta i wsie lokują się w kotlinach, drogi rzeźbi na stromych zboczach, a sięg rzek wykorzystuje do wytwarzania energii elektrycznej. Poczucie bezpieczeństwa zapewnia przede wszystkim gorliwa modlitwa, tak więc mieszkańców Nepalu każdego dnia proszą bóstwa o pomyślność. Na północy wznoszą się wysokie góry (powyżej 6000 m n.p.m.). Aż osiem z czternastu ośmiotysięczników znajduje się na terenie Nepalu, w tym najwyższy szczyt świata Mount Everest (8848 m n.p.m.). Poniżej ciągną się góry średniej wysokości, tzw. Małe Himalaje (2400–4200 m n.p.m.), z licznymi kotlinami i pięknymi dolinami. Największa jest Dolina Katmandu, w której leży stolica kraju. Południe z kolei to żyzna nizina Teraj: gorąca, zalana wilgotnością dżungla, rozległe pola ryżowe, żółte pola gorczyicy, białoróżowe kwiaty lotosu, plantacje bananowca – innymi słowy spichlerz całego kraju, feeria kolorów i zapachów natury. Do Nepalu można dotrzeć na kilka sposobów. Wędrując przez góry od strony Chin, przez terytorium Tybetu, od południa przechodząc granicę z Indiami w miejscowości Bhairawa albo drogą powietrzną, kończąc podróż w Katmandu. Tę ostatnią opcję, choć jest najdroższą, najczęściej wybierają turyści.

BOGOWIE JAK Z BAJKI >> Nepal wita nas gwarem, ulicznymi straganami, muzyką graną na żywo na dachach i tarasach licznych knajpek. Widziany z perspektywy dużego miasta, jakim jest Katmandu (ponad trzy miliony mieszkańców), przypomina muzeum pod gołym niebem. Uderza mnie liczba ceglanych

Posag boga Bhairaw / Bhairava statue

pałaców i świątyń z bogato rzeźbionymi drewnianymi oknami. Spacerując wąskimi uliczkami stolicy, podziwiam autentyczną zabudowę miasta z przełomu XV i XVI w. Przyglądam się ludziom krzątającym się przy swoich domach, wyglądają, jakby żyli w samym sercu orientalnego skansenu. Posągi dawnych władców stoją na wysokich kolumnach, kamienne lwy strzegą wejścia do licznych miejsc sacrum, w których są skrzetnie ukryte święte figury bogów.

Chętnie przyglądam się delikatnym, wręcz niewieścim, twarzom bóstw hinduistycznego panteonu. Brahma – kreator, Wisznu – protektor i Śiva – destruktör, razem tworzą i niszczą wszechświaty, po to, by zachować odwieczny ład wszechrzeczy. Ich uśmiechnięte oblicza są pełne spokoju, kipią dobrocią. Z reguły są to przedstawienia w kolorze, w wielu ognistych kolorach, dzięki czemu bogowie wyglądają jak bohaterowie z bajki. Siedzą na świętych wehikułach w formie zwierząt, w licznych dloniach dzierżąc atrybuty boskości. Kicz, ale jaki radosny i przyjazny dla oka. W hinduistycznych świątyniach zawsze panuje lekki chaos, jest tam jakby wszystkiego za dużo: posągów, muzyki, ludzi, kاذidanych woni, girland kwiatów, modlitewnych gestów. No i krów, które emanując świętością, dodają splendoru sakral-

A busy street in Kathmandu, full of cars, motorbikes and people. The sound of car horns creates a chaotic melody. It is a never-ending concert of thousand cars. Commerce importunately crowds into the time and space of the city. The permanently snow-capped Himalayas are in the background. The Nepalese believe that gods have their abode in the world's highest mountains and they descend to it from heaven. It is no wonder then that they consider the mountains sacred and worship them.

SACRED MOUNTAINS >> The Himalayas are the richness of Nepal and, in a sense, also its curse. For centuries the country had been cut off from the rest of the world. Due to closed borders the historic storms of this part of Asia passed by it. The isolation being a result of authoritarian rule was deepened by hard to access Himalayan peaks. Only 20% of the country's land can be inhabited, much less cultivated. So fields are made as terraces in order to prevent the monsoon rains from washing away crops from steep hills. Life in Nepal is not easy. Towns and villages are located in valleys, roads are carved along steep slopes and the power of rivers is used to generate electricity. Every day people of Nepal put together their palms in blessing, asking gods for prosperity.

In the north there are high mountains (above 6000 m). Eight out of fourteen 8000 m peaks lie in Nepal, including the highest mountain on Earth – Mount Everest (8848 m). Below spread middle height mountains – Lesser Himalayas (2400–4200 m) with multiple valleys. The biggest is the Kathmandu Valley, with the country's capital.

In the south there is the fertile Terai – a hot, moist jungle, huge rice fields, yellow stretches of charlock, white and pink lotus flowers, banana plantations – the granary of the whole country, feast of colours and nature scents. There are several ways to get to Nepal: through the mountains from China, via Tibet, in the south

Stupa Swayambhunath / Swayambunath stupa

Zdjęcie: Iwona Szczęsńska | Donia Szczęsńska

Święte krowy na Durbar Square w Katmandu / Holy cows on Kathmandu's Durbar Square

nym obiektem. Krów nie brakuje również na placu otaczającym kompleks hinduistycznych świątyń Paśupatinath wzniezionych nad błogosławioną rzeką Bagmati. Nad jej brzegami odbywają się kremacje zwłok.

BUDDYJSKIE STUPY >> Gdy zawędruję w inną część miasta, w której koncentruje się społeczność buddyjska, atmosfera zmienia się diametralnie. Jest tu czyściej, spokojniej, można by rzec – bardziej kontemplacyjnie. W tej części miasta wznoszą się dwie najważniejsze buddyjskie świątynie Doliny Katmandu. Są to stupa Boudhnath, do której przybywają głównie buddyci tybetańscy, oraz ulokowana na wzgórzu stupa Swayambhu, skąd roztača się przepiękny widok na całe miasto. Pogrążeni w modlitwie ludzie okrążają świątynie, ze szczytów budowli spoglądają na świat kochające oczy Buddy. Wirują modlitewne młynki. Zwoje z wykaligrafowanymi tekstami mantry wypełniają ich wnętrze. Wprowadzenie młynków w ruch świadczy o przystąpieniu do modlitwy. Pomiędzy świątynią a domami są rozwieszone kolorowe flagi. Wiatr niesie wypisane na młynkach mantry wysoko do nieba. Ku niebosiężnemu szczytom Himalajów.

cross the Indian border in the town of Bhairawa or by air to Kathmandu. This last option, though most expensive, is usually chosen by tourists.

GODS LIKE IN FAIRY TALES >> Nepal welcomes us with hubbub, street stalls and live music on the roofs and terraces of cafes. From the perspective of Kathmandu (over 3 mln people) it resembles an open-air museum. I am struck with the number of brick palaces and temples with richly sculpted wooden windows. Walking down the capital's narrow streets, I admire the original 15th-16th cent. buildings. I watch people busy near their homes. They seem as if living in the heart of an oriental museum. Statues of former rulers stand on pillars, stone lions guard entrances to sacred places, where holy images of gods are hidden. I look at the delicate, almost feminine faces of Hindu gods. Brahma – the creator, Vishnu – the protector and Śiva – the destroyer, together create and destroy universes to maintain the order of all being. Their smiling faces are full of peace and goodness. These gods are usually presented in many fiery colours, so they look like from fairy tales. They sit on sacred vehicles of beasts, in their multiple hands they carry divine attributes. This kitsch is joyous and eye pleasing. In Hindu temples there is always some chaos, as if there was a little too much of everything – statues, music, people, incense, flowers, prayer gestures. And cows who, emanating with holiness, give more splendor to sacred objects. There are plenty cows in the Hindu temples' complex of Pashupatinath on the blessed river of Bagmati. Corpses are cremated on its banks.

BUDDHIST STUPAS >> When I roam to another part of the city, where the Buddhist community lives, the atmosphere changes dramatically. It is cleaner here and more peaceful, almost contemplative. In this part of town there are two of the most important temples of the Kathmandu Valley: the Boudhanath stupa, where mostly Tibetan pilgrims visit, and Swayambhu,

Kompleks hinduistycznych świątyń Paśupatinath / Hindu temples' complex of Pashupatinath

Mnisi buddyjscy przy stupie Boudhnath /Buddhist monks near Boudhnath stupa

EKSTREMALNE PIĘKNO >> Będąc w Nepalu, należy udać się tam, dokąd są kierowane modły. W góry. Mimo że atrakcje trzech starożytnych miast: Katmandu, Patan i Bhaktapuru (przed unifikacją Nepalu w 1769 r. były trzema niezależnymi królestwami) zachwycają i omamiają turystów, trzeba znaleźć siły i wyrwać się z ich gościnnych objęć. Poza miastem w swoje władanie przejmuje nas natura.

Trasy trekkingowe wiją się po grzbietach coraz wyższych gór, a cel wyprawy znajduje się na wysokości ponad 5000 m n.p.m., w bacie, z której na wędrówkę wyruszają himalańscy. Miłośnicy gór mogą udać się na wschód, w rejon Everestu, lub na północny zachód do Pokhary położonej u stóp masywu Annapurny. Dla tych, którzy lubią ekstremalne doznania, trudno o lepsze miejsce do realizacji sportowych pasji niż Himalaje. Grotolażenie, rafting na rwących potokach, rowerowe szlaki górskie albo skok na bungee z mostu na rzecze Bhote Kosi w 160-metrową przepaść (drugie co do wysokości bungee na świecie).

W Nepalu piękno jest wszechobecne, choć nie oczywiste, bo często ukryte w szczegółach. Pomimo uroków wysokogórskiego krajobrazu i wdzięku nepalskich miast, najbardziej widoczne jest na życzliwych twarzach jego mieszkańców. Migdałowy kształt oczu, kruczoczarne włosy, wystające kości policzkowe, twarze jakby starannie wyrzeźbione dławem artysty. Mocne nogi i ręce przyzwyczajone do ciężkiej pracy i długiego marszu. Wzrok wpatrzony w ośnieżone szczyty. Silny charakter ludzi z górami ukształtowany przez surowy klimat Himalajów, górujących samego nieba.

located on a hill with a magnificent view on the city. Pilgrims pray and circumambulate the temples, Buddha's loving eyes look down from the top. Prayer wheels roll. Inside there are scrolls with mantras. Putting the wheels in motion is the beginning of a prayer. Numerous colour flags are hung. The wind takes prayers inscribed on them high to heaven and to the sky reaching Himalayas.

EXTREME BEAUTY >> In Nepal one must go where the prayers go. The mountains. Though the attractions of three medieval cities: Kathmandu, Patan and Bhaktapur enthrall tourists, you have to free yourself from their hospitable embrace. Outside the city we are possessed by nature: rapid streams, small hamlets hidden in the valleys. Trekking routes wind on the ever higher ranges, and the destination is above 5000 m in a base camp from which the climbers start. Mountain enthusiasts can go east to Everest or west to Pokhara at the foot of Annapurna. Those who love extreme experiences will find no better place than the Himalayas – exploring caves, rafting on rapid streams, bicycle mountain trails or bungee jumping from the bridge on the Bhote Kosi river into a 160 m abyss. In Nepal beauty is ubiquitous, but not obvious, as it is often concealed in details. Despite the charm of landscapes and the cities, it is mostly visible on the kind faces of people – almond-like eyes, black hair, protruding cheek bones, faces as if carved by an artist. Their tough legs and arms are accustomed to hard work and long walk. Their eyes look at the snow-capped peaks. Their strong characters are shaped by the harsh Himalayan climate.

Dojazd: samolotem do New Delhi. Do stolicy Indii lotią: Turkish Airlines (www.thy.com/pl), Lufthansa (www.lufthansa.com), Aeroflot (www.poland.aeroflot.aero).

Z New Delhi kursują samoloty linii Nepal Airlines, SpiceJet, Jet Airlines. Podróż na całą trasę kosztuje 3000–3500 zł.

Kiedy jechać: sezon turystyczny trwa od października do końca kwietnia.

Wiza: do kupienia na lotnisku. 15-dniowa kosztuje 25 USD, miesięczna – 40 USD, 90-dniowa – 100 USD. Umożliwiają wielokrotny wjazd do Nepalu.

Waluta: Rupia nepalska (NRs). 1 USD – ok. 65 NRs.

Orientacyjne ceny: Thamel, turystyczna dzielnica Katmandu, oferuje najtańsze noclegi (10–50 USD) i smaczne posiłki w klimatycznych knajpkach (5–15 USD).

Getting there: by plane to New Delhi – Turkish Airlines (www.thy.com/pl), Aeroflot (www.poland.aeroflot.aero), Lufthansa (www.lufthansa.com). From New Delhi by Nepal Airlines or Indian: Spicejet and Jet Airlines. The whole journey 3000–3500 PLN. Tourist season is from October to the end of April.

Visa: upon arrival. 15 days – 25 USD, 1 month – 40 USD, 90 days – 100 USD.

They are multiple entry visas. **Currency:** Nepali Rupee (NRs). 1 USD – about 65 NRs. **Prices:** Thamel, the tourist part of Kathmandu, has cheapest rooms (10–50 USD) and tasty meals (5–15 USD).

Zdj. Iwona Szaleńska i Dorota Szaleńska

wyprawy
w małych grupach

Azja
Afryka
Ameryka
Australia

deszcz
góry
leśna
kontynenty

Konkurs
„Pamiątka regionu Warmii i Mazur”

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego
zaprasza do udziału w konkursie

„PAMIĄTKA REGIONU WARMII I MAZUR”

Celem konkursu jest pozyskanie pamiątki regionalnej jednoznacznie kojarzonej z Warmią i Mazurami, służącej promociji regionu oraz stanowiącej atrakcyjną pamiątkę dla turystów.

Termin nadsyłania prac konkursowych upływa **30 czerwca 2010 r.**

Laureaci konkursu otrzymają nagrody pieniężne w wysokości:

I nagroda – 5.000 zł   II nagroda – 3.000 zł   III nagroda – 2.000 zł

Regulamin konkursu i karta zgłoszenia znajdują się na stronie: www.wrota.warmia.mazury.pl, w zakładce TURYSTYKA.

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓŁNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Na piaskach Tunezji

TUNEZJA
egzotyka
w zasięgu ręki.

TUNISIAN SANDS

Edyta Buchert

Turkusowe wody otaczają dobrze zagospodarowane plaże wschodniego wybrzeża. A egzotyczne krajobrazy i doskonałe warunki do uprawiania sportów zaspokoją zarówno zwolenników biernego, jak i czynnego wypoczynku.

Zdjęcia: S. Niemiec - www.brelia.com

Ląduję późnym popołudniem na niewielkim lotnisku niedaleko Monastiru. Wita mnie słoneczna pogoda – najlepszy zwieńczeniem udanego wypoczynku. Wpycham więc kurtkę do walizki i zakładam okulary przeciwsłoneczne. Obieczę sobie nie myśleć o pracy i kapryśnej aurze, które zostawiłem w Polsce. Nie mogę się już doczekać ciepłego piasku i kąpieli w szmaragdowej wodzie.

KURORT Z TWIERDZĄ >> Zaledwie 10 km od lotniska leży Monastir – kurort otoczony prawie sześciokilometrową strefą luksusowych hoteli. Jest tu port rybacki oraz ładna marina, którą okupują klimatyczne restauracje. Piaszczyste, znakomicie zagospodarowane plaże ciągną się na południe i na północ od miasta. Spragniona błogiego wypoczynku już pierwszego poranka zaliczam orzeźwiającą kąpiel w Morzu Śródziemnym, a potem rozkładam się z książką na plaży. Zamawiam miętową herbatę, ulubiony napój Tunezyjczyków, i cieszę się chwilą. Mogłabym odawać się takiemu lenistwu w nieskończoność, tymczasem zna-

Turquoise waters surrounding developed beaches on the east coast, exotic landscapes and superb conditions for water sports will satisfy fans of both active and passive leisure.

I arrive in a tiny airport near Monastir in late afternoon. I am greeted by sunny weather – the best harbinger of good holiday. I stick my winter jacket into the suitcase and put on my sunglasses. I promise myself not to think about work. I cannot wait for the warm sand and emerald water.

A RESORT AND A FORTRESS >> Monastir – a quaint resort surrounded by a zone of luxurious hotels, is located only 10 km. from the airport. It has a fishing port, a beautiful marina

Białe plaże oblane ciepłą turkusową wodą to gwarancja udanego wypoczynku / White sand wrapped in turquoise water guarantees great holiday

jomi zapraszają mnie do gry w siatkówkę plażową. Stawką jest butelka czerwonego wina Magnon w portowej tawernie. To tradycyjne wino tunezyjskie zyskało uznanie enologów, zatem musi być wyjątkowe. Podrywam się z leżaka. Ten mecz trzeba wygrać! Uwielbiam plażę, ale kuszą mnie także atrakcje miasta. Po degustacji wina zostawiam więc znajomych, którzy postanowili wybrać się na wycieczkę zagłówką, i kieruję się w stronę pełnej uroku medyny (starego miasta), by zobaczyć największą atrakcję Monastiru. Jest nią górujący nad miastem ribat wznieziony w 796 r. Dawniej mieścił się tu klasztor muzułmański i twierdza broniąca wybrzeża. Muzułmańskich pielgrzymów czekało tu serdecznie przyjęcie, wrogowie zaś omijali to miejsce z daleka. Dziś masywna fortyfikacja oczarowuje nie tylko turystów, ale także filmowców. To tutaj kręcono sceny do takich filmów jak: „Jesus z Nazaretu” Franca Zeffirellego czy „Żywot Briana” Monty Pythona.

ALEJĄ DO MEDYNY >> Kolejny dzień spędzam na plaży w Sousse – pełnej uroku stolicy wschodniego wybrzeża. Miasto założone w IX w. przez Fenicjan jest popularnym kurortem. Szczyci się wysadzaną palmami nadmorską promenadą oraz sąsiadującą z portem średniowieczną medyną wpisaną na listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO. Wąskie uliczki starego

encompassed by restaurants and sandy beaches stretching from the south to the north of the town. Longing for blissful rest, I take a refreshing bath in the Mediterranean Sea and lie down on the beach with a book already on the first morning. I order Tunisians' favourite mint tea and enjoy the moment. I could indulge in this sweet laziness forever but my friends encourage me to play beach volleyball. The winners take a bottle of Magnon red wine. This traditional Tunisian wine is recognised by enologists, therefore it must be special. I jump up. I have to win this game! I adore the beach, but I am also lured by the town's pleasures. I leave my friends who have decided to take a boat trip and I walk to the charming Medina (Old Town) to see the highlights of Monastir. One of them is the Ribat. It used to house an Islamic monastery and a fortress. Pilgrims could expect a hearty welcome, while enemies stayed away. Nowadays, the massive fortification enchants not only tourists but also film-makers. ‘Jesus from Nazareth’ by Franc Zeffirelli and ‘The Life of Brian’ by Monty Python were shot here.

PATH TO MEDINA >> I spend the next day on a beach in Sousse – the quaint capital of the east coast. The town, founded by the Phoenicians in the 9th century, is a popular resort. It is proud of its seaside promenade planted with palm trees and a

Zdj.: E. Bucher (2)

Luxusowy hotel w kurorcie Hammamet / Luxurious hotel in Hammamet resort

miasta są pełne straganów kuszących feerią barw i zapachów, maleńkich warsztatów, antykwiarek i kawiarenek z tarasami na dachu. Jedną z atrakcji jest kolej zbudowana w czasach protektoratu francuskiego. Pociągi przemierzają przez miasto, wstrzymując ruch samochodów.

GOLF W PORT EL KANTAOUI >> Szerokie i długie plaże wokół miasta ciągną się przez 12 km aż do eleganckiej miejscowości wypoczynkowej Port el Kantaoui. Przy dobrze zagospodarowanych plażach można poszaleć na nartach wodnych i wypożyczyć sprzęt do nurkowania. Ja wraz z przyjaciółmi postanowiłem oddać się najbardziej twórczemu z plażowych sportów, czyli budowaniu rzeźb z piasku. Zaopatrzeni w wiaderka i łypatki ruszamy nad brzeg morza, by dać upust fantazji. Z pieczęliwością i troską o detale powstają piaskowe zamki, mosty, wieżowce, a nawet słonie i biedronki. Ogłaszamy oczywiście konkurs na najpiękniejszą budowlę. Przegrani fundują sziszę, fajkę wodną, w jednej z knajpek w Port el Kantaoui, dokąd wybieramy się po południu. Hotele w tej ekskluzywnej miejscowości wypoczynkowej cieszą się tradycyjną arabską architekturą. Stylovie domy toną w kwiatach jaśminu i bugenwilli. Oprócz pięknych plaż jedną z tutej-

Medieval Medina listed as a UNESCO National Heritage Site adjacent to the port. The narrow streets of the Old Town are filled with stands tempting with colours and aromas, tiny workshops, antique stores and coffeehouses on roof terraces. Railway, built in the times of French protectorate, is one of the attractions of the town, although trains passing through the town, hinder car traffic.

GOLF IN PORT EL KANTAOUI >> The broad and long beach stretches for 12 km to the elegant resort Port el Kantaoui. The beach infrastructure facilitates water skiing and diving. We decide to indulge in the most creative beach sport – building castles out of sand. Equipped in buckets and shovels, we let our fantasy loose. We create sand castles, bridges, skyscrapers, even elephants and ladybugs, each meticulous and detailed. Hotels in this exclusive town delight with traditional Arabic architecture. Stylish buildings are buried in Jasmine and Bougainvillea flowers. A eighteen-hole golf course is another attraction here. It would be difficult to find a better place for learning golf. Not thinking long, I book a lesson with an instructor and try our luck on the 130-hectare green field. Well, I am no Tiger Woods, but I am having fun. I am happy that I can spend my time actively and get to know the mysteries of such exclusive sport.

Medyna w Sousse / Medina in Sousse

szycz atrakcji jest 18-dołkowe pole golfowe. Trudno o lepsze miejsce na rozpoczęcie nauki gry w golfa. Nie zastanawiając się długo, rezerwuję lekcje z instruktorem i próbuję sił na 130-hektarowym zielonym polu. Cóż, do Tigera Woodsa jeszcze mi daleko, ale zabawa jest wyśmienita. Cieszę się, że mogę aktywnie spędzić czas i poznawać tajniki tej elitarnej dziedziny sportu.

ZABYTKOWE KĄPIELISKO >> Kolejną ciekawą miejscowością we wschodniej części wybrzeża Morza Śródziemnego jest Hammamet. O urodzie jednego z najślynniejszych kąpielisk Tunezji decydują kręte uliczki medyny, stare łaźnie, wiekowa kazba, i piękne plaże oblane czystą wodą. Miasto otaczają dwa turystyczne miasteczka, tzw. zone touristique, w których nikogo nie dziwi topless. W starszym, usytuowanym na północy znajdują się hotele o zróżnicowanym standardzie. Młodsze miasteczko, położone na południu od centrum miasta, jest bardziej luksusowe, tutaj rozpościera się największa w Tunezji marina.

Goszcząc w Hammamet, nie mogę odmówić sobie konnej przejażdżki po plaży. Nie pamiętam już, kiedy siedziałam w siodle. Proszę więc o spokojną klacz. Właściciel śmieje się i zapewnia, że wszystkie konie są łagodne, i nie grozi mi żadne niebezpieczeństwo. Wycieczka o poranku, gdy plaża jest jeszcze pusta, to naj-

HISTORIC SEASIDE RESORT >> Hammamet is another interesting town on the south coast of the Mediterranean Sea. The beauty of one of the most famous seaside resorts in Tunisia is made by the winding Medina streets, old baths, historical kazba and beautiful beaches surrounded by pure water. The town is embraced by two tourist zones, where sunbathing topless is a norm. In the older one, situated in the north, there are hotels in various standards. The younger town located to the south of the city's centre is more luxurious. I cannot deny myself the pleasure of horse riding on the beach. I can't remember the last time I sat in a saddle. Therefore I request a calm mare. The owner laughs and ensures me that even stags are gentle and I am in no danger. A ride in the morning, when the beach is still empty, is the best recipe for a good day. My friends enrolled to a windsurfing course (good conditions prevail here almost the entire year) and I am tempted by the parachute pulled by a motorboat. How does the beach look like from a bird's perspective? How does it feel to be in the air? Soon, fear loses with curiosity and I decide to take the 'unusual' ride. The flight is definitely one of the most exciting beach attractions.

TASTES OF TUNISIA >> We get to dinner in a colourful carriage reminding old royal or fairytale carts. It takes me a while to choose something from the menu in a restaurant serving local

Zdj. E. Buchar (3)

lepsza recepta na udany dzień. Moi przyjaciele zapisali się na zajęcia do szkoły windsurfingu (dobre warunki do surfowania panują tu niemal przez cały rok), ja wodzą wzrokiem za spadochronem ciągniętym przez motorówkę. Jak wygląda plaża z lotu ptaka? Jakie to uczucie znaleźć się w powietrzu? Wkrótce strach przegrał z ciekawością i zdecydowałam się na tę nietypową „przejażdżkę”. Krótki, ale bogaty we wrażenia lot, jest dla mnie niewątpliwie jedną z ciekawszych plażowych atrakcji.

SMAKI TUNEZJI >> Na kolację wybieramy się kolorową bryczką, przypominającą dawne, królewskie karety albo baśniowe zaprzęgi. W nadmorskiej knajpcie z lokalnymi smakołykami długo zastanawiamy się nad wyborem dań. Decyduję się na *kuksus*, czyli kaszę z pszenicy, z jagnięciną. Potrawę tę podaje się także z baraniną, sosem gulaszowym marga, kurczakiem lub rybą. Proszę, by do kaszy dodano *harissę*, pikantną pastę z papryki chili i czosnku. „Ostro grasz!” – żartują znajomi i wybierają inne specjały: *szorbę* – zupę pomidorową z kluskami gotowaną na wywarze z jarzyn i jagnięciny, *brik* – prawie przezroczyste naleśniki nadziewane tuńczykiem, kaparami i jajkiem sadzonym, *mechouię* – pikantną sałatkę z grillowanych bakłażanów, cukini, papryki i pomidorów. Na deser zamawiamy miętową herbatę i talerz różnorodnych słodyczy: daktyli nadziewanych prażonymi migdałami, baklawą, chałwą.

W Tunezji znalazłam wszystko, co jest dla mnie synonimem udanego wypoczynku. Piękne, dobrze zagospodarowane plaże, ciekawe zabytki, luksusowe kurorty oraz pełne lokalnego kolorytu zaułki arabskich medyn. A do tego wyśmienitą kuchnię, w której mieszą się arabskie, tureckie i francuskie smaki. W tyglu wielu kultur i krajobrazów każdy znajdzie coś dla siebie.

Kolorowy suk w Sousse / Colourful souq in Sousse

Ribat w Monastyrze / Ribat in Monostir

delicacies. I go for couscous with lamb. It is also served with mutton, marga goulash sauce, chicken or fish. I ask for harissa, hot chilli pepper and garlic paste. ‘You’re a hottie’ my friends joke and choose other specialties: shorba – tomato soup with noodles cooked in vegetable and lamb stock, brik – almost transparent pancakes stuffed with tuna, capers and egg, mechou – hot salad from grilled aubergine, zucchini, pepper and tomatoes. We order mint tea and a mix of sweets: dates stuffed with roasted almonds, baklava and halva. In Tunisia, I found everything what makes a good holiday. Beautiful, well-kept beaches, enticing historical sites, luxurious resorts and Medinas with Arabic ambience. All this, plus excellent cuisine blending Arabic, Turkish and French taste. Everyone will find something for themselves in this melting pot of cultures and landscapes.

Dojazd: samolotem; międzynarodowe lotniska znajdują się w: Tunisie, Monastirze, na Dżerbie, wTauzar, Tabarce, Safakis.

Samoloty czarterowe odlatują z większych lotnisk w Polsce.

Kiedy jechać: sezon trwa od maja do południnika.

Waluta: dinar tunezyjski (TND), 1 € – 1,85 TND

Nie wolno wwozić i wywozić dolarów.

Wiza: nie obowiązuje tylko turystów przyjeżdżających z biurem.

Warto wiedzieć: napiwki – w restauracjach (ok. 10 proc.), bagażowi – 1 TND, taksówkarze i pokójówki – napiwek nie jest wymagany; targowanie się – jest zwyczajowo przyjęte i bezwzględnie należy negocjować cenę. Poza strefami turystycznymi, gdzie obowiązują europejskie normy zachowania, należy uszanować miejscowe zwyczaje i nie ubierać się wyzywająco (kobiety powinny mieć zakryte ramiona i nogi).

Getting there: by plane – international airports: in Tunis, Monastir, Djerba, Tauzar, Tabarca, Safakis. Chartered flights from major cities in Poland.

When to go: high season – May to October.

Currency: Tunisian Dinar (TND), 1 € – 1.85 TND

It is forbidden to enter or leave the country carrying dinars.

Visa: not required for tourists on organized tours.

Worth knowing: tips – in restaurants (usually 10%), baggage handlers – 1 TND, taxi drivers and maids – tip is not required; bargaining is customary and you should negotiate all prices. Outside of tourist zones, where norms of European conduct are obligatory, you should respect local customs and refrain from dressing provocatively (women should cover shoulders and legs).

Bałtyk na każdą pogodę

**Na polskim Wybrzeżu
znajdziemy tyle atrakcji,
że nawet deszcz nie zepsuje nam
zaplanowanego wypoczynku.**

Jak donoszą meteorolodzy, zdarzają się lata, w których nad Bałtykiem przez kilka dni wakacji bywacieciej niż nad Morzem Śródziemnym. Na ogół jednak aura nie zmusza nas do szukania cienia na plaży i chłodzącej kąpieli w morzu (czasami temperatura wody przekracza 20°C). Na szczęście, niezależnie od pogody, nad Bałtykiem zawsze jest gorąca atmosfera.

IMPREZOWO >> Tegoroczne lato nad polskim Bałtykiem będzie upływać pod znakiem dobrej muzyki. Najciekawiej zapowiada się oczywiście gdyński Open'er Festiwal (1–4 lipca), który już od kilku lat przyciąga rzesze fanów z całej Europy. W tym roku gwiazdami będą: Pearl Jam, Skunk Anansie, Massive Attack i Kasabian. Niecałe dwa tygodnie później amatorzy muziki transowej (co roku do Gdyni ściąga ich ok. 50 tys.) będą się bawić na festiwalu Beach Party. Z kolei w pierwszy lipcowy weekend we włądysławowskim porcie posłuchamy szant. Do wspólnej biesiady podczas zabawy „Rybka we Władku” zasiadają też smakołyki ryb. W Miedzyzdrojach podczas Wakacyjnego Festiwalu

Urszula Gabryelska, Piotr Lekszycki

BALTIC SEA FOR ANY WEATHER

**On the Polish coast
we can find so many attractions
that even rain will
not spoil our holiday plans.**

As the meteorologists say, there are summers when for several days during the holiday season the Baltic weather is hotter than at the Mediterranean. Usually, though, the weather does not force us to look for a shade on the beach or a cooling bath in the sea (it happens that water's temperature is above 20°C). Luckily, regardless of the weather, the Baltic has always hot atmosphere.

PARTYING >> This year's Baltic summer will be accompanied by good music. The most interesting event will, of course, be the Open'er Festival in Gdynia (1–4 July), which has brought throngs of fans for several years now. This year's stars will include: Pearl Jam, Skunk Anansie, Massive Attack and Kasabian. Less than 2 weeks later the trance music fans (about 50 thousand each

Gwiazd (14–17 lipca) będzie można spotkać się z gwiazdami polskiego kina i teatru. W najpiękniejszym miesiącu lata nie lada gratka czeka na turystów w Kołobrzegu. Na tamtejszym Sunrise Festival (23–25 lipca) wystąpią tytani muzyki klubowej. W połowie sierpnia (13–15) w Strzelinku koło Słupska podczas Festiwalu Legend Rocka usłyszmy takich wykonawców jak Arthur Brown czy Eric Burdon. Nad polskim Wybrzeżem nie brak też miejsc, do których wieczorem można się wybrać na niezapomnianą imprezę w rytmach muzyki tanecznej. W najlepszych dyskotekach wybrzeża zabawa trwa do białego rana.

BLISKO NATURY >> Nic tak dobrze nie naładowuje naszych akumulatorów jak kontakt z naturą. Spacer leśną drogą na odludną plażę. Zapach sosnowej żywicy, który miesza się z wilgotną morską bryzą, ukoju nerwy i zregeneruje siły. Urlopowicze spragnieni ciszy i spokoju ustanne miejsca wypoczynku znajdą w pobliżu nadmorskich parków. Na Wybrzeżu Słowińskim podczas jednego weekendu można kąpać się w morzu, surfować po jeziorze i wędrować po rozległych wydmach porośniętych trawami, głównie piaskownicą zwyczajną i wydmuchrzycą nadmorską. Takie możliwości wypoczynku oferują roztaczające się między Łebą a Rowami Słowiński Park Narodowy. Obejmuje ochroną piaszczyste mierzeje odcinające od morza płytkie jeziora, np. Gardno, Łebsko, bagna, torfowiska, nadmorskie bory i lasy, a przede wszystkim unikatowe w Europie ruchome wydmy (rekordzistki

year) will enjoy the Beach Party festival in Gdynia. And at the first weekend of July we will have sea shanties at the Władysławowo harbour. There will be a huge feast for fish gourmets at the "Fish in Władek" party. In Miedzyzdroje, during the Holiday Stars' Festival (14–17 July) we can meet the stars of Polish cinema and theatre. The tourists in Kołobrzeg will have a treat in the most beautiful summer month. During the Sunrise Festival (23–25 July) titans of club music will perform there. In mid-August (13–15), in Strzelinko near Słupsk, during the Rock Legends' Festival we will hear Arthur Brown and Eric Burdon. There are also plenty of places on the Polish coast to have a memorable dancing evening. In the best discotheques of the whole seaside parties will last till the break of dawn.

CLOSE TO NATURE >> Nothing can reload our batteries as well as nature can. A walk along a forest trail to a deserted beach, the smell of a pine resin, combined with a humid, sea breeze, will calm our nerves and regenerate strength. Those who need silence and peace, will find solitary places to rest near the seaside parks. On the Słowińskie Coast, in just one weekend, we can bathe in the sea, surf on the lake and roam around vast dunes covered with grass, mainly the European beachgrass and leymus. All these opportunities are offered by Słowiński National Park spreading between Łeba and Rowy. It protects the sandspits cutting off from the sea shallow lakes,

Jedna z helskich rozrywek / Entertainment in Hel

Rowerowa przejażdżka po plaży / Cycling along the beach

Dawka jodu dla całej rodziny
An iodine dose for the whole familyA może łowienie ryb z kutra...
or maybe fishing from a cutter...Konna przejażdżka – dobra na każdą pogodę
Horse ride good in any weather

Informacje turystyczne

Czas na Bałtyk – Pomorskie

Jastarnia – ul. ks. P. Stęfańskiego 5,
84-140 Jastarnia, tel. (58) 675 20 97

Kuźnica – ul. Hallera 1A, 84-130 Kuźnica,
tel./faks (58) 675 36 98,

Slupsk – ul. Starzyńskiego 8,
tel. (59) 842 43 26, it@um.slupsk.pl

Łeba – ul. 11 Listopada 5a, 84-360 Łeba,
tel. (59) 8661 623, buro@lotleba.pl

Gdańsk – ul. Długi Targ 28/29, 80-830 Gdańsk,
tel. (58) 301 43 55, cit@gdansk4u.pl

Hel – Marina Helska, Port rybacki, 84-150 Hel,
tel. (58) 675 10 10, turystyka@gohel.pl

Choczewo – ul. Pierwszych Osadników 17,
84-210 Choczewo, tel. (58) 572 39 13 w. 218,
promocja@choczewo.com.pl

Ustka – ul. Marynarki Polskiej 87,
tel. (59) 814 71 70

Krynica Morska – Lato (VII–VIII), punkt IT
znajduje się przy wejściu na molo przy ul. Gdańskiej,
zima – w UM. Krynica Morska ul. Górników 15,
82-120 Krynica Morska.

Gdynia – ul. 10 lutego 24, tel. (58) 622 37 66,
gci@gdynia.pl

Kosakowo – Rewa, ul. Morska 56,
81-198 Kosakowo, tel./faks: (58) 620 06 95,
gokis@kosakowo.pl,

Stegna – ul. Gdańskiego 36, 82-103 Stegna,
tel. (55) 247 86 92, ug-turystyka@o2.pl

Sopot – ul. Dworcowa 4, 81-704 Sopot,
tel. (58) 550 37 83, it@sopot.pl

Pomorska Regionalna Organizacja Turystyczna
ul. Długi Targ 8-10, 80-958 Gdańsk,
www.prot.gda.pl

poruszają się z prędkością 10 m na rok). Ta-
kie środowisko upodobały ptaki wodno-błot-
ne. Żyją tu liczne gatunki kaczek, łabędzi,
perkoza dwuzubego, chruściela. Miłośnikom
przyrody spodoba się także Woliński Park Na-
rodowy obejmujący ochroną największą pol-
ską wyspę Wolin. Park szczyci się: najpięk-
niejszym w Polsce odcinkiem wybrzeża klifo-
wego, dobrze zachowanymi lasami bukowymi,
wyspiarską deltą cieśniny Świną. Na tej
unikatowej wyspie żyje wiele gatunków zwie-
rząt. Zobaczymy tu m.in.: borsuka, żubra, mor-
świna i szopy pracza. Symbolem i wizytówką
parku jest orzeł bielik.

NA SPORTOWO >> Polskie Wybrzeże
oferuje moc atrakcji przede wszystkim amato-
rom sportów wodnych.

Młodzi ludzie ściągają głównie do Jastarni,
gdzie rozpościera się plaża z bogatą ofertą
sportów. Działają tu wypożyczalnie sprzętu
wodnego, ośrodek żeglarstwa sportowego,
bazy nurkowe i szkoły wind- i kitesurfingu.
Kilka kilometrów kwadratowych płycizny
i stabilny, równy wiatr sprawiają, że nad wo-
dami Jastarni unoszą się dziesiątki kolo-
wych latawców. Doskonałymi miejscami
do uprawiania kitesurfingu są m.in.
Międzyzdroje i Rewa. Najbardziej zaawanso-
wani amatorzy tego sportu urządzają popisy
skoków przez rewski cywil.

Z kolei windsurferzy odnajdują swój raj
w Zatoce Pomorskiej, przy plażach wyspy
Wolin albo w Chałupach (Zatoka Pucka osło-
nięta od pełnego morza cyplem Mierzei Hel-

like Gardno and Łebsko, swamps, bogs,
coniferous forests and woods, and
particularly the moving sand dunes (the
fastest move 10 m per year). This is the
perfect environment for water and mud
fowl. There are many species of ducks,
swans, Great Crested Grebe, rails here.
Nature enthusiasts will like the Wolin
National Park which protects the biggest
Polish island of Wolin. The park boasts
with the most beautiful Polish cliff shore,
well preserved beech forests, the island
delta of Świnia strait. Many animal species
live on this unique island, among them:
badgers, wisents, harbor porpoises and
raccoons. The symbol and the hallmark of
the park is the white-tailed eagle.

SPORTS >> Polish coast offers plenty of
attractions especially to water sports
enthusiasts. Young people head mostly for
Jastarnia which has a beach with a wide
range of sport offers. Here we can find
water equipment rentals, sailing centre,
diving bases, and windsurfing and
kitesurfing schools. Many kilometers of
shallow waters and a stable wind make tens
of kites fly above Jastarnia. Perfect places
for kitesurfing are Międzyzdroje and Rewa.
The most advanced kitesurfers show off by
jumping over the Rewa cape.

Windsurfers find their paradise in
Pomorska Bay, at the Wolin beaches and in
Chałupy (the Puck Bay sheltered from the
open sea by the cape of Hel Peninsula

Zdj. Fot. D.Olenicka, August - Fotolia.com

skiej przy silnych wiatrach pozwala osiągać
duże prędkości). Nic więc dziwnego, że
w wietrzne dni pojawiają się tu tysiące kolo-
wych żagli. Chałupy są w czołówce europej-
skich miejsc predestynowanych do uprawiania
windsurfingu. Innym sprawdzonym adresem
jest przybrzeżny akwen Sopot Wyścigi. Jeśli już
zdecydujemy się wyjść z wody, to oczywiście
po to, by pobrać w piłkę nożną lub siatkową.
A najlepsze ku temu warunki znajdziemy
w Helu i w Sztutowie, gdzie w sezonie odby-
wają się weekendowe turnieje piłkarskie i siat-
karskie w cyklu imprez Sztutowskie Lato, oraz
na wybrzeżu rewalskim (latem działa tu
plażowa Akademia Słońca).

Przejażdżka konna po plaży o wschodzie słoń-
ca – czy można sobie wyobrazić piękniejsze
chwile nad morzem? Taką nietypową formę
wypoczynku oferują stadniny w Białogórze
i Budzistowie koło Kołobrzegu, gdzie znajduje
się jeden z najlepszych ośrodków hipoterapii
w Polsce. Dla wędkarzy nie ma większej atrak-
cji nad morzem niż łowienie ryb z kutra. Na po-
łów wyrusza się o świcie i wraca wieczorem.
Jeden dzień wystarczy, by przeżyć prawdziwą
przygodę i poznać smak morskiego życia.

Tym, którzy chcą połączyć zwiedzanie z aktywnym
wypoczynkiem, proponujemy rower. Jeź-
dzić można po plaży, po lesie, po asfalcie,
po płaskim terenie i po wzgórzach. Trasy
o różnym stopniu trudności prowadzą od Świ-
noujścia do Krynicy Morskiej. Ciekawym miej-
scem do realizacji rowerowej pasji jest okrążają-
jąca polski Bałtyk trasa E10 należąca do
europejskiej sieci szlaków EuroVelo).

allows to develop high speed when winds
are strong). No wonder that in windy
days so many colourful sails appear here.
Chałupy are among the chief windsurfing
beaches in Europe. Another great
address is the near-sea reservoir Sopot
Wyścigi. If we decide to leave water, it is
because we want to play football or
volleyball. The best places for these are Hel
and Sztutowo, with its seasonal weekend
contests being part of the Sztutowo
Summer, and the coast of Rewal (with the
Sun Academy in summer).

Can you imagine more beautiful
moments at the seaside than a horse
ride on the beach at sunrise? This
unusual form of spending your time is
offered by horse stables in Białogóra and
Budzistowo near Kołobrzeg, which is
home to one of the best Polish centres of
therapeutic horse riding.

There is no greater attraction for the
anglers at the seaside than fishing from a
cutter. You go to sea at dawn and come
back in the evening. One day is enough to
experience a real adventure and taste the
sea life. Those who would like to combine
sightseeing with active leisure, can take a
bike. They can cycle on the beach, forest,
asphalt, flat terrain and hills. Routes of
varied difficulty level lead from
Świnoujście to Krynica Morska. An
interesting place to fulfill your cycling
passion is the E10 route around the
Polish Baltic Sea.

Informacje Turystyczne

Czas na Bałtyk

– Zachodniopomorskie

Darłowo – pl. Tadeusza Kościuszki 9,
76-150 Darłowo, tel. (94) 314 22 23,
cit@darlowo.pl

Dąbki – ul. Dąbkowicka 7, 76-156 Dąbki,
tel./faks (94) 314 80 64, gzup@post.pl

Dziwnów – ul. Szosowa 5, 72-420 Dziwnów,
tel./faks (91) 327 51 92, promocja@dziwnow.pl

Jarosławiec – ul. Nadmorska 28,
76-107 Jarosławiec, tel. (59) 810 94 40
pit@postomino.pl

Kołobrzeg – pl. Ratuszowy 2/1,
78-100 Kołobrzeg, tel./faks (94) 355 13 20,
it@cp.kolobrzeg.pl,
ul. Dworcowa 1, 78-100 Kołobrzeg,
tel./faks (94) 352 79 39, turystyka@home.pl

Mielno – ul. Lechitów 23, 76-032 Mielno,
tel. (94) 316 61 52, cit@mosir.mielno.pl

Miedzyzdroje – ul. Boh. Warszawa 20,
72-500 Miedzyzdroje, tel. (91) 328 27 78,
IT w biurze Viking Tour, ul. Niepodległości 2a,
72-500 Miedzyzdroje, tel. (91) 328 02 09,
office@vikingtour.com.pl

Rewal – ul. Szkoła 1, 72-344 Rewal,
tel. (91) 386 26 29, cipr@rewal.pl

Świnoujście – ul. Wybrzeże Władysława IV,
72-600 Świnoujście, tel. (91) 322 49 99,
cit@um.swinoujscie.pl

Trzebiatów – IT „TARA-TUR”, ul. Witosa 9a,
72-320 Trzebiatów, tel./faks (91) 387 24 45,
trzebiatowska1@op.pl

Trzęsacz – ul. Klifowa 3 b, 72-344 Trzęsacz,
tel./faks (91) 386 29 26,
muzeum-trzesacz@wp.pl

Ustronie Morskie – ul. Osiedlowa 2b,
78-111 Ustronie Morskie, tel./faks (94) 351 41
75, turystyka@ustronie-morskie.pl

Zachodniopomorska Regionalna Organizacja
Turystyczna, ul. Partyzantów 1/1, 70-222 Szczecin,
www.zrot.pl

BIURO TURYSTYCZNE "TATIANA"

97-300 Tomaszów Maz. ul. Małickiego 31/33
tel./faks (+48) 44 7250457 www.tatianabi.pl
Założone w 1991 roku Członek IZBY TURYSTYKI ZIEMI ŁÓDZKIEJ

IMPREZY WYJAZDOWE I PRZYJAZDOWE NA TERENIE EUROPY

DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

wycieczki szkolne, zielone szkoły,
białe szkoły, kolonie, obozy, zimowiska

DLA DOROSŁYCH

wycieczki zakładowe, integracyjne,
szkolenia, wczasy

DLA WYMAGAJĄCYCH

turystyka kwalifikowana i specjalistyczna
(np. obsługa grup z Izraela
grup polonijnych)

WYNAJEM AUTOKARÓW

*TABIE... JEMU... IM... COBIEGNIĘCIE...
SPRZEDAJEMY MARZENIA!*

ul. Św. Piotra 8, 81-347 Gdynia, tel.: (+48 58) 760 58 00, faks: (+48 58) 760 58 58
hotton@hotton.pl, marketing@hotton.pl, www.hotton.pl

HOTTON

Hotton hotel to nowoczesny obiekt hotelowo - konferencyjny położony w Centrum Gdyni. Połączenie komfortu, nowoczesności i dobrej kuchni zadowoli guska każdego Gościa. To idealne miejsce dla osób przybywających w interesach oraz chcących wypocząć.

Hotel usytuowany jest na granicy portu, w sąsiedztwie głównej ulicy handlowej, niedaleko Skweru Kościuszki, przystani jachtowej i plaży miejskiej. Od 3 kondygnacji rozpościera się ciekawy widok na Zatokę Gdańską i Stocznię. Oferujemy 62 komfortowe pokoje, wyposażone w LCD, TV SAT, bezpłatny dostęp do Internetu.

Na Gości czekają atrakcje: Bowling Club z 3 torami i drink barem oraz rekreacja z mozaikową łazienią parową, sauną suchą i dużym jacuzzi.

W Restauracji Bucatti i Włoskiej Restauracji Calipso Szef Kuchni spełnia marzenia kulinarne.

Hotton Hotel is a modern hotel-conference venue compound located in Gdynia downtown. The blend of luxury, modern style and exquisite cuisine will satisfy each guest. This is an ideal venue for those travelling for business or pleasure.

The Hotel is situated in the harbour's direct vicinity, by the main shopping street, near Kościuszko Square, yacht marina and a public beach. Floors 3 and up have a magnificent view of the Gdańsk Bay and shipyard.

We offer 62 comfortable rooms with LCD, TV SAT and free internet access. Our guests are invited to use the Bowling Club drink bar, mosaic steam bath, dry sauna and jacuzzi.

Bucatti Restaurant and Calipso Italian restaurant will make your culinary dreams come true.

SOLANKI Medical Spa

Profesjonalne programy medyczne

Pobyty weekendowe

Kosmetyka

Komfortowy hotel

DAY SPA

Oferta Wellness

Doskonała kuchnia
wSPAidle otoczenie

ATRAKCJE:

Apartament SPA

Gabinet kosmetyczny

Park Solankowy

Tężnia Solankowa

Mini Golf

Park Linowy

Wodny Park

Solanki Medical Spa

ORGANIZUJEMY:

konferencje
szkolenia
bankiety
catering

SOLANKI Uzdrowisko Inowrocław Sp. z o.o., ul. Solankowa 77, 88-100 Inowrocław,
tel. +48 52 35 63 287, fax +48 52 35 76 074, bok@solanki.pl, www.solanki.pl

Uzdrowisko Kultury
CULTURAL HEALTH RESORT

Piotr Lekszycki

Inowrocław zyskał sławę dzięki soli i solance o leczniczych właściwościach. Dziś jest nie tylko jednym z największych miast województwa kujawsko-pomorskiego, ale także kulturalną stolicą regionu. Potwierdzają to ciekawe imprezy, które latem odbywają się w uzdrowisku.

Zdjęcie: D. Olejnicka (3)

Tężnia solankowa z punktem widokowym / Brine graduation tower with a vantage Point

W czerwcu podczas Dni Inowrocławia (8–13) miasto obchodzi swoje święto. W tym roku organizatorom udało się ściągnąć gwiazdę muzyki pop – niemiecki zespół Bad Boys Blue, który obchodzi czterdziestkę istnienia. Dla inowrocławian i turystów przebywających w tym mieście wystąpią też: znany belgijski wokalista Danel oraz popularna polska grupa Verba. Możemy być pewni, że wpadających w ucho przebojów nie zabraknie. Tego samego dnia 12 czerwca po solidnej dawce muzycznych wrażeń czeka nas jeszcze zjawiskowy pokaz sztucznych ogní. Grubo myli się ten, kto sądzi, że przed koncertem Bad Boys Blue nie wydarzy się nic ciekawego.

FESTYN PATRONKI >> Święto miasta zainauguruje Jarmark Kujawski i organizowany na cześć patronki miasta królowej Jadwigi Festyn Jadwiążański. Dla gości przy-

The city has its holiday on 8–13 June during the Inowrocław Days. This year, the organizers have managed to invite the pop star – German Bad Boys Blue band, which has its 25th anniversary. There will also be Belgian singer Danel and the popular Polish group Verba. No doubt, there will be many ear pleasing tunes around that time. On the same day (12 June), the huge portion of music will be followed by an incredible fireworks show. But you would be terribly wrong if you thought that nothing interesting will happen before the Bad Boys Blue concert.

PATRON SAINT FESTIVITIES >>

The City's Holiday will start with the Kujawy Fair and Jadwiga's Fair organized in honor of the patron of the city St Jadwiga. Guests will have the opportunity to watch tournament fight shows by the

Inowrocław became famous thanks to salt and healing brine. Today, Inowrocław is one of the greatest cities of the Kujawy-Pomerania province and the cultural capital of the region: the Inowrocław summer is copious with interesting events.

Odpoczynek po inscenizowanej walce / Rest After a Staged Fight

gotowano moc atrakcji m.in.: pokazy walk w wykonaniu Inowrocławskiego Bractwa Wojowników „Kruki”, prezentacje średniowiecznych tańców i zabaw w pokazie Baletu Dworskiego „Cracovia Danza” oraz występy Zespołu Muzyki Dawnej „Euterpe”. Będzie można obejrzeć pokaz mody średniowiecznej oraz paradę królów i królewien... z miejskich przedszkoli. Na festynie po raz pierwszy zostanie zaprezentowany denar inowrocławski.

EUROWIZJA W INOWROCŁAWIU >> Dni miasta uświetniają też rozmaite wydarzenia kulturalne m.in. prezentacja prac inowrocławskich twórców „Plastyka Inowrocławska 2010”, wystawa malarstwa Wandy Twarowskiej-Badowskiej i Aliny Dorady-Krawczyk oraz wystawa fotografii Pawła Panasa. Zapaleni podróznicy spotkają się z odkrywcą i reporterem Jackiem Pałkiewiczem. Pełen ekscytujących wrażeń będzie też ostatni dzień święta miasta. O godz. 16 w muszli koncertowej parku Solankowego wystąpi uczestnik konkursu Eurowizji Marcin Mroziński, który, notabene, pochodzi z Inowrocławia.

ORKIESTRY DĘTE I OPERA >> Od muzycznych wrażeń odpocznijemy zaledwie pięć dni, bo 18 czerwca rozpocznie się Ogólnopolski Festiwal Młodzieżowych Orkiestr Dętych. W programie trzydniowej imprezy są: koncerty w różnych punktach miasta,

Podczas Gali Operowo-Operetkowej / During the Opera and Operetta Gala

Grzegorz Turnau i Dorota Miśkiewicz / Grzegorz Turnau and Dorota Miśkiewicz

members of the “Kruki” (Ravens) Inowrocław Fraternity of Warriors, presentations of the medieval dances and games performed by the “Cracovia Danza” Court Ballet and performance of the “Euterpe” Early Music Band. There will also be a chance that happens once in a lifetime to see a parade of queens and kings... from city's primary schools. The Inowrocław dinar will also have its “debut” during the fair.

EUROVISION IN INOWROCŁAW >> The city's days will be full of different cultural events e.g. presentation of works of artists from Inowrocław titled “The Inowrocław Art 2010”, exhibition of paintings of Wanda Twarowska-Badowska and Alina Dorada-Krawczyk, photography of Paweł Panas. Fervent adventurers will have a chance to meet with discoverer and reporter Jacek Pałkiewicz. The last day of the City's Holiday will be the most memorable. The participant of the Eurovision Contest Marcin Mroziński, who comes from Inowrocław, will perform in the Brine Park band-shell at 4 p.m.

ORCHESTRAS AND OPERAS >> You will have only 5 days to “recuperate” after the musical experience, since on 18 June the All-Poland Festival of Youth Brass Orchestras starts. The program of the three-day event consist of concerts

Zdj. Benita Zajączkowa (4)

in different parts of the city, parade drill with playing music during marching and an outdoor concert in the Brine Park band-shell a night concert near the graduation tower. On 6–8 August, the Inowrocław will become the city of opera and operetta. The Opera and Operetta Gala that has been organized here for the last 10 years, is very popular with spa visitors, inhabitants of Inowrocław and the entire Kujawy-Pomerania province. The outdoor concerts are organized in the summer theatre.

CHILDHOOD MEMORIES >> On the last day of July the city will host singer Grzegorz Turnau, who is always welcome here. The artist says that the city is his childhood paradise (he used to spend holidays at his grandparents' place here). During his concert, Turnau will play and sing songs from the newest album titled “Ino” with some songs about Inowrocław. The composer will perform with his famous friends: Anna Maria Jopek, Natalia Kukulska, Dorota Miśkiewicz, Zbigniew Zamachowski, Maciej Stuhr, Wojciech Malajkat and Jacek Wójcicki and the “Pro Arte” Inowrocław Chamber Music Orchestra conducted by Michał Nesterowicz. The musicians taking part in recording of the album have promised to participate in the “Brine Night Concert”. Last year, over 10,000 people witnessed this event. Will the record be broken this year?

TRACKING MONUMENTS >> After concerts, fairs, picnics and exhibitions it is time to sightsee the city, which during the Middle Ages was the greatest political and

Festiwal młodych muzyków / The Festival of Young Musicians

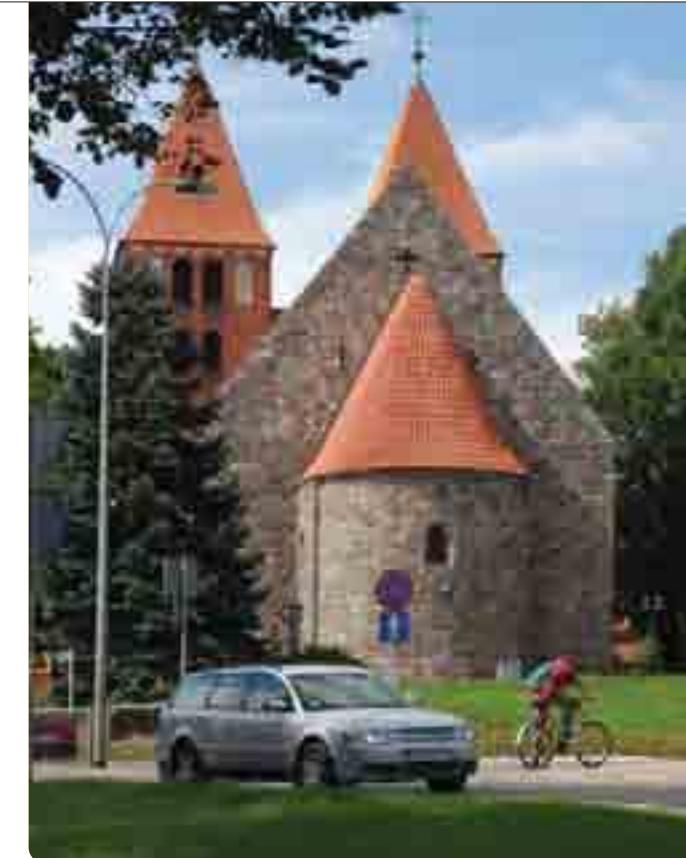

Ogród francuski w parku Solankowym / The French Garden in the Brine Park

commercial center on the Polish and Teutonic border. At present, it is famous for its salt extraction and healing brine. Near the old market, there is a theater, a library, a concert hall and St Nicolas Parish Church, which was the hiding place of St Wojciech's relics during the II World War.

The oldest and the most valuable historic building in Inowrocław is the Romanesque Church of the Blessed Virgin Mary. It was erected at the end of the 12th century by Duke Leszek, grandson of Bolesław the Wrymouthing and was the greatest reduced basilica (without transept) in Central and Eastern Europe. In 1834, it burnt down and until 1901 it was not used for any religious purposes. Fortunately, the gilded Gothic statue of the "Smiling Madonna" from the fourteenth century has survived the fire. While visiting the church interiors, it is worth paying attention to one of the walls with engravings and reliefs of people, devils and animals. Near the Blessed Virgin Mary Church there is a huge neo-Romanesque Church of the Annunciation of the Virgin Mary, which witnessed the baptism of the future Primate of Poland Cardinal Józef Glemp. Walking round the city, you can spot a building at 19

Kościół św. Mikołaja / St Nicolaus Church

Zdjęcie: D. Goleniak (4)

NA TROPIE ZABYTKÓW >> Po koncertach, festynach, jarmarkach i wystawach warto wyruszyć na zwiedzanie miasta, które w średniowieczu było najważniejszym ośrodkiem politycznym i handlowym na pograniczu polsko-krzyżackim. Obecnie zaś słynie z wydobycia soli i leczniczych właściwości solanki. W pobliżu rynku wznoszą się teatr, sala koncertowa, biblioteka oraz kościół farny św. Mikołaja – w nim podczas okupacji były ukryte relikwie św. Wojciecha.

Najcenniejszym i najstarszym zabytkiem Inowrocławia jest romański kościół Najświętszej Maryi Panny. Wzniesiony pod koniec XII w. przez księcia Leszka, wnuka Bolesława Krzywoustego, był największą bazyliką redukowaną (pozbawioną transeptu) w Europie Środkowo-Wschodniej. Niestety, w 1834 r. spłonął i do 1901 r. nie pełnił funkcji religijnych. Pożar szczęśliwie przetrwała pozłacana gotycka figura Uśmiechniętej Madonny z XIV w. Podczas zwiedzania świątyni uwagę zwracają wyryte w kamieniu jednej ze ścian rytý i płaskorzeźby, które przedstawiają ludzi, diable i zwierzęta. W pobliżu świątyni NMP wznosi się potężny neoromański kościół Zwiastowania NMP, w którym został ochrzczony późniejszy prymas Polski ks. kard. Józef Glemp.

Kościuszko St with preserved Gothic basement that formed a part of the medieval scales building. Even if you have not come to Inowrocław for healing it is still worth to see the health section of the city with interesting architectural forms of the spa buildings and the Brine Park famous for its floral carpets. It is a must to take advantage of the graduation tower (9 meters high and 300 m long) with brine flowing down and emerging aerosol that helps in preventive treatment of upper respiratory tract and arterial blood pressure.

The graduation tower has the shape of two mutually connected polygons with a wide yard inside. The observation deck, which spreads along the graduation tower, is a great place to admire the panorama of the Brine Park and a part of the town.

Fontanna na rynku w Inowrocławiu / Fountain in the market square

Kościół Najświętszej Im. Maryi Panny / Blessed Virgin Mary Church

Spacerując po mieście, warto przyjrzeć się budynkowi przy ulicy T. Kościuszki 19, w którym zachowały się gotyckie piwnice, będące fragmentem średniowiecznej ważnicy miejskiej. Nawet jeśli nie przyjechaliśmy do Inowrocławia w celach leczniczych, nie można ominąć dzielnicy uzdrowiskowej z ciekawą zabudową sanatoryjną oraz parkiem Solankowym słynącym z pięknych dywanów kwiatowych. Bezwzględnie trzeba też skorzystać z dobrodziejstw tężni (9 m wysokości, 300 m długości). Spływa z niej solanka wspomagająca leczenie m.in.: górnych dróg oddechowych i nadciśnienia tętniczego. Tężnia ma kształt dwóch połączonych wieloboków, między nimi znajduje się rozległy dziedziniec. Z tarasu widokowego na szczytce tężni roztacza się wspaniały widok na park Solankowy i roztacone miasto.

Dojazd: autobusem, pociągiem lub samochodem
Inowrocławská Lokálna Organizačná Turistická
Informácia Turistická
ul. Królowej Jadwigi 3
88-100 Inowrocław
Warto zajrzeć na: www.inlot.com.pl; www.inowrocław.pl

How to get: bus, train, car
Inowrocławská Lokálna Organizačná Turistická
(Inowrocław Local Tourist Organization)
Tourist Information ul. Królowej Jadwigi 3
88-100 Inowrocław
Go to: www.inlot.com.pl; www.inowrocław.pl

Z głową w chmurach

HEAD IN THE SKY

Piotr Żabowski

**Jeśli na co dzień
twardo stąpasz po ziemi,
a chciałbyś czasami
pobujać w obłokach, zrób
to z głową. Korzystając
z oferty podkarpackich
aeroklubów, wzbijesz się
w powietrze. I kto wie,
może zobaczysz orła cień?**

Tradycje lotnicze w województwie podkarpackim sięgają dwudziestolecia międzywojennego. Już wtedy głośno było o ośrodku szybowcowym w Bezmiechowej koło Sanoka, gdzie 18 maja 1938 r. pilot Tadeusz Góra rozpoczął najdłuższy (577,8 km) swobodny lot szybowcem. Jednopłatowiec pokonał trasę z Bezmiechowej do Solecznik Małych koło Wilna, a pilot jako pierwszy człowiek na świecie otrzymał za ten wyczyn najwyższe odznaczenie szybownicze – Medal Lilienthala.

ZE SPADOCHRONEM >> Mielec, Rzeszów oraz Krosno – w tych miastach działają aerokluby, w których można odbyć szkolenie spadochronowe. Cały kurs trwa kilka dni i składa się

Flying traditions of Subcarpathian Voivodeship go back to the between-wars period. Already then the gliders centre in Bezmiechowa near Sanok was famous. Here, in 1938 pilot Tadeusz Góra started the longest free glider flight (577,8 km). The monoplane flew from Bezmiechowa to Soleczniki Małe near Vilnius and the pilot, as the first person in the world, received for this the highest glider award – the Lilienthal Medal.

A PARACHUTE >> The aero clubs offering parachuting training are in Mielec, Rzeszów and Krosno. The course lasts a few days and comprises theory and practice, where the trainee makes one or three jumps. The course is perfectly safe. Immediately after each jump from

Zdjęcie: skypphoto – fotolia.com

z części teoretycznej oraz praktycznej, podczas której kursant wykonuje jeden lub trzy skoki. Kurs jest całkowicie bezpieczny. Skoki odbywają się bowiem metodą „na linę” – tuż po wyskoczeniu z samolotu spadochron otwiera się samoczynnie. W Aeroklubie Podkarpackim w Krośnie kurs kosztuje odpowiednio: 650 zł (za jeden skok) lub 800 zł (za trzy skoki). Potem nie pozostaje nic innego, jak doskonalić swoje umiejętności.

SZYBOWCEM >> Kursy szybowcowe organizują Aerokluby: Mielecki, Podkarpacki oraz Bieszczadzki. Ostatni ośrodek kontynuuje tradycje Aeroklubu Lwowskiego, który przed wojną zarządzał obiektem w Bezmiechowej. Dziś pod jego pieczą znajdują-

the plane, parachute opens automatically. In Podkarpacki Aero Club in Krosno the cost is 650 PLN for one jump and 800 PLN for three jumps. After that you can only improve what you have learnt.

A GLIDER >> Courses of flying a glider are organized by Mielecki, Podkarpacki and Bieszczadzki aero clubs. The last one continues traditions of Lwowski Aero Club, which before the war owned the object in Bezmiechowa. Today it owns the gliders air field in Weremień. Before we can sit at the helm, we have to go through 60 hours of lectures (and an exam). Then we start the practice comprising of 50–60 flights with an instructor and a winch (the device launches the machine with a rope), and 10

PZL 104 Wilga

Skoki w tandemie / Jumps in tandem

je się szybowisko w miejscowości Weremień koło Leska. Zanim zasiądzimy za sterami, czeka nas 60 godzin wykładek (zakończonych egzaminem). Potem przychodzi kolej na część praktyczną, na którą składa się 50–60 lotów z instruktorem za wyciągarką (urządzenie za pomocą liny wznosi maszynę w powietrzu) oraz 10 lotów samodzielnego. Szkolenie, w zależności od pogody, trwa dwa lub trzy tygodnie. Ceny kształtuują się w granicach 2300–3500 zł.

SAMOLOTEM >> Ukoronowaniem miłości do latania jest kurs pilota. Szkolenia samolotowe proponują aerokluby w Mielcu i Krośnie. Na część teoretyczną składają się wykłady (60 godzin), a na praktyczną – zadania. Trzeba wykonać dobrze loty po kręgu i do strefy, w zasloniętej kabini według wskazań przyrządów oraz nawigacyjne w ruchu lotniczym. Kandydat na pilota musi podczas szkolenia wykonać 120–130 lotów, co gwarantuje mu 45 godzin spędzonych w powietrzu. Kurs samolotowy oznacza wydatek w granicach 18 000–23 000 zł.

SZYBOWCEM, SAMOLOTEM I PARALOTNIĄ >> Przedsmakiem kursów, ale też ich alternatywą są organizowane przez podkarpackie aerokluby loty widokowe. Najtrudniejszy może być wybór maszyny, która pozwoli ci wzbić się w powietrzu. Samolot, szybowiec, a może paralotnia? Wolisz podziwiać górski krajobraz z wysokiego pułapu czy też oddychać czystym powietrzem, lecąc nisko nad ziemią? Godzina lotu samolotem w aeroklubie w Krośnie kosztuje 600–3300 zł (w zależności od rodzaju maszyny). Lot szybowcem jest nieco tańszy, np. w mieleckim ośrodku kosztuje 50–250 zł. Cena zależy od długości lotu (6, 15 lub 30 minut) oraz od tego, czy w powietrzu wzbijamy się za wyciągarką czy za samolotem.

individual flights. Training, depending on the weather, lasts 2 to 3 weeks. Prices are between 2300–3500 PLN.

A GLIDER, A PLANE AND A PARAGLIDER >> The foretaste of the training, but also an alternative for it, are the viewing flights organized by the Subcarpathian aero clubs. The hardest can be the choice of a machine. A plane, a glider or perhaps a paraglider? Would you rather admire the mountainous landscape from big heights or breathe pure air low above the ground? One hour of flight in the Krośnie Aero Club costs 600–3300 PLN (depending on the type of machine). Flying a glider is cheaper, in Mielec it is 50–250 PLN. The price depends on the flight's duration (6, 15 or 30 minutes) and on whether we use a winch or a plane to start.

Aeroklub Podkarpacki, Szkoła Lotnicza Podkarpacki Aero Club, Flying School

ul. Żwirki i Wigury 9, 38-400 Krośnie, tel. (13) 436 62 03

e-mail: biuro@aeroklub-podkarpacki.pl, www.aeroklub-podkarpacki.pl

szkolenia: szybowcowe, samolotowe, spadochronowe, paralotniarskie, modelarskie

courses: flying gliders, planes, paragliders, parachuting, modelling

Aeroklub Bieszczadzki / Bieszczadzki Aero Club

ul. Smolki 2, 38-600 Lesko, tel. (13) 469 89 48

e-mail: bobul@poczta.bieszczady.pl, www.aeroklubbieszczadzki.pl

szkolenia: szybowcowe, paralotniarskie

courses: flying gliders and paragliders

Aeroklub Mielecki im. Braci Działdowskich

Mielecki Aero Club of Działdowski Brothers

ul. Kosmonautów-Lotnisko, 39-300 Mielec, tel. (17) 788 76 95

biuro@aeroklub.mielec.pl, www.aeroklub.mielec.pl

szkolenia: szybowcowe, samolotowe, padodochronowe

courses: flying gliders and planes, parachuting

Aeroklub Rzeszowski / Rzeszowski Aero Club

36-002 Jasionka k/Rzeszowa, tel. (17) 853 62 16

e-mail: aeroklub_rzeszowski@google.pl,

www.aeroklub.rzeszow.pl

Zdjęcia: T.Oleński, speedfighter – fotolia.com, M.Rolański, A.Kelmbach – fotolia.com

Najciekawsze imprezy lotnicze w Polsce

ZLIN w barwach Grupy Akrobacyjnej Żelazny
ZLIN in the colours of Żelazny Acrobatics TeamZawody balonowe w Krośnie
Balloon competition in KrośnieAn-2 na pikniku lotniczym w Wilamowie
An-2 on aviation picnic in Wilamowo

The best aviation events in Poland

12–13 czerwca, 15th International Aviation Picnic, Góraszka >> The jubilee edition of the event. Presentation of legendary machines and a mid-air rescue operation with the Anakonda helicopter. www.piknik-goraszka.pl

17–20 czerwca, IV Płocki Piknik Lotniczy, Płock >> Areng zmagań po raz pierwszy będzie niebo nad Wisłą w wysokości płockiej starówki. Dzięki temu widzowie będą mogli obserwować powietrzne ewolucje bez zadzierania głów. Jedna z atrakcji to slalom na czas pomiędzy ustawionymi na Wiśle pneumatycznymi przeszkodami. www.lotniczyplock.pl

26–27 czerwca, VII Małopolski Piknik Lotniczy, Kraków Czyżyny >> Oprócz podziwiania powietrznych akrobacji, czyli korkociągów i beczek, wykonywanych przez samoloty, będzie można zajrzeć do kokpitu zabytkowych maszyn latających. Zaplanowano również pokazy sprzętu wojskowego oraz popisy rekonstrukcyjnych grup historycznych. www.pikniklotniczy.krakow.pl

23–25 lipca, Międzynarodowy Zlot Amatorskich Konstrukcji Latających >> Na lotnisku w Turbi swoje wynalazki zaprezentują konstruktory-amatorzy z Polski i krajów ościennych. Zobaczmy samoloty ultralekkie, lotnie i motolotnie, motoszybowce, wiatrakowce i wiele innych latających statków. Dla chętnych – loty wycieczkowe. www.astw.vel.pl

07–08 sierpnia, Mazury Air Show 2010, Giżycko nad jeziorem Niegocin >> Ciekawy program imprezy obejmuje pokazy lotnicze, skoki spadochronowe oraz wielki kiermasz lotniczy. Zważywszy na to, że wszystkie atrakcje będą się odbywać na tle malowniczego mazurskiego krajobrazu, impreza usatysfakcjonuje zarówno pasjonatów lotania, jak i turystów poczytujących nad jeziorami. www.lotniskoketryn.pl

07–08 sierpnia, Gliwicki Piknik Militarno-Lotniczy, Gliwice >> Jak co roku widzowie będą mogli podziwiać zapierające dech w piersiach akrobacje lotnicze, popisy spadochronowe, prezentacje szybowców i balonów. Nie zapomniano też o kolekcjonerach militariów – podczas pikniku odbędzie się wystawa sprzętu wojskowego i lotniczego. www.aeroklub.gliwice.pl

22–26 września, Międzynarodowe zawody balonowe Babie Lato 2010 >> Po Międzynarodowych Górkach Zawodach Balonowych w Krośnie (odbywają się w pierwszy weekend maja) czeka nas kolejne widowiskowe wydarzenie sportowe. W niebo nad Stalową Wolą wzbije się około 25 balonów, będzie można je podziwiać zarówno w dzień, jak i nocą.

22–26 September, The International Balloon Competition Indian Summer 2010 >> After the International Mountain Balloon Competition in Krosno (on the first weekend of May) we will have another spectacular sporting event. About 25 balloons will fly to the sky above Stalowa Wola. We will be able to admire them during the day and at night.

Drewniane skarby Małopolski

Elżbieta Tomczyk-Miczka

WOODEN TREASURES OF MAŁOPOLSKA

Liczący 1500 km Szlak Architektury Drewnianej zaczyna się w Krakowie – stolicy regionu – i łączy 248 zabytkowych obiektów, głównie kościołów, cerkwi i dworków. Na trasie znajdziemy wygodne noclegi, dobrą regionalną kuchnię oraz niebanalną rozrywkę.

The 1500 km long Wooden Architecture Trail starts in Kraków – capital of the region – and connects 248 historical objects, mainly churches, Orthodox temples and manors. Along the trail we will find comfortable sleeping rooms, good regional cuisine and unique entertainment.

Szlak Architektury Drewnianej będący turystyczną wizytówką województwa małopolskiego oferuje wiele atrakcji zarówno dla duszy, jak i ciała. Przed miesiącem 50 budowli sakralnych otworzyło swoje podwoje dla turystów. Można je zwiedzać do końca września przez trzy dni w tygodniu, cztery godziny dziennie.

Zdjęcie: D.Oleniak, archiwum dworu Bella Vita

Karczma Rzym w Suchej Beskidzkiej / Rzym inn in Sucha Beskidzka

Świątynie ożyją dzięki rozpoczynającemu się 27 czerwca cyklowi 12 koncertów „Muzyka zaklęta w drewnie”. Na długą nitkę szlaku są nanizane perły architektury drewnianej, tj.: karczmy, dwory, wille, kościoły, cerkwie, wiejskie zagrody, spichlerze, a także całe zespoły zabudowy miejskiej i wiejskiej. Wśród 248 zabytków cztery obiekty znalazły się na Liście Światowego Dziedzictwa Kultury UNESCO.

SIELSKIE DWORY I KARCZMY >> Wizytówką szlaku jest położony wśród łąk Pogórza Wielickiego modrzewiowy Dwór Bella Vita w Woli Zręczyckiej. W XIX-wiecznej posiadłości otoczonej lasem panuje sielankowa atmosfera. Pobyt tu uprzyjemnia „dworski” kucharz przygotowujący niepowtarzalne potrawy ziemiańskie z dzicyzny, grzybów i miejscowych ekologicznych produktów. Liczne wernisaże, wystawy i aukcje przyciągają gości nie tylko z Krakowa, ale także z dalekich stron, bo dwór stara się być mecenatem kultury regionu.

Piękno życia odkryjemy również w karczmie Rzym w Suchej Beskidzkiej. Pokryta ogromnym czterospadowym dachem gospoda króluje na rynku ponoć od 1717 r. Uroku dodają jej pięcioarkadowe podcienia od frontu. Jak głosi legenda, to właśnie w tej karczmie podstępny Mefistofeles miał zawładnąć duszą pana Twardowskiego, o czym pisze w jednej z ballad Adam Mickiewicz. Będąc w Suchej Beskidzkiej, nie sposób ominąć renesansowego zamku Suskiego, zwanego małym Wawelem.

RESTAURACJA W TEATRZE >> Nietypowym i bardzo ciekawym obiektem na szlaku jest pochodzący z 1902 r. Teatr Letni w Brzesku. Obecna restauracja Pawilon to dawna świątynia

owing to 12 concerts “Music enchanted in wood” starting on 27 June. The trail’s long string of pearls includes masterpieces of wooden architecture, i.e. inns, manors, villas, farmhouses, granaries and the whole complexes of urban and rural buildings. Among the 248 monuments, four have made it on the UNESCO World’s Cultural Heritage List.

IDYLLIC MANORS AND INNS >> A hallmark of the Trail is the larch Bella Vita manor located among the meadows of Pogórze Wielickie in Wola Zręczycka. This 19th cent. estate has idyllic atmosphere. Our stay here is made pleasant by the “court” cook who prepares unique, countryside dishes from venison, mushrooms and local ecological products. Numerous vernissages, exhibitions and auctions lure guests not only from Kraków, but also from far away, because the manor attempts to be the patron of culture.

We will find the beauty of life also in the Rzym inn in Sucha Beskidzka. This inn, covered with a four-sided roof has ruled the market square allegedly since 1717. Its beauty is enhanced by five-arcade porticos at the front. According to the legend, this is the very place where the cunning Mephistopheles possessed the soul of Mr Twardowski, described in one of the ballads by Adam Mickiewicz. Being in Sucha, one must also visit the Renaissance Suski castle, called Little Wawel.

RESTAURANT IN A THEATRE >> A unique and very interesting object on the Trail is the Summer Theatre in

Wola Zręczycka – Dwór Bella Vita / Wola Zręczycka – Bella Vita manor

Willa Witoldówka w Krynicy-Zdrój / Witoldówka in Krynica-Zdrój

Melpomény, muzy teatru. Należy do zespołu urbanistyczno-architektonicznego okocimskiego browaru, spuścizny fundacji Jana II Goetza. Budynek zaprojektowany przez architekta Eugeniusza Wesołowskiego ma pewne cechy stylu zakopiańskiego. Ryglową konstrukcję (drewniane słupy z ceglany wypełnieniem) uzupełniają okna i drzwi z ozdobnymi wzorami oraz ciekawa wieżba dachowa. Wewnątrz oprócz sceny znajdziemy kameralną atmosferę oraz domową kuchnię. Wzdłuż ulic Browarnej i Robotniczej wznoszą się utrzymane w zakopiańskim stylu budynki mieszkalne dla pracowników browaru.

NA SZWAJCARSKĄ MODĘ >> Za najpiękniejsze drewniane obiekty Małopolski uchodzą zabytkowe willi w Krynicy-Zdrój i Zakopanem. W XIX w. domy te gościły znamienite osoby polskiego życia politycznego i kulturalnego. Dziś w większości z nich znajdują się pensjonaty, restauracje i kawiarenki. W Krynicy-Zdrój, zwanej perłą polskich uzdrowisk, wysokie willi z balkonami i bogatą dekoracją snydereską naśladowują modny ówczesny styl szwajcarski, krążący w alpejskich kurortach. Do najpiękniejszych należą: Biała Róża, Węgierska Korona, Biały Orzeł, Kosynier, Witoldówka i turkusowa Romanówka, w której

Brzesko from 1902. The present "Pawilon" restaurant used to be a temple of Melpomene, the Muse of Theatre. It is part of an urban-architectural complex of Okocim brewery, inherited from Jan II Goetz' foundation. The building, designed by the architect Eugeniusz Wesołowski, has certain features of Zakopane style. The construction of wooden beams with a brick filling is complemented with interestingly ornamented windows and doors, and an interesting roof design. Inside, apart from the stage, we will find intimate atmosphere and a homely kitchen. Along Browarna and Robotnicza streets, there stand Zakopane style living quarters for the staff of the brewery.

SWISS STYLE >> The most beautiful wooden objects of Małopolska are the historical villas in Krynica-Zdrój and Zakopane. In the 19th cent. they welcomed prominent people of the Polish political and cultural scene. Today most of them house guest houses, restaurants and cafes. In Krynica-Zdrój – the pearl among Polish healing resorts – tall villas with balconies and rich wood carved decorations copy the then popular Swiss style, found in the Alpine resorts. The most beautiful are: White Rose, Hungarian Crown, White Eagle, Kosynier, Witoldówka and a turquoise Romanówka, housing the Nikifor Museum, devoted to the famous Krynica naive art painter. It is worth seeing here also the wooden Catholic and Orthodox churches.

ZAKOPANE STYLE >> Wooden buildings in Zakopane – the capital of the Tatras – represent the style created by

Willa Romanówka w Krynicy-Zdrój / Romanówka in Krynica-Zdrój

Zakopiańska willa Atma / Atma in Zakopane

obecnie mieści się Muzeum Nikifora, słynnego krynickiego prymitywisty. W uzdrowisku na uwagę zasługują także drewniane kościoły i cerkwie.

PO ZAKOPIAŃSKU >> Budynki drewniane w Zakopanem – stolicy Tatr – reprezentują styl stworzony przez Stanisława Witkiewicza pod koniec XIX w. Dom na kamiennych podmurówkach ze stromymi dachami podbitymi gontem, ogromnymi werandami są zdobione motywami góralskimi (szarotki, parzenice). W 1892 r. przy ul. Kościeliskiej w Zakopanem wzniesiono Kołibę, pierwszą willę w stylu zakopiańskim. Obecnie mieści się w niej Muzeum Stylu Zakopiańskiego. Sztandarowym przykładem tego stylu jest Dom pod Jedlami zbudowany na Kozińcu dla rodzin Pawlikowskich. Nie sposób przejść obojętnie obok takich willi jak: Witkiewiczówka, Atma czy Harenda, w której mieści się Muzeum Jana Kasprowicza.

WIEŚ W KWIATACH >> Zupełnie niepowtarzalna atmosfera panuje w Zalipiu, „malowanej wsi” położonej na północ od Tarnowa. Króluje tu kultywowany od końca XIX w. zwyczaj malowania zagrod w kwieciaste wzory. Co roku przed Zielonymi Świątkami domy, studnie, płoty, ule, a nawet psie budy zmieniają się w kwiatowe dzieła sztuki. Pokazowy obiekt, zagroda Felicji Curyłowej, jest filią Muzeum Okręgowego w Tarnowie. Godny obejrzenia jest też dom Stefanii Łączyńskiej.

CIEKAWE MUZEA I SKANSENY >> W pobliżu Tarnowa odnajdziemy też ciekawe drewniane obiekty, które obecnie pełnią funkcje muzealne. Dwór w Dołędze wzniósł w 1845 r. Teofil Pikuziński. Po śmierci właściciela w dworze werbowano ochot-

Stanisław Witkiewicz at the close of the 19th cent. The houses standing on stone foundations, with steep roofs strengthened with shingles, and giant verandas are decorated with the highlands motifs (Leontopodiums, heart shaped patterns). In 1892, at Kościeliska street, the first Zakopane style villa was erected. At present there is the Zakopane Style Museum in Koliba. A classical example of this style is the House Under the Firs, built in Koziniec for the Pawlikowski family. You cannot help but notice such villas as: Witkiewiczówka, Atma and Harenda which houses today the Jan Kasprowicz Museum.

VILLAGE IN FLOWERS >> One of a kind atmosphere is felt in Zalipie, “a painted village” north of Tarnów. Here the farmhouses have been painted in flowers since the end of the 19th cent. Each year before the Pentecost, houses, wells, fences, beehives, and even kennels turn into the flower works of art. The showcase of the style, the house of Felicja Curyłowa, is a branch of the Regional Museum of Tarnów. It is also worth seeing the house of Stefanii Łączyńskiej.

EXHIBITIONS AND OPEN-AIR MUSEUMS >> Also near Tarnów we can find interesting wooden objects, today museums. The manor in Dołęga was built in 1845 by Teofil Pikuziński. After his death it was the recruitment place before the January Uprising. At the turn of the 19th and 20th cent. Stanisław Wyspiański and Adam Asnyk were guests here. Now it is a branch of the Regional Museum of Tarnów. Wincenty

Kwiatowa izba chałupy w Zalipiu / Flowered room in Zalipie

XIX-wieczny Dwór w Doleżce / 19th cent. manor in Doleżę

Witos Museum in Wierzchosławice has two objects: the so-called old house from 1814, which used to be the great politician's family home and a new household built by Witos himself. The wooden house of Witos' childhood and youth has a straw thatch. Inside, there is an interesting exhibition of household objects and ethnographic relics of the region.

Many different buildings were gathered in the open-air museums of Małopolska. These include the ethnographic parks: Nadwiślański, Orawski and Sądecki (with the newly created Galician Town) and a Regional PTTK Museum in Dobczyce. On many hectares there are dozens of objects presenting the architecture and culture of rare ethnic groups (Lemkos, Carpathian Gypsies, German colonists). Material culture is brought closer by numerous workshops, festivals, concerts and classes. It is also worth visiting a private open-air museum called "Jędrzejówka" in Laskowa, near Limanowa.

WOODEN VILLAGES >> Some places, like Biesiadki near Tarnów, Bartne near Gorlice and Chochołów in Podhale, though still inhabited, are themselves open-air museums. Wooden huts, granaries, stables and Lemko cottages lure tourists enthralled with their beauty. Chochołów is uniquely beautiful. Beam houses stand with their tops facing the street, making what is called in Polish "ulicówka". The pride of the village is house no. 24 of Anna Styrcula, called "the hut of one fir" (its front wall was built of a giant fir). In Czarna Góra near Bukowina Tatrzanska, the household of the Korkosz family has in its interior the Museum of Spisz Folk Culture. In the nearby

Zdjęcie: Doleżek, Jolanta

Drewniana zabudowa rynku w Lanckoronie
Wooden buildings in Lanckorona's market square

Osada Turystyczna Czorsztyn w Kłuszkowcach / Tourist settlement Czorsztyn in Kłuszkowce

jedli (ściana frontowa została zbudowana z olbrzymiej jodły). We wsi Czarna Góra w gminie Bukowina Tatrzanska uwagę zwraca zagroda rodzinny Korkoszów i mieszące się w jej wnętrzu Muzeum Kultury Ludowej Spisza. W pobliskim Jurgowie podobną funkcję pełni zagroda Sołtysów.

SIEDLISKO ANIOŁÓW >> Niedaleko Krakowa u stóp najwyższego wzniesienia Pogórza Wielickiego leży Lanckorona, zwana miasteczkiem aniołów. Drewniane parterowe domy zbudowane pod koniec XIX w. otaczają pochyły rynek i wychodzące z niego uliczki. Dachy z wysuniętymi daleko poza obręb otynkowanych ścian okapami tworzą malownicze podcienia. Z boku budynków znajdują się zamkane bramami sienie, przez które wjeżdża się na podwórza. Wąskie przejścia, zwane międuchami, łączą sąsiadujące domy. Taka zabudowa tworzy nieziemską atmosferę. Podtrzymują ją mieszkańców siedliska aniołów założonego na wprost wzgórza z sanktuarium w Kalwarii Zebrzydowskiej. W jednej z chat (nr 133) mieści się muzeum regionalne ze sklepikiem oferującym wyroby ludowych artystów, w innej z kolei znajdziemy Galerię Aniołów oraz klimatyczną kawiarnię.

Jurgów a similar function is performed by the house of the Sołtys family.

SETTLEMENT OF ANGELS >> Near Kraków, at the foot of the highest point of Pogórze Wielickie, lies Lanckorona, the town of Angels. One-floor wooden houses, built at the end of the 19th cent., surround the market square and streets which start there. Roofs with long eaves create picturesque porticos. Attached to the buildings are vestibules closed with gates leading to a courtyard. Narrow passages called "miedzuchy" connect neighbouring houses. All this creates an out-of-this-world atmosphere. It is kept on by the inhabitants of the settlement of Angels located opposite the hill with the sanctuary of Kalwaria Zebrzydowska. One of the huts (no 133) houses the Regional Museum with a small shop offering regional products and local artists' works. Another one has the Gallery of Angels and a café.

Kalwaria Zebrzydowska

ników do powstania styczniowego. Na przełomie XIX/XX w. gościły w nim m.in. Stanisław Wyspiański i Adam Asnyk. Obecnie mieści się tu oddział Muzeum Okręgowego w Tarnowie. Muzeum Wicentego Witosa we Wierzchosławicach składa się z dwóch obiektów: tzw. starego domu z 1814 r., czyli domu rodzinnego wielkiego polityka, oraz nowej zagrody, czyli gospodarstwa wybudowanego przez samego Witosa. Drewniany dom, w którym Witos spędził dzieciństwo i młodość, jest kryty słomą. Wewnątrz znajduje się ciekawa wystawa przedmiotów gospodarczych i zabytków etnograficznych regionu.

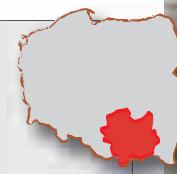
Wiele zabudowań gospodarczych i użytkowych zgrupowano w małopolskich muzeach na wolnym powietrzu. Są wśród nich parki etnograficzne: Nadwiślański, Orawski i Sądecki (z nowo powstałym Miasteczkiem Galicyjskim) oraz Muzeum Regionalne PTTK w Dobczyca. Na wielu hektarach zgromadzono po kilkadesiąt obiektów prezentujących budownictwo i kulturę regionu oraz rzadkich grup etnicznych (np. Łemków, Cyganów Karpaczych, kolonistów niemieckich). Liczne warsztaty, festyny, koncerty i zajęcia edukacyjne przybliżają dawną kulturę materialną. Na odwiedziny zasługuje też prywatny skansen, zwany Jędrzejówką, w Laskowej koło Limanowej.

DREWNIANE WSIE >> Niektóre miejscowości, jak Biesiadki w powiecie tarnowskim, Bartne w gorlickiem lub Chochołów na Podhalu, choć zamieszkane, są skansenami z racji niezwykłej zabudowy. Chałupy, spichlerze, stajnie i łemkowskie chyże przyciągają turystów oczarowanych pięknem drewnianych konstrukcji. Niezwykłą urodą wyróżnia się Chochołów. Domy z bali stoją szczytami do drogi, tworząc tzw. ulicówkę. Architektoniczną chmurą wsi jest dom nr 24 Anny Styrculi, zwany chałupą z jednej

MAŁOPOLSKA ZAPRASZA
MAŁOPOLSKA WELCOMES
www.visit.malopolska.pl

SZLAK ARCHITEKTURY DREWNIANEJ
WOODEN ARCHITECTURE TRAIL
248 obiektów architektury drewnianej, w tym 4 obiekty na liście UNESCO.
248 wooden buildings, including 4 UNESCO sites.
www.drewniana.malopolska.pl

Zdjęcie: Doleżek, Jolanta

Zapraszamy na ucztę

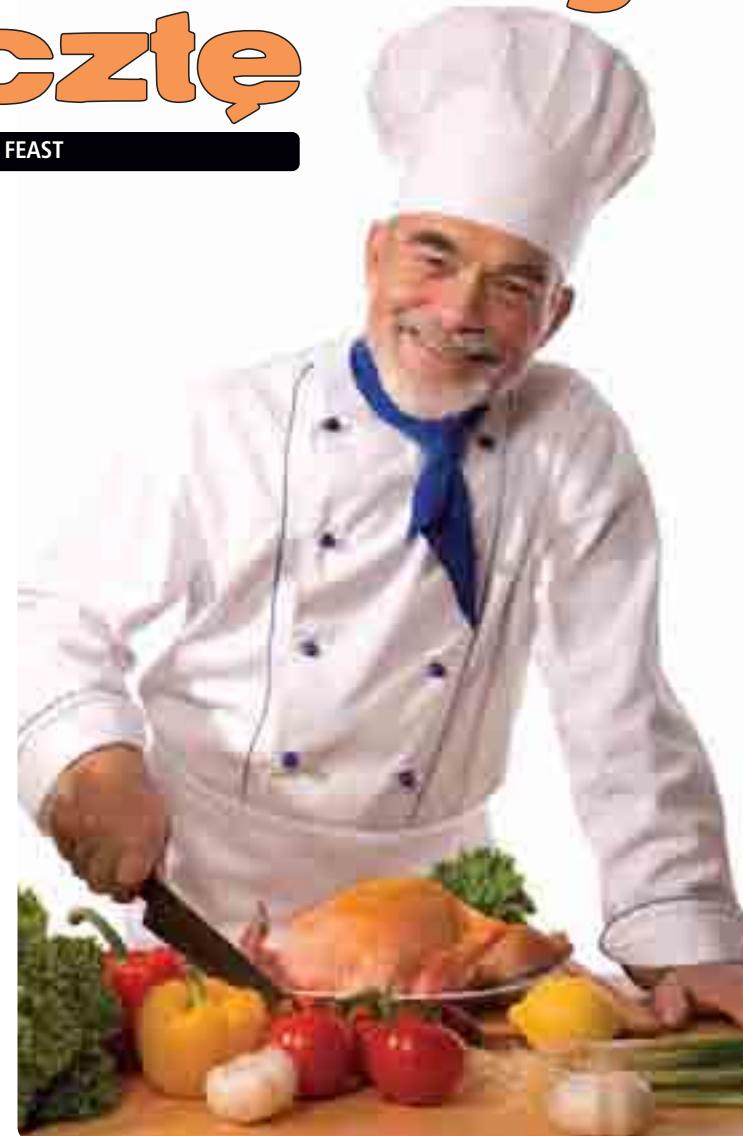
INVITATION FOR A FEAST

Tradycje kulinarne Śląska Cieszyńskiego są równie bogate jak jego historia. Na stołach tego regionu goszczą zarówno wiedeńskie sznycle cielęce, galicyjskie kiszone barszcze, czeskie knedle, jak i typowo cieszyński murzin.

Jak głosi legenda Cieszyn – serce regionu – został założony w 810 r. przez trzech synów króla Leszka III, a w 1290 r. został stolicą Księstwa Cieszyńskiego. Cztery wieki później w 1653 r. znalazł się pod panowaniem Habsburgów. Na dorobek kulturowy regionu duży wpływ miała tradycja luterańska oraz związki z monarchią austro-węgierską (Śląsk Cieszyński do końca I wojny światowej pozostawał pod panowaniem austriackim).

BOGACTWO SMAKU >> Nic więc dziwnego, że do kuchni tego regionu przenikały tradycje kulinarne polskie, niemieckie, czeskie, słowackie, jak również austriackie i włoskie. Na rozległym obszarze, obejmującym dzisiejsze polskie powiaty: cieszyński, zachodnią część bielskiego oraz powiaty czeskie: karwiński, Frydek-Mistek i wschodnią część ostrawskiego można skosztować specjałów z kuchni sąsiednich krajów. Na stołach często goszczą austriackie sznycle cielęce, zmodyfikowane torty Sachera, strudle lub słynne Cieszyńskie Masło Arcyksiążęce. Nie brak także galicyjskich pierogów i kiszonych barszczy, czeskich knedli, węgierskich gulaszy i włoskich makaronów. Wśród rdzennych tradycji zakorzenił się zwyczaj pieczenia na Boże Narodzenie drobnych ciasteczek i pierniczków (zostały wpisane na listę produktów regionalnych Ministerstwa Rol-

Jolanta Stefanek

Zdjęcia: L. Dagon - fotolia.com, R. Kapnicki

According to the legend Cieszyn – heart of the region - was established in 810 by three sons of King Leszek III and in 1290 it became the capital of the Duchy of Cieszyn. Four centuries later, in 1653, it was ruled by the Habsburgs. The culture of the region was much influenced by Lutheran tradition and connections with the Austro-Hungarian monarchy (Cieszyn Silesia until the end of WWI was under Austrian rule).

Tort Sachera / Sacher cake

Kielbasa w cieście / Sausage in a cake

nictwa i Rozwoju Wsi) i podawania na niedzielny obiad rosółu z makaronem i kluskami wątrobianymi.

PIECZONY BAŻANT I PIWO >>

W biednych podcieszyskich wsiach podstawą diety był chleb oraz dania na bazie zbóż i warzyw. Natomiast zamożna szlachta czerpała inspiracje kulinarne z Wiednia. Oprócz gałuszek (gotowanych klusek z ziemniaków) czy smażonych amoletów (naleśników), buchetek z ciasta drożdżowego i placków raczono się również pieczonymi kogutami nadziewanymi wątróbką, kotletami schabowymi. Nie odmawiano sobie także słodczych: tortu Dobosza, kremówek, pierników, rurek ze śmietaną. Na ziemi cieszyńskiej chętnie oddawano się myślistwu. Dlatego też takie potrawy jak: pieczony bażant, sarna w śmietanie, smażone gęsie wątróbki lub pieczone wróble nie należały do rzadkości. Suty posiłek nie mógł się obyć bez piwa, oczywiście... cieszyńskiego. Bursztynowy napój na bazie chmielu zaczęto warzyć w Cieszynie już w XV w., niemal w co drugiej kamienicy działał większy lub mniejszy browar. Zwieńczeniem tych tradycji było uruchomienie w 1846 r. nowoczesnego browaru, w którym na dużą skalę produkowano wyśmienite piwo typu pilzneńskiego.

RICHNESS OF TASTES >> It is no wonder then that the region's cuisine has been permeated by Polish, German, Czech, Slovak as well as Austrian and Italian culinary traditions.

In this huge region comprising today Polish voivods of Cieszyn and the western part of Bielsk, and Czech districts of Karvina, Frydek-Mistek and the eastern part of Ostrava, we can taste specialties of the neighbouring countries. On the tables we can frequently taste modified Sacher cakes, strudels and the famous Archduke Butter. Besides these we have Galician dumplings and sour beet soup, Czech knedliks, Hungarian goulash and Italian noodles.

Among native traditions there is the custom of baking Christmas cookies and gingerbread (now on the regional products' list of the Ministry of Agriculture and Rural Development) and the custom of serving on Sunday a noodle broth and liver noodles.

ROASTED PHEASANT AND BEER

>> In poor Cieszyn villages the staple was bread and vegetable and grain dishes. The rich gentry was inspired by

Culinary traditions of Cieszyn Silesia are as rich as its history. Tables of this region offer veal schnitzels of Vienna, sour beet soups of Galicia, Czech knedliks and a typically Cieszyn murzin.

Faszerowany indyk / Stuffed turkey

Turysta podążający urokliwymi, spadzistymi uliczками cieszyńskiego Starego Miasta ku legendarnej Studni Trzech Braci może mieć problem ze znalezieniem restauracji serwującej specjały stołu regionalnego.

OCALIĆ OD ZAPOMNIENIA >> Nadziej na odtworzenie cieszyńskiej tradycji kulinarnej i wprowadzenie jej na stoły nie tylko restauracyjne, ale także domowe, daje festiwal kulinarny Cieszyńskie Smaki, który odbędzie się 12 czerwca. Jego uczestnicy spróbują potraw opisywanych w książce „Tradycje kulinarne Cieszyna”. Ta pięknie wydana publikacja prezentuje to, co w tradycji stołu cieszyńskiego najcenniejsze i najsmaczniejsze. Jej autorki: Urszula Zwardoń, Renata Karpińska i Dorota Wiewióra z prastarych annałów miejskich, klasztornych zakamarków, książek kucharskich, przepisów przekazywanych z matki na córkę wybrały dania, które zadziwią niejednego smakosza.

Poza festiwalem kulinnym w Cieszynie odbędzie się wiele ciekawych imprez, które uświetnią jubileusz 1200-lecia założenia miasta (szczegółowy program na www.1200cieszyn.pl).

Murzin

(ze zbioru przepisów Urszuli Zwardoń)

Ciasto: 1 kg mąki, 25 dag margaryny, 3 jajka, 7 dag drożdży, 0,5 l cieplego mleka, sól

Nadzienie: 70 dag pokrojonych na kawałki: szynki z kity, wędzonego boczku, białej kiełbasy

Sposób wykonania: Mąkę prześać, dodać 2 jajka, sól, mleko, roztarte drożdże i roztopioną margarynę i wyrobić ciasto. Wyrośnięte ciasto przenieść na stolnicę, rozwałkować. Na ciasto naleźć według i zawińć w rulon. Wierzch posmarować roztrepanym jajkiem i piec w bryfannie ok. 1 godziny. Podawać z chizanem lub ćwikłą.

Dough: 1kg flour, 25 margarine, 2 eggs, 7 dag yeast, 0,5 l warm milk, salt.

Filling: 70 dag ham, smoked bacon, white sausage, all cut in pieces.

Preparation: Sieve flour, add 2 eggs, salt, milk, pulped yeast and melted margarine, knead the dough. Put the risen dough on a pastry board and pin out. Put cold meats on top and roll them inside. Spread the top with an egg and bake in a cake-pan for 1 hour.

Viennese cuisine. Besides galuszki (patato noodles) or fried amolety (pancakes), yeast buchetki and pies, also roasted chickens stuffed with livers and pork chops were served. Sweets were also popular: Dobosz cake, cream cakes, cream rolls.

Hunting was very popular in the region. Due to this such dishes like roasted pheasant, deer in cream, fried goose livers and roasted sparrows were quite frequent. A rich meal could not do without beer. Cieszyn beer, of course. The amber hop beverage had been brewed in Cieszyn already in the 15th cent. almost in every second tenement house. Finally in 1846 a modern brewery was started. It produced a delicious Pilzen beer.

A tourist walking down the charming, steep streets of the Cieszyn's old town to the legendary Well of Three Brothers will have a problem finding restaurants which serve regional specialties.

SAVE FROM OBLIVION >> A hope for reestablishing the Cieszyn culinary tradition and inviting it back not only to restaurants, but also households, is the culinary festival "Tastes of Cieszyn" on 12 June. The participants will be able to taste the dishes whose recipes made it to the book "Cieszyn's Culinary Traditions". This beautifully published book presents what is most precious and most delicious in Cieszyn's tradition. The authors: Urszula Zwardoń, Renata Karpińska and Dorota Wiewióra chose from the ancient city chronicles, cloister nooks and crannies, cooking books and recipes passed by mothers to daughters, dishes that will amaze many gourmets.

The 1200th anniversary of founding the town of Cieszyn, will be commemorated by a cuisine festival as well as numerous other events (detailed programme at www.1200cieszyn.pl).

Zdjęcie: R. Karpińska

Dojazd: z Bielska-Białej – drogą E75, z Katowic – drogą nr 81 (kierunek Skoczów) następnie 938 – z Krakowa autostradą A4 do Katowic – dalej drogą nr 81 (kierunek Skoczów) i później 938; z Krakowa drogą nr 52 przez Wadowice, Bielsko-Bialą – następnie E75

Getting there: from: Bielko-Biala – on E75, from Katowice – on road 81 (direction Skoczów), then on road 938 – from Krakow – on highway A4 to Katowice, then on road 81 (direction Skoczów) and on road 938; from Kraków – on road 52 through Wadowice and Bielsko-Biala – then on E75

Cieszyńskie Centrum Informacji/ Cieszyn Information Centre:
Rynek 1, Cieszyn, tel. (33) 479 42 48-9, www.cieszyn.pl

**Międzynarodowe Targi Poznańskie
Poznań International Fair**

**spotkaj przyszłość
meet the future**

**Turystyka
biznesu**

Poznań, 20-23 października 2010

www.tour-salon.pl

Łódzkie ciągnie na Grunwald

ŁÓDŹ PROVINCE MARCHES ON GRUNWALD

Z Włodzimierzem Fisiakiem, marszałkiem województwa łódzkiego, rozmawiał Maciej Łaski

Włodzimierz Fisiak, the Governor of Łódź Province talks to Maciej Łaski.

W 2010 r. przypada 600-lecie bitwy pod Grunwaldem. Dlaczego Łódzkie tak mocno włącza się w obchody jubileuszu?

Województwo łódzkie ma szczególny powód, by uczcić 600. rocznicę bitwy pod Grunwaldem. W czerwcu 1410 r. wojska polskie z królem Władysławem Jagiełłą na czele ciągnęły bowiem pod Grunwald przez Sulejów, Wolbórz i Lubochnię do przeprawy przez Wisłę w Czerwińsku. Trasę przemarszu dokładnie opisał w „Kronikach” Jan Długosz. W tym roku historyczny szlak przemierzą bractwa rycerskie z Polski i zagranicy. Szkoda byłoby nie wykorzystać tak ważnej rocznicy do celów: promocyjnych, edukacyjnych i turystycznych.

Jakich atrakcji możemy się spodziewać w roku obchodów 600-lecia bitwy pod Grunwaldem?

Przez cały rok będą trwały rozmaite imprezy: konkursy historyczne, wystawy tematyczne, konferencje naukowe, koncerty muzyki średniowiecznej w kościołach, przeglądy filmów historycznych, nadawanie imion Jagiełły i królowej Jadwigi szkołom, plenery artystyczne. W Sulejowie zakwitnie 600 krzewów róż, zasadzonych z okazji rocznicy. W Wolborzu natomiast 600 lip. Ale największym przedsięwzięciem będzie przemarsz rycerstwa polskiego z Sulejowa do Czerwińska przez te same miejscowości, przez które ciągnęły wojska Jagiełły w 1410 r.

The 600th anniversary of the Grunwald battle falls this year. Why is Łódź Province so involved in the commemoration events?

Łódź Province has a particular reason to celebrate the 600th anniversary of the Grunwald battle. In June 1410, Polish Army under King Władysław Jagiełło marched through Sulejów, Wolbórz and Lubochnia to the crossing on Vistula River in Czerwińsk. Their route was described in detail by Jan Długosz in 'The Chronicles'. This year, knight brotherhoods will walk the historical trail. It would be a shame not to use such a significant anniversary for promotional, educational and tourist aims.

What attractions should we expect?

All kinds of events are scheduled throughout the year: historical competitions, thematic exhibitions, scientific conferences, medieval church music concerts, historical movies reviews, name-giving ceremony to Jagiełło and King Jadwiga schools and art workshops. Six hundred rosebushes will be planted on this occasion in Sulejów and 600 linden trees in Wolbórz. A parade of Polish knights from Sulejów to Czerwińsk through the same towns through which the army of Jagiełło passed in 1410 will be the highlight of the ceremonies.

Kiedy rozpoczną się uroczystości rocznicowe?

Obchody zainauguruje 23 czerwca mszę św. w opactwie cystersów w Sulejowie. Dokładnie 600 lat temu w tym samym miejscu odprawiono nabożeństwo z udziałem króla Jagiełły. Uroczystości w Sulejowie zaplanowano na 24 i 25 czerwca. Pod wieczór 25 czerwca rycerze przeprowadzą się przez Pilicę i wyruszą do Wolborza. Tam spędzą jeden dzień. Wolbórz zaprasza na imprezy 26 czerwca. W programie całodziennego pikniku średniowiecznego znalazła się m.in. inscenizacja koncentracji wojsk, przemarsz do kolegiaty i na stadion, pokazy walk i koncerty. Po południu odbędzie się część oficjalna uroczystości. Wieczorem rycerze wyruszają do Lubochni. 27 czerwca także i tam odbędą się pokazy bractw rycerskich, widowisko teatralne, rzemieślnicy zaprezentują warsztaty średniowieczne i będzie można posłuchać muzyki dawnej.

Czy inne miejscowości województwa łódzkiego również włączają się do obchodów?

Jest to dla nas duże zaskoczenie, bo do obchodów włączają się także miejscowości, przez które Jagiełło nie przechodził. Bardzo uroczyście chce świętować rocznicę np. Sieradz, gdzie będzie można obejrzeć inscenizację przedstawiającą palenie czarownicy na stosie. Dwie chorągwie sieradzkie bardzo dzielnie walczyły pod Grunwaldem. Rocznicą rozbudziła zainteresowanie przeszłością, to zaś z kolei rozwija lokalny patriotyzm, uczy szacunku dla historii, staje się pasjonującą przygodą.

Przeczytać książkę lub obejrzeć film to nie to samo, co zobaczyć na własne oczy rycerzy, konie, giermków, chorągiew i proporce, wysłuchać na żywo pieśni religijnej „Bogurodzica”. I to w historycznej scenierii. Na chwilę cofniemy się w czasie o 600 lat – po to, żeby uświadomić sobie, jak trwa ciąłość historyczna, jak trwa Polska, jak trwają te same miasta i wioski, przez które rycerze szli na Grunwald.

Serdecznie zapraszam do wspólnego świętowania rocznicy 600-lecia bitwy pod Grunwaldem w województwie łódzkim.

When will the commemoration events start?

The ceremonies will be inaugurated on June 23 with a Holy Mass in the Cistercian monastery in Sulejów. A service attended by King Jagiełło took place there exactly 600 years ago. The events in Sulejów are planned for June 24 and 25. Knights will cross the Pilica River and set off to Wolbórz in the evening on June 25. They will spend one day there. Wolbórz invites on June 26. The programme of the 'Medieval Picnic' includes a re-enactment of the warfare, a march to the collegiate and stadium, shows and concerts. An official ceremony will take place in the afternoon. The knights will set off to Lubochnia in the evening. Knight brotherhoods' acts, a theatre performance, a presentation of medieval craftsmanship and olden music concert will take place there on June 27.

Are other towns in Łódź Province participating in the events?

We were surprised when towns never visited by Jagiełło joined the organization of the commemoration events. For Example, Sieradz plans major performances including witch-burning. Two Sieradz-based divisions fought under Grunwald. The anniversary stirred interest in the past, which in turn develops local patriotism, teaches respect for history and becomes a fascinating adventure.

It is something completely different to read a book or watch a movie than to see knights, horses, squires, banners and flags with your own two eyes while hearing the beautiful religious hymn 'Bogurodzica' in a historical scenery. We will move 600 years back in time to realize how history continues, how Poland lasts and how towns and villages survive.

I warmly invite you to celebrate the 600th anniversary of the Grunwald battle with us in Łódź Province.

Zdjęcie: UW Województwo Łódzkie (2)

Łódzkie

Urząd Marszałkowski w Łodzi
al. Piłsudskiego 8, 90-051 Łódź
tel. 042 663 33 80
www.lodzkie.pl

OBCHODY 600-LECIA BITWY POD GRUNWALDEM W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

28 MAJA - IV TURNIEJ SZKOLNYCH DRUŻYN RYCERSKICH - ŁĘCZYCA ZAMEK

29 MAJA - TURNIEJ ŁUCZNICZY - ŁĘCZYCA - ZAMEK
ORGANIZATOR: MUZEUM W ŁĘCZYCY, LOT CENTRALNY ŁUK TURYSTYCZNY

1 CZERWCA - WYSTAWA PLASTYCZNA: SPACER PO ŚREDNIOWIECZNEJ EUROPIE - TOMASZÓW MAZOWIECKI
ORGANIZATOR: OŚRODEK KULTURY „TKACZ”

10 CZERWCA - NADANIE SZKOŁE PODSTAWOWEJ NR 2 W SULEJOWIE IMENIA KRÓLOWEJ JADWIGI

11 CZERWCA - UROCZYSTA SESJA RADY POWIATU PIOTRKOWSKIEGO - WOLBÓRZ

12 CZERWCA - „600 LAT PÓŹNIEJ” III OGÓLNOPOLSKI ZŁOT MOTOCYKLOWY SŁUŻB WIEZIENNÝCH - SULEJÓW
ORGANIZATOR: OŚRODEK DOSKONALENIA KADR SŁUŻBY WIEZIENNEJ W SULEJOWIE

18-20 CZERWCA - „ZACIĄG, ZEBRANIE I WYJŚCIE CHORĄGWI SIERADZKIEJ” - SIERADZ, WZGÓRZE ZAMKOWE
JARMARK, TURNIEJE, ZAWODY, WIDOWISKA, KONCERTY, INSZENACJE, ZABAWY PLEBEJSKIE
ORGANIZATOR: SIERADZKIE STOWARZYSZENIE KULTURALNO-OŚWIATOWE

20-27 CZERWCA - I MIĘDZYNARODOWY PLENER MALARSKI - SULEJÓW PODKLASZTORZE

KULMINACJA OBCHODÓW

OPACTWO CYSTERSÓW SULEJÓW, PODKLASZTORZE

23 CZERWCA - UROCZYSTA MSZA ŚWIĘTA, CHORAŁY GREGORIAŃSKIE

24 CZERWCA - ODSLONIECIE TABLICY PAMIATKOWEJ - „OBECNOŚĆ KRÓLA JAGIEŁŁY W SULEJOWIE” - WIDOWISKO

24-25 CZERWCA - „POWRÓT DO PRZESZŁOŚCI” - WARSZTATY I KONKURSY DLA DZIECI

ORGANIZATOR: PIOTRKOWSKIE STOWARZYSZENIE ROZWOJU, PROMOCJI I INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ „EURO-CENTRUM”

24-25 CZERWCA - „BIESIADA STAROPOLSKA” - POTRAWY STAROPOLSKIE

ORGANIZATOR: SULEJÓW - KOLA GOSPODYN WIEJSKICH Z GMINY SULEJÓW.

24-25 CZERWCA - „JAK TO Z RYCERSTWEM BYWAŁO” - FESTYN I KONCERTY

ORGANIZATOR: PIOTRKOWSKIE STOWARZYSZENIE ROZWOJU, PROMOCJI I INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ „EURO-CENTRUM”

25 CZERWCA - „ŻYWE SZACHY” - INSZENACJA BITWY NA SZACHOWNICY

ORGANIZATORZY: GIMNAZJUM W SULEJOWIE, DRUŻyna RYCERSKA Z OSTRÓDY, PIOTRKOWSKIE STOWARZYSZENIE ROZWOJU, PROMOCJI I INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ „EURO-CENTRUM”

25 CZERWCA - „PRZEZ PILICĘ NA GRUNWALD” - WYMARSZ RYCERSTWA I INSZENACJA PRZEPRAWY

ORGANIZATOR: SKANSEN RZEKI PILICY, INOWŁODZKIE BRACTWO RYCERSKIE, FUNDACJA OBIEKT ZABYTKOWY OPACTWA

STADION TOWARZYSTWA SPORTOWEGO „SZCZERBIEC” WOLBÓRZ

25 CZERWCA - RAJD ROWEROWY „SZLAKIEM JAGIEŁŁY”

ORGANIZATOR: WOLBORSKIE TOWARZYSTWO KULTURY I TURYSTYKI

26 CZERWCA - WOJEWÓDZKIE OBCHODY 600. ROCZNICY BITWY POD GRUNWALDEM

INSZENACJA KONCENTRACJI RYCERSTWA, UROCZYSTA MSZA ŚWIĘTA, KONCERTY, TURNIEJE, POKAZY WALK, PIKNIK
ŚREDNIOWIECZNY, FILM „KRZYŻACY”, WIDOWISKO, WYMARSZ WOJSK DO LUBOCHNII

ORGANIZATOR: URZĄD GMINY W WOLBORZU, GMINNY OŚRODEK KULTURY W WOLBORZU

STADION LUDOWEGO KLUBU SPORTOWEGO „LUBOCHNIA” LUBOCHNIA

27 CZERWCA - MSZA ŚWIĘTA, KONCERT MUZYKI DAWNEJ, WIDOWISKO
TEATRALNE, POKAZY BRACIW RYCERSKICH, TAŃCE ŚREDNIOWIECZNE,
GRY I ZABAWY, WYMARSZ RYCERSTWA NA GRUNWALD

ORGANIZATOR: URZĄD GMINY W LUBOCHNII

2-4 LIPCA - ŁÓDZKA WIOSKA HISTORYCZNA - ŁÓDŹ ARTURÓWEK

ORGANIZATOR: GRUPA „NEO” ŁÓDŹ

13-17 LIPCA - „SZLAKIEM PRZEMARSZU WOJSK JAGIEŁŁY”
RAJD ROWEROWY NA POLA GRUNWALDU WOLBÓRZ-GRUNWALD

ORGANIZATOR: WOLBORSKIE TOWARZYSTWO KULTURY I TURYSTYKI

20 SIERPNIA - „KAMPANIA GRUNWALDZKA W 1410 R.”

SESSJA NAUKOWA W ŁĘCZYCY

ORGANIZATOR: PŁOCKIE TOWARZYSTWO NAUKOWE O/ ŁĘCZYCA

21-22 SIERPNIA - XII MIĘDZYNARODOWY TURNIEJ RYCERSKI

ORGANIZATOR: MUZEUM W ŁĘCZYCY

PATRONI MEDIALNI

www.grunwald600.pl
www.lodzkie.pl

Hotel Podklasztorze

ul. Władysława Jagiełły 1, 97-330 Sulejów
Recepja tel. (044) 610 24 00, 616 20 11, 616 26 06
fax. (044) 610 20 02

hotel@podklasztorze.pl,

www.podklasztorze.pl

Koordynaty GPS: N: 51° 21' 51.34" E: 19° 52' 45.49"

Pośród pełnych tajemnic XII-wiecznych budowli Opactwa Cysterskiego podkreślony pięknem krajobrazu Doliny Rzeki Pilicy dumnie prezentuje swój majestat okazały Hotel Podklasztorze. To tu przeplatająca się przeszłość, teraźniejszość i przyszłość tworzy niepowtarzalne bogactwo spuścizny kulturowej tej zabytkowej budowli. Lata doświadczeń oraz profesjonalna obsługa sprawiły, iż jesteśmy w stanie spełnić oczekiwania każdego Gościa. Dzięki ciekawym rozwiązaniom przestrzennym z łatwością organizujemy niepowtarzalne bankiety, imprezy okolicznościowe, konferencje i szkolenia. Do dyspozycji Gości oddajemy sześć sal konferencyjnych, z których największa może pomieścić 100 osób. Jesteśmy otwarci na pomysły klientów, nowatorscy i elastyczni. Pomożemy ułożyć program imprezy realizując w pełni wymogi naszych gości. To idealne miejsce na pobyt, z dala od gęstości wielkich miast!

Hotel oferuje:

- 50 pokoi i 2 apartamenty
- 105 miejsc noclegowych
- 6 sal konferencyjno-szkoleniowych
- Imprezy integracyjne na życzenie Gości
- Uroczystości rodzinne

The hotel offers:

- 50 rooms and 2 apartments
- 105 sleeping places
- 6 conference and training halls
- integration events for our Guests
- family celebrations

Z Wolborza na Grunwald

FROM WOLBÓRZ TO GRUNWALD

Atmosferę wydarzeń sprzed 600 lat, kiedy król Władysław Jagiełło koncentrował w Wolborzu wojska na rozprawę z Krzyżakami, przybliży czerwcowy piknik historyczny. Aby poznać atrakcje okolicy, najlepiej zostać tu co najmniej na weekend.

The atmosphere from 600 years ago, when King Władysław Jagiełło gathered his army in Wolbórz to fight with Teutonic Knights, will be recreated during the June history picnic. To know the place's attractions, it is best to stay here at least for a weekend.

In the Middle Ages Wolbórz was the seat of bishops and an important political and cultural centre of Poland. Artists, scholars and kings used to come here. And Władysław Jagiełło before the war with Teutonic Knights made his strategy and gathered here the army marching from Małopolska and Ruthenian lands of the Crown. On 26 June 1410 the king and his knights left the town and crossed the Vistula near Czerwińsk. On the same day in June, but 2010, Wolbórz will host the medieval picnic. The event will be organized as part of the 600th anniversary of the Battle of Grunwald and will include a "live chess" spectacle reliving

Agnieszka Łuczak

GRUNWALD
WĘDRÓWEK WOKŁADZIENI

Zdjęcie: Archiwum Urzędu Gminy w Wolborzu

Zalew Sulejowski / Zalew Sulejowski

Wolbórz z lotu ptaka / Birds eye view of Wolbórz

Muzeum sprzętu przeciwpożarowego /
Museum of Fire Fighting Equipment

pod Grunwaldem uświetnią m.in.: widowisko przedstawiające bitwę grunwaldzką w formie żywych szachów, walki rycerskie oraz pokaz średniowiecznego rzemiosła. Dzień wcześniej, szlak przemarszu wojsk Jagiełły z Wolborza do Sulejowa i z powrotem pokonają uczestnicy rajdu rowerowego, który organizuje Wolborskie Towarzystwo Kultury i Turystyki.

DLA ROWERZYSTÓW I PIECHURÓW >> Zapaleni rowerzyści zechcą zostać tu do końca weekendu, by przemierzyć ścieżkę rowerową im. Zygmunta Goliata. Składa się ona z kilku tras i biegnie wokół Zalewu Sulejowskiego. Jedna z odnóg szlaku rozpoczyna się w Wolborzu na placu Jagiełły, gdzie wznosi się obelisk Andrzeja Frycza Modrzewskiego – urodzonego w Wolborzu wybitnego myśliciela i reformatora epoki renesansu. Wytrawni piechurzy też nie będą narzekać na nudę. Liczne szlaki piesze biegą przez lasy i rezerwaty przyrody: Czarny Ług, Lubiaszów i Dęby w Meszczach. Przyrodniczą chlubą Wolborza jest aleja wysadzana kilkunastoma 250-letnimi lipami. Prowadzi do pałacu biskupów kujawskich (obecnej siedziby Zespołu Szkół Rolniczego Centrum Kształcenia Ustawicznego). Najstarszą budowlą miejscowości jest XV-wieczna kolegiata – kościół św. Mikołaja. Latem w świątyni odbywają się koncerty muzyki poważnej.

NIE TYLKO DLA WODNIAKÓW >> W wolborskiej izbie muzealnej mieszczącej się w Pożarniczym Centrum Historyczno-Edukacyjnym Ziemi Łódzkiej zgromadzono relikty bogatej przeszłości, m.in. eksponaty pochodzące z wykopalisk archeologicznych oraz zbiory rzemiosła i sztuki ludowej. Natomiast w pobliskich Bogusławicach na uwagę zasługują zabytkowe powozy, sanie i ... konie ze Stada Ogierów. Corocznie w maju odbywają się tu zawody w powożeniu zaprzęgami konnymi i skokach przez przeskody. Dla zwolenników aktywnego wypoczynku największą atrakcją gminy Wolbórz jest Zalew Sulejowski i otaczający go Sulejowski Park Krajobrazowy. Na wodach zalewu można żeglować, surfować, a także łowić ryby.

the battle and the exhibition of medieval handicraft. A day before Jagiełło's marching route will be covered by a bicycle rally participants.

FOR THE CYCLISTS AND HIKERS >> Cycling enthusiasts will surely stay here till the weekend's over to ride through the Zygmunt Goliat route. It has several parts and runs around Zalew Sulejowski. One of the route's paths starts in Wolbórz on Jagiełło Square near the obelisk of Andrzej Frycz Modrzewski – an outstanding thinker and Renaissance reformer born in Wolbórz. Hikers will not be bored here, either. There are numerous trails running through the woods and nature reserves: "Black Ług", "Lubiaszów" and "Oaks in Meszcz". Wolbórz is proud of its alley with 250-year-old lime trees. It leads to the palace of Kujawy bishops (currently complex of agriculture schools). The oldest building in town is the 15th cent. Collegiate Church of St Nicholas. In summer it hosts classical music concerts.

NOT ONLY FOR WATER SPORTSMEN >> In the museum chamber of Wolbórz in the Fire Fighting History and Education Centre of the Łódź Land, relics of the past have been gathered. They come from excavations or from collections of handicraft and folk art. In the nearby Bogusławice, there are old carriages, sleighs and horses. Every May a horse driving and obstacle jump competitions are organized here. Zalew Sulejowski and Sulejów Landscape Park are great attractions. We can sail, surf and fish here.

Dojazd: autobusem lub samochodem trasą K8.
Noclegi: ośrodek wypoczynkowy Wodnik, pole namiotowe w Bronisławów
Getting there: by bus or car on K-8 route.
Sleeping: "Wodnik" Holiday Centre or tent field in Bronisławów

Urząd Gminy w Wolborzu / Municipality Council of Wolbórz

pl. Jagiełły 28, 97-320 Wolbórz.

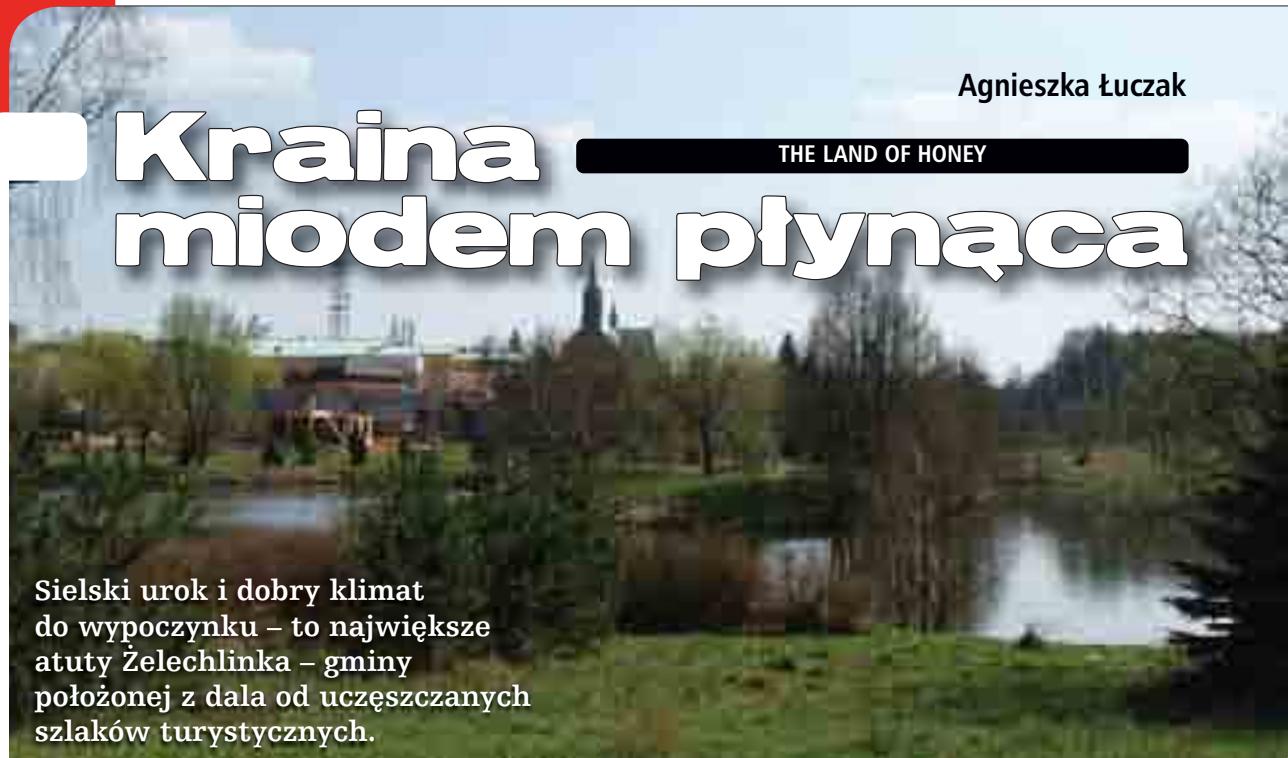
tel./faks (44) 616 42 41

Dział promocji i informacji turystycznej

Promotion and tourist info:

tel. (44) 616 42 41, wew. 2

Agnieszka Łuczak

THE LAND OF HONEY

Kraina miodem płynąca

Sielski urok i dobry klimat do wypoczynku – to największe atuty Żelechlinka – gminy położonej z dala od uczęszczanych szlaków turystycznych.

600 lat temu przechodziły tedy zbrojne oddziały króla Władysława Jagiełły zmierzające pod Grunwald. Z tego też czasu pochodzą najstarsze pisemne wzmianki o miejscowości, która jest sercem urokliwej rolniczej gminy, położonej w powiecie tomaszowskim, w województwie łódzkim.

WŚRÓD BORÓW >> Otoconą lasami gminę omijają drogi wojewódzkie i krajowe, nie zawitał tu także przemysł, dzięki czemu powietrze jest czyste. Na łonie nieskażonej natury chętnie wypoczywają mieszkańców miast spragnieni ciszy i spokoju. Nic więc dziwnego, że z roku na rok przybywa domków letniskowych. Przed 200–300 laty rosły tu potężne bory, ich zasoby połużyły do budowy fabryk i domów w pobliskim przemysłowym Tomaszowie. Kres rabunkowej gospodarce położył jeden z carów. Dziś uratowane od zagłady lasy są ostoją zwierzyny. Wędrując po leśnych ścieżkach, spotkać można: dziki, sarny, zajęce, lisy, jeleńie i łośnie. Na terenach podmokłych i wzdłuż strug wodnych pełno jest ptactwa: dzikich kaczek, kurek wodnych, perkozów, myszołówów i oczywiście bocianów. W okolicach wsi Teklin i Wolica gnieździą się żurawie. Obecność sów i nietoperzy świadczy o niepowtarzalnym mikroklimacie i czystości środowiska. Bogate zasoby przyrodnicze najlepiej podziwiać podczas jazdy rowerem. Do wyboru mamy trzy ścieżki: zielona – o długości

Idyllic charm and a nice climate to take rest – these are Żelechlinek's advantages. The municipality is located off the main tourist tracts.

600 years ago the troops of King Władysław Jagiełło walked through this place to Grunwald. From that time come the earliest written notes on the village which is the heart of a charming rural municipality located in Tomaszowski Powiat of Łódź Voivodeship.

AMONG FORESTS >> The municipality lies away from main roads, there is no industry here and the air is clean. On nature's womb the inhabitants of cities take rest, longing for silence and peace. Each year there are more and more summer lodges here. 200–300 years ago the place was densely forested. The timber was used for building factories and houses in the nearby Tomaszów. The ravaging of woods was stopped by one of the tzars. Today the forests are the home of wild game. We can meet here wild boars, deer, hares, foxes, stags and elks. On watery terrains there is plenty of fowl: wild ducks, common moorhens, little grebes, buzzards and of course storks. Near the villages Teklin and Wolica we can see cranes. The presence of owls and bats is a proof of a unique microclimate and cleanliness.

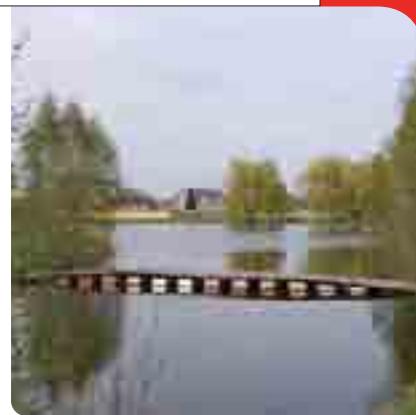
Foto: Archiwum Urzędu Gminy w Żelechliniku

Czerwcowe midobranie / June honey harvest

Kościół św. Bartłomieja / St Bartholomew Church

Rzeka Rawka / The Rawka River

ok. 16 km biegnie przez północ gminy, żółta (13 km długości) pozwala na podziwianie południowych rubieży, natomiast najdłuższa (ok. 19 km) niebieska prowadzi na wschód.

CZERWCOWE MIDOBRAŃNIE >> Gdy przywołuję słowa Jana Kochanowskiego: „wsi spokojna, wsi wesoła”, zawsze przed oczami staje mi Żelechlinek – duża wieś o luźnej zabudowie i nieregularnym kształcie. Domki ciągną się wzdłuż kilku ulic. Taki układ przestrzenny typowy dla wsi wczesnosłowiańskich, zwany jest wielodrożnicą. Ozdobą miejscowości jest kościół św. Bartłomieja wzniesiony na początku XX w. z inicjatywy księdza Dominika Prażmo, ówczesnego proboszcza parafii. W herbie Żelechlinki widnieje niedźwiedź pilnujący ula, co odzwierciedla pszczelarskie tradycje regionu.

Co roku w czerwcu gmina Żelechlinek organizuje midobranie – impreza ma formę konkursu powiatowego i gwarantuje świętą zabawę na świezym powietrzu. Pszczelarze na oczach widzów pobierają złoty płyn z uli oraz odwirowują go z plastrów. Goście mają niepowtarzalną okazję skosztowania świeżego przysmaku. Każdy zespół biorący udział w konkursie prezentuje słodkie wypieki: pierniki, ciasta, placki. Na smakoszy czekają też potrawy mięsne w złotej oprawie. Nie brakuje nalewek miadowych na winie i spirytusie. Na barwnych, bogato zastawionych stoiskach można nabyć miody wielowocowe, gryczane, spadzowe, lipowe, z mleczu i akacjowe. Na tegoroczną imprezę zapraszamy do Żelechlinki 6 czerwca.

It is best to admire nature from bicycle saddle. We can choose among three trails: green – 16 km, from the north; yellow (13 km), along the south borders; and the longest (19 km) – blue, to the east.

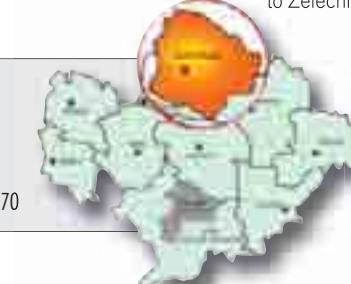
JUNE HONEY HARVEST >> When I remember Jan Kochanowski's words "oh, peaceful and happy village", I always see Żelechlinek – a big village, with rare houses and irregular shape. This kind of layout is typical for an early-Slavic village. The Church of St Bartholomew is the pearl of the place. It was erected in the early 20th cent. by Father Dominik Prażmo, the provost. Żelechlinek in its coat of arms has a bear at the beehive, which resembles the region's honey traditions.

Every June Żelechlinek organizes honey harvest. This high ranking event guarantees fun. Beekeepers, seen by onlookers, take golden liquid from the hives by extracting it from beeswax. Guests have the one and only opportunity to taste fresh delicacies. Each group of contestants presents sweet pastries: gingerbread, honey-cakes, pies, tarts. Moreover, there are meat dishes with golden gravies and honey tinctures on wine or spirit. It is possible to buy multi-fruit honeys: buckwheat, honeydew, lime tree, dandelion and acacia.

For this year's event harvest we invite to Żelechlinek on 6 June.

Urząd Gminy w Żelechliniku
Plac Tysiąclecia 1
97-226 Żelechlinek
gmina@zelechlinek.pl
tel. (44) 712 27 12, (44) 712 27 70

Miasto nad zalewem

TOWN ON THE LAKE

Piotr Żabowski

Malownicze położenie Serocka oraz bliskość stolicy – skąd w sezonie można dopływać statkiem – przyciągają turystów spragnionych przygód pieszych, rowerowych i wodnych.

Serock – jedno z najstarszych miast na Mazowszu – rozpościera się malowniczo na wysokiej skarpie nad Jeziorem Zegrzyńskim – w miejscu, gdzie Bug wpływa do Narwi. Zwiedzanie miasta najlepiej rozpocząć od rynku o średniośredniowcznym układzie urbanistycznym. W centrum, jak za dawnych czasów, stoi ratusz. Rynek otaczają głównie współczesne kamienice, które zachowały historyczny charakter. Dzięki czemu z łatwością wyobrażymy sobie, jak przed wiekami mogło wyglądać miasto.

WOKÓŁ RYNKU >> Odchodząca od rynku ul. Farna prowadzi do późnogotyckiego kościoła pw. Zwiastowania NMP. To jeden z najciekawszych przykładów architektury sakralnej na Mazowszu. Na pierwszy rzut oka wydaje się, że świątyni bliżej do warownej twierdzy niż do obiektu sakralnego. Podłoga kościoła znajduje się siedem stopni poniżej poziomu otoczenia. Warto obejść budowlę dookoła, szukając w cegłach śladów po wojennych kulach oraz wyzłobionych niegdyś inskrypcji. Na tyłach świątyni, tuż nad krawędzią skarpy znajduje się punkt widokowy – roztacza się z niego ładny widok na Bug – rzeka kończy tu wodny żywot i wpada do Narwi.

Kierując się nieco na wschód, dojdziemy do wczesnośredniowiecznego grodziska zwanego Barbarką. Żyjący tu kiedyś ludzie trudnili się głównie flisactwem, rolnictwem, rybołówstwem i tkactwem. Przed grodziskiem ustawiono makietę, dzięki której możemy sobie wyobrazić, jak wyglądało w czasach świetności.

A picturesque location of Serock and the vicinity of Warsaw, from which you can come by ship during the season, attract tourists who are hungry for walking, cycling and water adventures.

Serock – one of the oldest Masovian towns, spreads picturesquely on a high scarp on Lake Zegrzyńskie, where the Bug flows into the Narew. It is best to start the visit from a medieval market square. In the centre, as it used to, stands the town's hall. The market square is surrounded mainly by contemporary tenement houses, which have some historical features. So we can easily imagine what the town looked like centuries ago.

AROUND THE MARKET SQUARE >> Farna street leads from the market square to a late-Gothic Church of Annunciation. It is one of the most interesting religious objects in Masovia. At first sight it resembles a fortress rather than a temple. The church's floor is seven degrees lower than the rest of the area. It is worth walking around the edifice to look for traces of war bullets and old inscriptions on the bricks. In the back, on the edge of the scarp, there is the viewing point. It has a panorama of the

Zdjęcia: D.Ołendek (7), Radomir Rek (1)

Z BULWARU NAD ZALEWEM >> Nad samą rzeką ciągnie się urokliwy Bulwar Nadnarwiański otoczony na całej długości szpalerem ławeczek. Jest gdzie odpocząć, a przy okazji nasycić oczy kojącym widokiem delikatnie sunących fal Jeziora Zegrzyńskiego. Nadzorczy deptak łączy jezdeckie z grodziska z plażą miejską, której główną atrakcją jest molo z pływającym pomostem. Nad wodą czeka nas mnóstwo atrakcji – można pospacerować przy wtorze fal delikatnie uderzających o nabrzeże lub zmierzyć się z Jeziorem Zegrzyńskim – najlepszym orzeźmem w tej konfrontacji będzie rower wodny, kajak lub łódka. Po wdrapaniu się na skarpę, czeka kolejna niespodzianka – XIX-wieczny Napoleoński Zajazd Pocztowy. Dwa budynki połączone bramą w kształcie łuku to niejedyna pamiątka z czasów wojen francuskiego wodza. Nieco ponad 200 lat temu z jego rozkazu rozpoczęto wznoszenie fortyfikacji – Serock miał zostać twierdzą. Do dziś zachowały się dobrze widoczne wały ziemne, znane obecnie jako Wały Napoleońskie. Usytuowane są w północnej części miasta – po obu stronach ulicy Pułtuskiej.

Po kilku godzinach pełnych wrażeń warto wrócić na rynek, aby zrelaksować się przy fontannie oraz zregenerować się w pobliskiej cukierni.

* Rejsy z Warszawy do Serocka – statek „Zefir” kursuje w soboty i niedziele (do 12 września). Bilety normalny/ulgowy: 36/18 zł można kupić u armatora w dniu rejsu. Ponadto weekendowe rejsy po Narwi i Zalewie Zegrzyńskim (www.serock.pl) * Cruises from Warsaw to Serock by ship Zefir – Saturdays and Sundays (until 12 September). Tickets normal/reduced: 36/18 PLN can be bought from the ship owner on the day of the cruise. Also weekend cruises on the Narew and Lake Zegrzyńskie (www.serock.pl)

Dojazd: samochodem lub autobusem. Serock leży ok. 40 km od Warszawy na trasie krajowej nr 62.
Getting there: by car or bus. Serock is located 40 km from Warsaw on national road no. 62.

Informacja turystyczna / Tourist information:
Referat Promocji UMiG w Serocku, pok. 2
Rynek 21, 05-140 Serock, tel. (22) 782 88 43
www.serock.pl

wegry.info.pl

Węgierskie dźwięki lata

HUNGARIAN SOUNDS OF SUMMER

Letni wypoczynek na Węgrzech uprzyjemni muzyka, najpierw nad Balatonem, potem w Budapeszcie.

Może mniej harmonijne, ale z pewnością mocne, dźwięki będą towarzyszyć wyścigom Formuły 1 i akrobacjom lotniczym podczas zapierającego dech air show w sercu stolicy.

HEINEKEN BALATON SOUND >> Zamárdi to jedno z najczęściej odwiedzanych letnisk nad Balatonem. Atutem miejscowości jest trawiasta plaża, ciągnąca się trzy kilometry wzduż południowego brzegu jeziora. Z plaży, z wierzchołka efektownej Szamárkö (Oślej Skały) oraz z niewielkiej wieży widokowej wzniezionej na wzgórzu Kőhegy można objąć wzrokiem węgierskie morze. W lipcu pojawiają się tu sceny muzyczne. Na otwarcie tegorocznego festiwalu zagrają Pet Shop Boys, a muzyczny maraton w wykonaniu ponad 20 wykonawców potrwa cztery dni. Występy kapel i solistów oraz zabawy do białego rana dadzą łącznie 20 godzin muzyki na dobę. Cocktail bars, puby i restauracje będą działać niemal bez przerwy.

Balaton, Zamárdi; 8–11 lipca; www.balatonsound.hu, Bilety na całą imprezę: 110–130 €, dnieńne: 47–55 € (zależnie od daty zakupu). Opłata za korzystanie z miejsca na przygotowanych kempingach – 5 € (sprzedaż w Polsce: www.eventim.pl).

SZIGET FESTIVAL >> Od kilkunastu lat położona na północnych peryferiach Budapesztu oblana wodami Dunaju wyspa Óbudai (Óbudai Sziget) zamienia się na jeden letni tydzień w muzycznym parku. Na rozruconych w plenerze scenach odbywa się blisko sto koncertów. Muzyka króluje od południa do północy, a na dyskotece Party Arenie zabawy trwają do świtu. W tegorocznej edycji udział zapowiedziały m.in. Iron Maiden i Sex Pistols. Dodatkową atrakcją będzie pożegnalny koncert kapeli

Sziget – Nouvelle Vague

Summer rest in Hungary will be made even more enjoyable by music, which will resound first upon Balaton and later in Budapest. Sounds, maybe less harmonious, but definitely louder, will accompany the Formula 1 race and the Red Bull Air Show.

HEINEKEN BALATON SOUND >> Zamárdi is among the most popular resorts located on the shores of Balaton Lake. One of the town's advantages is a grass beach stretching 3 km along the lake's southern shore. The panorama of the Hungarian Sea can be seen from a beach on the top of the impressive Szamárka (Donkey Rock) and the small viewing tower on Kőhegy Hill. Stages are set up here in July. This year's festival will be opened by Pet Shop Boys and the music marathon of more than 20 performers will last for 4 days for 20 hrs per day. Cocktail-bars, pubs and restaurants will be open non-stop.

Balaton, Zamárdi; July 8–11; www.balatonsound.hu, Tickets: full festival: 110–130 €, 1 day: 47–55 € (depending on the purchase date). Camping fee – 5 € (sales in Poland at www.eventim.pl).

Zdj.: Balaton Sound Press Gallery, Sziget Festival Press Gallery, hoveobabit – fotolia.com

Paweł Wroński

Kispál w dniu określonym jako „-1”. Festiwalowi towarzyszą występy teatralne i taneczne oraz wystawy. Na jarmarku można kupić naszyjnik od Masajów, u dziewczyn z Kongo zamówić zaplatanie warkoczyków, dostać wróżbę od rabina lub zaciągnąć w szeregi wyznawców Hare Krishna. Kolekcjonerzy CD i płyt winylowych nie odjadą z pustymi rękami. Piratom wstęp wzbroniony, ale ceny w punktach sprzedaży przystępne, a oferta bogata.

Budapest, wyspa Óbudai; 11–16 sierpnia; www.sziget.hu
Bilet dzienny – 45 €. Na cały festiwal z miejscem na kempingu na wyspie – 170–200 €, dla kwaterujących poza wyspą o 30 € taniej (sprzedaż w Polsce: www.eventim.pl).

FORMUŁA 1 – GRAND PRIX WĘGIER >> Wyścigi samochodowe na torze Hungaroring pod Budapesztem zainaugurowano w 1986 r., a więc jeszcze w komunizmie. Od tego czasu węgierski tor cieszy się coraz większym prestiżem na świecie. Gospodarze są chwaleni za znakomitą organizację. Sukcesy Roberta Kubicy zwiększyły zainteresowanie Formułą 1 we wszystkich postsocjalistycznych krajach europejskich. Na Hungaroringu wyścigi Grand Prix obserwuje z trybun 1,7 mln widzów, a około 6 milionów śledzi je na ekranach telewizorów.

Budapest, Hungaroring; 30 lipca–1 sierpnia; www.hungaroring.hu
Bilety 150–400 € (najtańsze dawno już wyprzedane)

RED BULL AIR SHOW >> Karkołomne ewolucje lotnicze zapierają dech w piersi w każdych okolicznościach. Ale w Budapeszcie podczas zawodów należących do klasyfikacji Mistrzostw Świata w akrobacjach piloci kręcą korkociągi i wycinają beczki, niemal muskając wody Dunaju. Przeloty pod przesłami Mostu Łańcuchowego oraz przed oknami frontowej fasady parlamentu należą do obowiązkowych elementów spektaku. Za każdą maszyną ciągnie się barwna smuga spalin. Zwyczajem stał się także przelot samolotu węgierskich linii lotniczych Malev. Potężna maszyna pasażerska, lecąc na wysokości niespełna 200 m nad rzeką, robi nie mniejsze wrażenie niż dynamiczne ewolucje małych jednostek.

Budapest, centrum 19–20 sierpnia; www.redbull.com
Podczas imprezy można zwiedzić lotnisko Tóköl i z bliska obejrzeć maszyny zawodników (cena – 60 €, poniżej 5 lat – bezpłatnie).

SZIGET FESTIVAL >> Óbudai Island (Óbudai-sziget) situated on the outskirts of Budapest on the Danube River turns into a park of music for one week in summer. Almost 100 concerts are to take place on outdoor stages. Music will resound from noon till midnight and discos will be open till dusk on the Party Arena. This year's edition will feature Iron Maiden and Sex Pistols. Another highlight of the Festival will be the concert of Kispál on the day called “-1”. The Festival will be accompanied by theatre and dance performances, as well as a crafts fair where you will be able to purchase a necklace from Masai people, have your hair made into braids by girls from Congo or join the Hare Krishna followers. CD and vinyl LP collectors will have a lot to choose from!

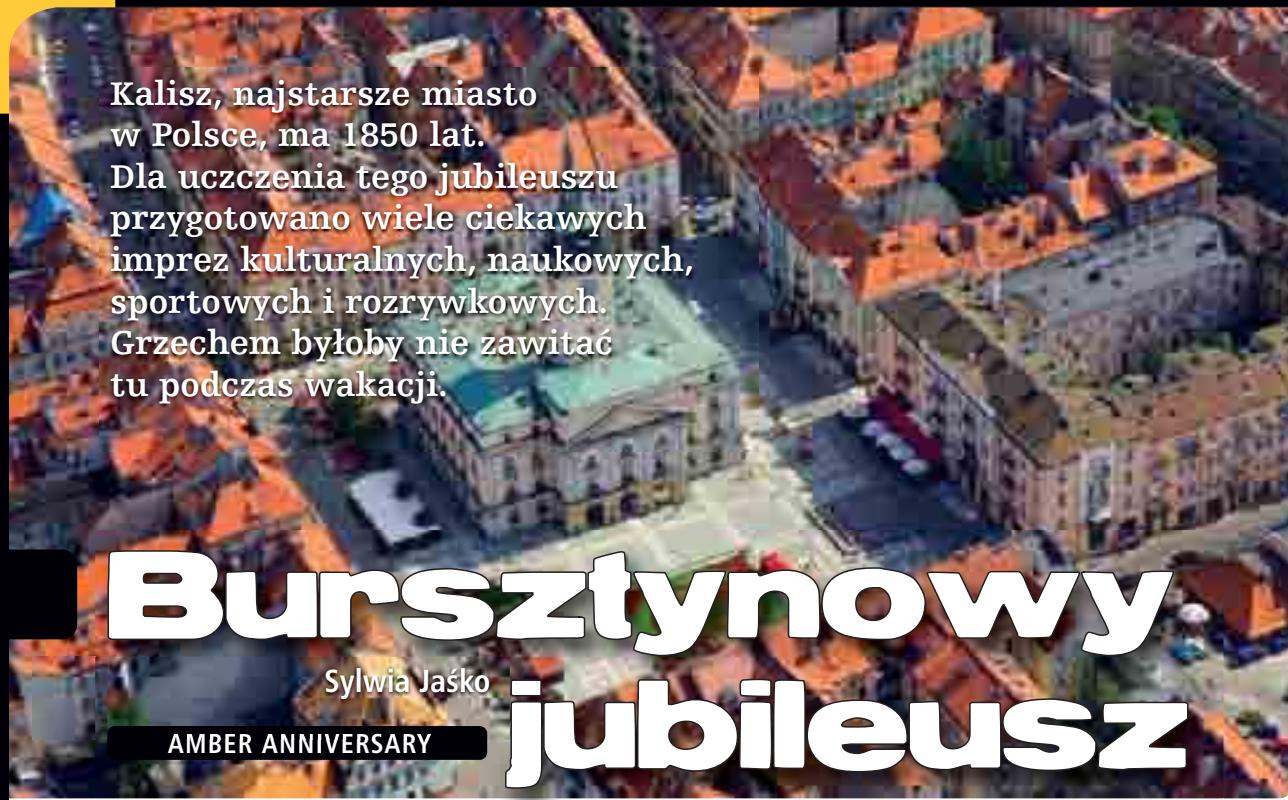
Budapest, Óbudai Island; August 11–16; www.sziget.hu
Daily ticket – 45 €. Camping on the island for the full festival – 170–200 €; outside the island 30 € less www.eventim.pl.

FORMULA 1 – HUNGARY GRAND PRIX >> Car races at Hungaroring track near Budapest first took place in 1986 (still in Communist times). Since then the Hungarian track has been gaining international prestige. Its hosts are appreciated for excellent organization. The success of Polish car racer Robert Kubica boosted interest in Formula 1 in all post-Soviet European countries. The Formula 1 Grand Prix is watched by 1.7 million spectators in Hungaroring plus 6 million watching it on TV.

Budapest, Hungaroring; July 30–August 1; www.hungaroring.hu
Tickets: 150–400 € (the cheapest are long sold out)

RED BULL AIR SHOW >> Seemingly neck-breaking air acrobatics are always breathtaking. In Budapest, during a competition belonging to the class of World Championship in Air Acrobatics, pilots spin and roll almost without touching the waters of the Danube River. Flying below the Chain Bridge and in front of the Parliament windows is among the obligatory elements of the show. A colourful smudge of fumes drags behind each plane. The gigantic passenger airplane of Hungarian Malev Airlines flying less than 200 m above the spectators heads is a remarkable experience.

Budapest, downtown, August 19–20; www.redbull.com
Tóköl Airport, where the contestants planes are kept, is open for visitors during the event (price – 60 €, children below 5 years of age – free entrance).

Kalisz, najstarsze miasto w Polsce, ma 1850 lat.
Dla uczczenia tego jubileuszu przygotowano wiele ciekawych imprez kulturalnych, naukowych, sportowych i rozrywkowych. Grzechem byłoby nie zawitać tu podczas wakacji.

Bursztynowy jubileusz

Sylwia Jaśko

AMBER ANNIVERSARY

Serce miasta, czyli Główny Rynek /The heart of the town, the Main Market Square

W II w. n.e. grecki geograf Ptolemeusz w dziele „Geografiké hyfegesis” wśród miejscowości na bursztynowym szlaku wymienił Kalisze. Współczesni nazwą tę identyfikują z Kaliszem – miastem, które kończy właśnie 1850 lat. Taka rocznica zobowiązuje – dlatego przez cały rok w grodzie nad Prosną będzie trwać wielkie świętowanie. Program jubileuszu zawarty w projekcie „Kalisia 18,5” obejmuje liczne festiwale, koncerty, happeningi, konferencje, seminaria, wystawy, gry miejskie oraz wiele innych ciekawych imprez artystycznych i sportowych.

FESTIWAL HISTORYCZNY >> Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej wspólnie z Miastem Kalisz oraz partnerami z zagranicy (Włochy, Słowacja, Węgry) realizują europejski projekt kulturowy „Wyprawa po bursztyn”. W ramach tego przedsięwzięcia odbędą się liczne: widowiska, konferencje naukowe oraz cykl wystaw „Magia bursztynu”. Zrekonstruowano już wóz, jakim podróżowali kupcy w czasach rzymskich. Wehikuł objeżdża miasta na bursztynowym szlaku, sławiąc przy okazji Kalisz i jego jubileusz. Do najstarszego miasta w Polsce zawita ponownie 12 i 13 czerwca na dwudniowe obchody święta miasta. Rzymski wóz będzie jednym z głównych bohaterów festiwalu historycznego. Impreza przyjmie formę teatral-

Kalisz, the oldest town in Poland, is 1850 years old. This anniversary will be commemorated by numerous interesting cultural, scientific, sport and entertainment events. It would be a sin not to visit Kalisz in summer.

Ptolemy, Greek geographer living in the 2nd century, mentioned Kalisia on the Amber Trail in his work ‘Geografie hyfegesis’. Nowadays this name is identified with Kalisz – the Polish town which is 1850 years old. Such anniversary obliges – therefore the town upon Prosna River is celebrating the entire year. The anniversary programme described in the ‘Kalisia 18,5’ project includes festivals, concerts, happenings, conferences, seminars, exhibitions, urban games and many other interesting artistic and sport events.

Zdjęcia: UM Kalisz

nego widowiska z elementami happeningu. Pierwszego dnia w parku miejskim rozbiją się rzymscy legionisi. W ich obozowisku skosztujemy potraw rzymskich, obejrzymy pokazy rękoździeła antycznego i będziemy kibicować walczącym rycerzom. Na drugi dzień zaplanowano: przemarsz barwnego korowodu ulicą Zamkową na Główny Rynek, widowiskowe starcie Rzymian z barbarzyńcami i zdobywanie grodu Piastów na Zawodzu. Tydzień później (19–20 czerwca) na Zawodzu odbędzie się godny uwagi jarmark archeologiczny.

CZERWCOWE ŚWIĘTOWANIE >>

Festiwal historyczny z udziałem grup rekonstrukcyjnych ze świata to jedna z wielu imprez towarzyszących obchodom święta miasta. Na uwagę zasługują także Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Szlak Bursztynowy”, XVII Międzynarodowy Festiwal Artystycznych Działań Ulicznych „La Strada” (18–20 czerwca) i koncert z cyklu „Pod Niedbem Kalisza”. W tym roku na placu Wojciecha Bogusławskiego przed teatrem wystąpi Budka Suflera.

OD ROCKA PO JAZZ >> Koncert muzyków rockowych z Lublina zapoczątkuje letnie wydarzenia muzyczne. 12 czerwca w Filharmonii Kaliskiej, na placu Wojciecha Bogusławskiego, będzie można posłuchać muzyki klezmerskiej w wykonaniu zespołu Di Galitzyaner Klezmorim, któremu towarzyszyć będzie Orkiestra Filharmonii Kaliskiej (koncert „Byli z nami 850 lat!”). Tydzień później, 19 czerwca, zakończy się Międzynarodowy Festiwal „Bursztynowy Szlak” (Multimedia Amber Road Festival). Na zakończenie wystąpi amerykański trębacz jazzowy – Randy Brecker. Zagra koncert wspólnie z trio Włodka Pawliką i kaliskimi filharmonikami. Natomiast 28 sierpnia w historycznych zakątkach Kalisza, w okolicach teatru, na dziedzińcu ratusza, w parku miejskim, na plantach zagości muzyka poważna. W tych miejscach odbędą się koncerty z cyklu „18,5 godziny na dobę”.

FROM ROCK TO JAZZ >> The concert of rock musicians from Lublin will start the summer music events. On 12 June in the Kalisz Philharmonic Hall, on Wojciecha Bogusławskiego Square, we can listen to klezmer music performed by the band Di Galitzyaner Klezmorim. They will be

HISTORICAL FESTIVAL >> The District Museum of Kalisz Region and partner countries (Italy, Slovakia, Hungary) are carrying out European cultural project ‘Amber Excursion’. The project comprises of numerous events: performances, scientific conferences and a series of exhibitions ‘Amber Magic’. A cart used by merchants in the Roman times has already been reconstructed. The vehicle drives through the cities on the Amber Trail promoting Kalisz and the anniversary. It will arrive again in the oldest town in Poland on June 12 and 13 for the Town Feast. The Roman cart will be among the protagonists of the historical festival. The event will take the form of a theatre performance with elements of a happening. On the first day Roman legionaries will put up tents in the municipal park. We will try Roman dishes, watch antique craft shows and we will cheer the fighting knights. A colourful parade from Zamkowa Street to the Main Market Square, a spectacular clash between Romans and barbarians and the conquering of the Piast settlement in Zawodzie are planned for the second day. A week later (June 19–20) an Archaeological Fair will take place in Zawodzie.

JUNE FEAST >> The historical festival with the participation of the re-enactment group is among the highlights of the Town Feast. The International Science Conference ‘Amber Trail’, the 27th International Art Festival of Street Action La Strada (June 18–20) and a concert from the ‘Under Kalisz Skies’ cycle are also worth recommending.

Grupa rekonstrukcyjna w akcji
Re-enactment group in action

Teatr im. W. Bogusławskiego
W. Bogusławski Theatre

Wóz z czasów rzymskich
The Roman cart

Baszta Dorotka / Dorotka tower
Mała elektrownia wodna na Prośnie
A small hydroelectric plant on the Prosna River

Malowniczy park miejski / The picturesque municipal park

Jubileuszowi Kalisza towarzyszą obchody Roku Chopinowskiego. Na początku września Filharmonia Kaliska zaprasza na cykl koncertów „Nasz Chopin”. Interesującym i z pewnością widowiskowym wydarzeniem będzie „Koncert na dziesięć fortepianów i orkiestrę” (1 października). Długą listę imprez muzycznych kończy XXXVII Międzynarodowy Festiwal Pianistów Jazzowych, który odbędzie się w dniach 26–28 listopada.

Z HISTORIĄ NA TY >> Zainteresowani historią miasta powinni odwiedzić Główny Rynek, gdzie zostaną zaprezentowane interesujące wystawy, tj. „Album de Kalisch. Fotografie miasta z lat 60. XIX w.” (od 11 czerwca), „Architektura Kalisza w zbiorach Archiwum Państwowego” (wrzesień–październik). W Muzeum Okręgowym Ziemi Kaliskiej do końca roku gościć będzie ciekawa ekspozycja „Na Szlaku Bursztynowym – Kalisza przedrysma czy rzymka”. Jubileusz miasta uświetnią także imprezy sportowe. W czerwcu amatorzy dwóch kółek wyruszą na trasę Ogólnopolskiego Rajdu Rowerowego „Szlakiem Bursztynowym”, natomiast pod koniec października odbędą się XXX Międzynarodowy Bieg Ptolemeusza oraz Międzynarodowy Turniej Piłki Ręcznej z udziałem narodowej reprezentacji szcypiornistów.

Dojazd: samochodem, autobusem, pociągiem
Getting here: by car, bus and train
Informacja turystyczna / Tourist Information:
 ul. Zamkowa
 tel. (62) 598 27 31, fax (62) 598 27 31
 e-mail: informacja.turystyczna@osir.kalisz.pl
www.osir.kalisz.pl/cit

Warto zajrzeć na: www.kalisz.pl (informator turystyczny, baza gastronomiczna i noclegowa, komunikacja); www.1850.kalisz.pl (szczegółowy program obchodów jubileuszu); www.starykalisz.pl (skarbica wiedzy o historii miasta)
It is worth visiting: www.kalisz.pl (tourist directory, gastronomy and accommodation offer, transport); www.1850.kalisz.pl (detailed programme of the anniversary celebrations); www.starykalisz.pl (treasury of knowledge about the history of the town)

accompanied by the Kalisz Philharmonic Orchestra ("They've been with us already for 850 years!") One week later, on June 12, the International Multimedia Amber Road Festival will end with a ceremonial concert by Randy Brecker – the legendary American jazz trumpeter. He will play with the Włodek Pawlik Trio and the Kalisz philharmonics. On 28 August, in the historic parts of Kalisz, that is near the theatre, town's hall courtyard, City Park and Planty, classical music will resound. In all of these places there will be "18,5 hours per day" concerts. The jubilee of Kalisz coincides with the Chopin Year celebrations. At the beginning of September the Kalisz Philharmonic Hall welcomes for a series of concerts "Our Chopin". An interesting and certainly spectacular event will be the "Ten pianos and an orchestra concert" (October 1). The long list of musical events finishes with the 37th International Festival of Jazz Pianists on November 26–28.

ON EASY TERMS WITH HISTORY >> Those interested in the town's history should visit the Main Market Square where note-worthy exhibitions i.e. 'Album de Kalisch. Photographs of the town from the 1860s' (from June 11) and 'Kalisz Architecture in the collection of the State Archive' (September–October) are presented. 'On the Amber Road – pre-Roman and Roman Kalisia' exhibition will be on display till the end of the year in the District Museum of Kalisz Region. The anniversary will be also accompanied by sport events. In June, bicycling fans will set out on the International Bicycling Rally Amber Road and the 30th International Ptolemy Run and the International Handball Tournament will take place in the end of October.

Zdjęcia: Kozłonne Miejskie

Dialog w przestrzeni

Brak sali wystawienniczej zainspirował twórców do poszukiwań. Ciekawym miejscem do prezentacji sztuki okazała się fabryka ceramiki.

W salonie wystawienniczym fabryki Paradyż, jednego z największych producentów płyt ceramicznych, odbyła się ciekawa wystawa, będąca próbą dialogu artystów z różnych środowisk. Na tle najnowszej kolekcji ceramicznych płyt można było obejrzeć prace studentów z Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi, młodzieży z pracowni malarstwa i rysunku Ośrodka Kultury „Tkacz” w Tomaszowie Mazowieckim oraz artystów indywidualnych: Agnieszki Stasiuk, Anety Jańczak, Marcina Stańca i Mirosława Bernackiego. Tkaniny, rzeźby, rysunki i obrazy w towarzystwie armatury łazienkowej i kuchennej zyskały nowy artystyczny wyraz.

Firma Paradyż pokryła koszty organizacji wystawy i atrakcji towarzyszących wernisażowi. Jak się okazuje, nawet w pozbawionych galerii miastach, takich jak Tomaszów Mazowiecki, można ciekawie prezentować sztukę. Trzeba tylko mieć pomysł i chęć realizacji.

Lack of a real exhibition hall inspired artistic search. An interesting place to show art turned out to be a ceramics factory.

In a factory showroom of Paradyż, one of the biggest ceramic tiles producers, took place an interesting exhibition – a dialogue of different artists. Those were the works of students from the Łódź Academy of Fine Arts, young people from the painting and drawing workshop of the "Tkacz" Culture Centre in Tomaszów Mazowiecki and individual artists: Agnieszka Stasiuk, Aneta Jańczak, Marcin Staniec and Mirosław Bernacki. Cloths, sculptures, drawings and paintings were shown in a new light next to bathroom and kitchen armature. Paradyż company paid for the exhibition and other attractions of the vernissage. It turns out that even in cities without a gallery, like Tomaszów Mazowiecki, art can be shown in an interesting way.

Agnieszka Łuczak

DIALOGUE IN SPACE

Joanna
Szyndler

Festiwal FESTIVAL WITH A CLIMATE z klimatem

**Gdy w barwnym korowodzie
przez krośnieński rynek przejdą
kuglarze, ludowi artyści
– to znak, że rozpoczynają się
Karpaccie Klimaty – święto wina,
muzyki i folkloru.**

W Krośnie zazwyczaj jest cicho i spokojnie. Po rynku otoczymy piętrowymi kamienicami z podcieniami bez pośpiechu spacerują mieszkańcy i turyści. Większość zabytkowych kamieniczek powstała w XVI w., kiedy miasto położone u ujścia Lubatówki do Wisłoka dynamicznie się rozwijało, było wówczas ważnym ośrodkiem handlowym i rzemieślniczym.

ZASTRZYK ENERGII >> Współczesne kameralne Krośno zmienia się nie do poznania w ostatni weekend sierpnia. Na trzy dni (27–29 sierpnia) miasto staje się kulturalną stolicą Podkarpackiego. A wszystko za sprawą Karpaccich Klimatów, podczas których propaguje się bogatą tradycję i folklor tych ziem. Festiwal jest organizowany od pięciu lat i cieszy się coraz większą popularnością.

W piątkowy wieczór imprezę otwiera rozśpiewany korowód artystów i kuglarzy. Od tej chwili przez następne dwa dni Krośno bę-

**When jugglers and folk artists
walk in a colourful procession
through Krośno's market square
– it means that Carpathian
Climates, a festival of wine,
music and folklore begins.**

Krośno is usually peaceful and quiet. The town's inhabitants and visitors stroll unhurriedly on the market surrounded by many-storey tenement houses with arcades. The majority of the historic buildings were erected in the 16th century when the town located at the outlet of the Lubatówka to Wisłok was developing dynamically and was a significant trade and craft centre.

ENERGY SHOT >> Contemporary cosy Krośno changes completely in the last weekend of August. For three days (27–29 August) it becomes a cultural capital of Podkarpackie. And all owing to the Carpathian Climates promoting the wealthy tradition and folklore of this region. The festival has been organized since five years and is enjoying an increasing popularity. On Friday evening the festival is opened with a singing procession of artists and jugglers. From this moment, for the next two days,

Zdj. W. Tułek

Krośno will be alive with concerts, a fair, exhibitions and contests. R. W. Portius Hungarian Wines festival accompanies Carpathian Climates. It is a unique possibility to taste Hungarian wines in beautiful Krośno glasses. The Festival is the only open wine event in Poland where visitors walking around the Market Square treat themselves to this noble beverage. There will surely be a lot of stories about wine-making and exhibitions presenting Hungarian culture, as well as concerts.

POLISH-HUNGARIAN TASTES >>

Local artists take over Krośno's market square for three days and the air is filled with the smell of traditional regional dishes. A walk in the town whets the appetite. No tourist can walk indifferently next to sour potato soup on buttermilk, cabbage rolls of Bieszczady, proziaki or flour pancakes with sodium bicarbonate, and bread baked according to old recipes. Such delicacies require a company of fine liquor, that is wine straight from Hungary! This is also a tradition. In the 17th cent. Krośno was a major stop on the wine trail and the beverage made from grapes – was among the most valuable import goods. Robert Wojciech Portius, a merchant born in Scotland and art patron founded a church and new municipal walls in Krośno from the money he made on wine trade.

GLASS HEART >> Krośno is often called the glass heart of Poland. The whole region is proud of its long tradition of glass production and ornamenting. The biggest Polish glass manufacturer is the Glassworks "Krośno" S.A. What advantage of this glass making tradition can have a tourist participating in Carpathian Climates? First of all: shopping. In the courtyard of the old Jesuit College, we will be tempted by stalls full

Wyroby lokalnych artystów / Local artists' products

Wyroby ze szklanego serca Polski / Artefacts from Poland's centre of glass

Za pieniądze zarobione na handlu winem urodzony w Szkocji Robert Wojciech Portius – znakomity kupiec i mecenas sztuki – ufundował w Krośnie kościół farny i nowe mury miejskie.

SZKLANE SERCE >> Krosno jest często nazywane szklanym sercem Polski. Cały region szczyci się wieloletnią tradycją związaną z produkcją i zdobieniem szkła. Największym polskim producentem szkła gospodarczego są Krośnieńskie Huty Szkła „Krosno” SA założone w 1923 r.

Jaką korzyść z tych tradycji ma turysta uczestniczący w Karpackich Klimatach? Po pierwsze: zakupy. Na straganach ustawionych na dziedzińcu dawnego Kolegium Jezuickiego będą nas kusić przeróżne szklane cuda tj.: figurki zwierząt, kolorowa biżuteria, ozdoby ogrodów. Po drugie: będzie można samemu zrobić gustumne cacko. Piszel, która posługują się hutnicy, pozwoli wydmuchać szkło, a specjalny piec – wytopić masę. Po trzecie: znowu wracamy do wina. Nawet najlepsze węgierskie wino zyskuje na smaku, jeśli jest podane w pięknym kieliszku z Krosna.

TRADYCJA UTKANA LNEM >> Istnieją różne teorie dotyczące etymologii nazwy miasta. Jedni twierdzą, że pochodzi od „krostowatości” terenu, inni wiążą ją z krosnem tkackim. Ta część województwa podkarpackiego już od XV w. jest związana z uprawą lnu i produkcją płótna. Krośnieńskie wyroby znane były nie tylko w Polsce, ale także za granicą. Weszły nawet do komnat carskiego dworu w Wiedniu. Aby podtrzymać lnianą tradycję, zorganizowano Międzynarodowe Biennale Artystycznej Tkaniny Lnianej „Z krosna do Krosna”. W konkursie biorą udział artyści z różnych stron świata, a ich prace będzie można podziwiać na wystawie towarzyszącej festiwalowi Karpackie Klimaty. Wystarczy tylko przyjechać w ostatni weekend sierpnia do Krosna i wziąć udział w tej niezwykłej imprezie, która w atmosferze zabawy opowie historię krośnieńskich tradycji.

of "glass miracles" i.e. animal statuettes, colourful jewellery, garden ornaments. Secondly: you will be able to make a tasteful trinket yourself. The blowpipe, used by forgers, allows to shape glass and a special furnace is used to smelt the mass. Thirdly: we are coming back to wine. Even the best Hungarian wine tastes better if it is served in a beautiful glass from Krosno.

LINEN WEAVING TRADITION >> There are different theories concerning origins of the city's name. Some say that it comes from a pimple-like terrain, others that it is connected with a loom. This part of the region has had flax growing and linen production traditions since the 15th cent. The products were known not only in Poland, also abroad. They even entered the emperor's court in Vienna. To uphold linen tradition, the International Artistic Linen Biennale "From krosno [a loom] to Krosno" has been organized. Artists from all over the world participate in the contest and their works can be seen at an exhibition which accompanies the festival.

Len w wydaniu artystycznym / The artistic face of linen

Zdjęcia UM Krosno

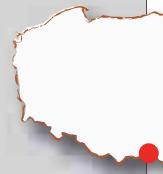
Dojazd: pociągiem (bezpośrednie połączenie z Gdańsk, Gliwice, Krakowa, Warszawy), samochodem – drogą nr 28 (Zator–Medyka) oraz E371 (przebiega w odległości 5 km od miasta).

Adresy / Addresses: Urząd Miasta Krosno,
ul. Lwowska 28a.

Informacja turystyczna / Tourist information: ul. Rynek 5

Getting there: by train (direct from Gdańsk, Gliwice, Kraków, Warsaw), by car – route 28 (Zator–Medyka) and E371 (it runs 5 km away from the city).

www.krosno.pl, www.karpackieklimaty.krosno.pl

KROSNO

karpackie klimaty

27 - 29 sierpnia 2010

Krosno

ZATRZYMAJ KLIMAT LATA
SPĘDZ OSTATNIE DNI SIERPNIA W KROŚNIE

www.karpackieklimaty.krosno.pl

Brabara Jampolska-Wasiak

Co roku cepry i ceperki tłumnie pchają się w góry, chcąc zdobyć najwyższe szczyty albo chociaż Krupówki. I jak co roku górole podejmują ich z gościnnością, zapewniając różnorodne rozrywki licznej grupie wielbicieli Podhala.

Folklor góralski, podtatrańskie przysmaki i sztuka ludowa – takie atrakcje czekają na uczestników cyklu imprez plenerowych Tatrzańskie Wici, który rozpocznie się w Zakopanem 3 lipca, a skończy w połowie września.

NA ZBÓJNICKIM WESELU >> Tatrzańskie Wici zainauguruje „Harnasiowy Korowód”. Krupówkami poprowadzą na sąd herszta zbójników tatrzańskich Harnasia. Barwna parada zakończy się na placu Pod Gubałówką. Jakie wyroki wydadzą sędziowie – o tym cicho, sza! My zdradzimy jedynie, że niedługo potem odbędzie się huczne weselisko Harnasia z Maryną...

SMAKOŁYKI SPOD SAMIUŚKICH TATER >> Wyróżnione unijnym certyfikatem przysmaki z różnych stron Europy trafiają na zakopiańskie stoły w dniach 5–8 sierpnia. W Europejskich Targach Produktów Regionalnych udział wezmą m.in. Włosi, Hiszpanie, Niemcy i Francuzi. Polskę reprezentować będą m.in. bryndza, oscypek, bundz i redykółka. Oprócz obowiązkowej degustacji posłuchamy muzyki regionalnej i przyjrzymy się pracy twórców ludowych. Targom towarzyszyć będzie Festiwal Oscypka i Serów Wszelakich (7–8 sierpnia) zakończony wyborem naj-

Every year, women and men from the plains crowd in the mountains dreaming of reaching the highest tops or at least Krupówki street in Zakopane. And like every year, highlanders show their hospitality by organizing many attractions for fans of the Polish Podhale region.

The highland folklore, Tatra mountains delicacies and folk art wait for the participants of Tatrzańskie Wici Mountain Folklore Festival that starts in Zakopane on 3 July and finishes in mid-September.

ON ROBBER'S WEDDING PARTY >> Tatrzańskie Wici Festival will start with what in free translation can be called “Ringleader Procession”. Along the Krupówki main street will go the procession leading robbers’ ringleader to be judged. The colorful parade will stop at the Pod Gubałówką square. What will be the ruling nobody knows. We can only reveal that some time later Harnaś (ringleader) will marry his beloved Maryna...

DELICACIES FROM THE TATRA MOUNTAINS >> Delicacies from all over Europe awarded with the EU certificate will appear in Zakopane on 5–8 August. The European Fair of Regional Products will host producers from Italy, Spain, Germany and France among others. Poland will be represented by bryndza, oscypek, bundz and redykółka cheeses. There will be a chance to nibble all specialties, listen to local folk music and admire folk artefacts. The most delicious and beautiful

Zdj. Tatrzańska Agencja Rozwoju, Promocji i Kultury (6)

lepszego i najpiękniejszego oscypka. Emocji i śmiechu z pewnością nie zabraknie podczas dojenia i strzyżenia owiec. W tych oryginalnych konkurencjach startować mogą bacowie, juhasii holenicy. Czego jeszcze powinien skosztować ceper? Oczywiście pstrąga złowionego w górskim potoku. Dobrą okazją do delektowania się smakiem ryby przyrządzanej na różne sposoby jest „Dzień Pstrąga” w Białym Dunajcu (25 lipca). Gwoździe programu będą zawody wędkarskie. Zaraz potem do pracy przystąpią ekipy kulinarne. Ich zadanie to – przygotować jak najlepszą potrawę z pstrąga.

INO NOJSWARIJJSO >> Nic tak nie podnosi ciśnienia jak piękne kobiety. Już 11 lipca odbędą się X Wybory Nojswarijjsyj Górolecki, czyli góralskiej miss. Żeby wygrać, nie wystarczy uroda. Panie biorą udział w emocjonujących konkurencjach, czyli sznurowaniu gorsetów i kierpców na czas, oprócz tego muszą umieć: wydoić krowę, ułożyć kopę z siana, zaścielić porządnie łóżko i wykazać się znajomością gwary oraz umiejętnością śpiewu i tańca góralskiego. Trzy tygodnie później (1 sierpnia) w Białce Tatrzańskiej będzie wybierany Harnaś roku 2010. Góralski mistrz zostanie oddany testom, m.in. próbie siły i sprytu, a także próbie ciupagi. Do zabawy w Białce Tatrzańskiej przyłączą się także cepry. 31 sierpnia odbędą się Wybory Cepra i Ceperki Roku. Konkurencje, w jakich przyjdzie się zmierzyć turystom, nie są łatwe. Ceper, oprócz urody, będzie musiał się wykazać perfekcyjnym cięciem i rąbaniem drewna, zaś ceperka – zręcznym sznurowaniem góralskiego gorsetu.

Nie pozostaje nam zatem nic innego, jak ćwiczyć i pakować walizki. Tatrzańskie Wici tuż, tuż!

oscypek cheese will be chosen during the Oscypek and All Kinds of Cheese Festival (7–8 August). Big emotions and laughter are guaranteed during sheep milking and shearing – competition for shepherds. What else should people from the plains taste? Definitely a trout caught in a mountain brook. A good opportunity to do that might be on 25 July in Białym Dunajcu town, where on a “Trout Day” the fish is prepared in many different ways. First fishers and then cooking teams will show off their skills.

NOT ONLY BEAUTY PAGEANTS >> Nothing electrifies atmosphere more than beautiful women. Check it on 11 July when the 10th Miss Highland takes place. To win it, is not enough to be beautiful. Ladies compete in bodice and highland shoe lacing, milking cows and hay stacking. They also have to prove they know how to make bed, use highland dialect and sing and dance highland songs. Three weeks later (on 1 August) in Białka Tatrzańska, Mister Highland 2010 competition will take place. The mountain man will have to prove his courage – show his wits and strength and show he knows how to wield a kind of walking stick with axe head typical for the region. Also visitors can join in the play. On 31 August, there will be elections of the most beautiful and skilful non-highlander. The competitions for tourists are far from being easy. Apart from beauty, men will have to prove they know how to cut and chop wood and women how to lace a mountain type bodice. There is nothing more to do than to practice and pack suitcases. Tatrzańskie Wici starts very soon!

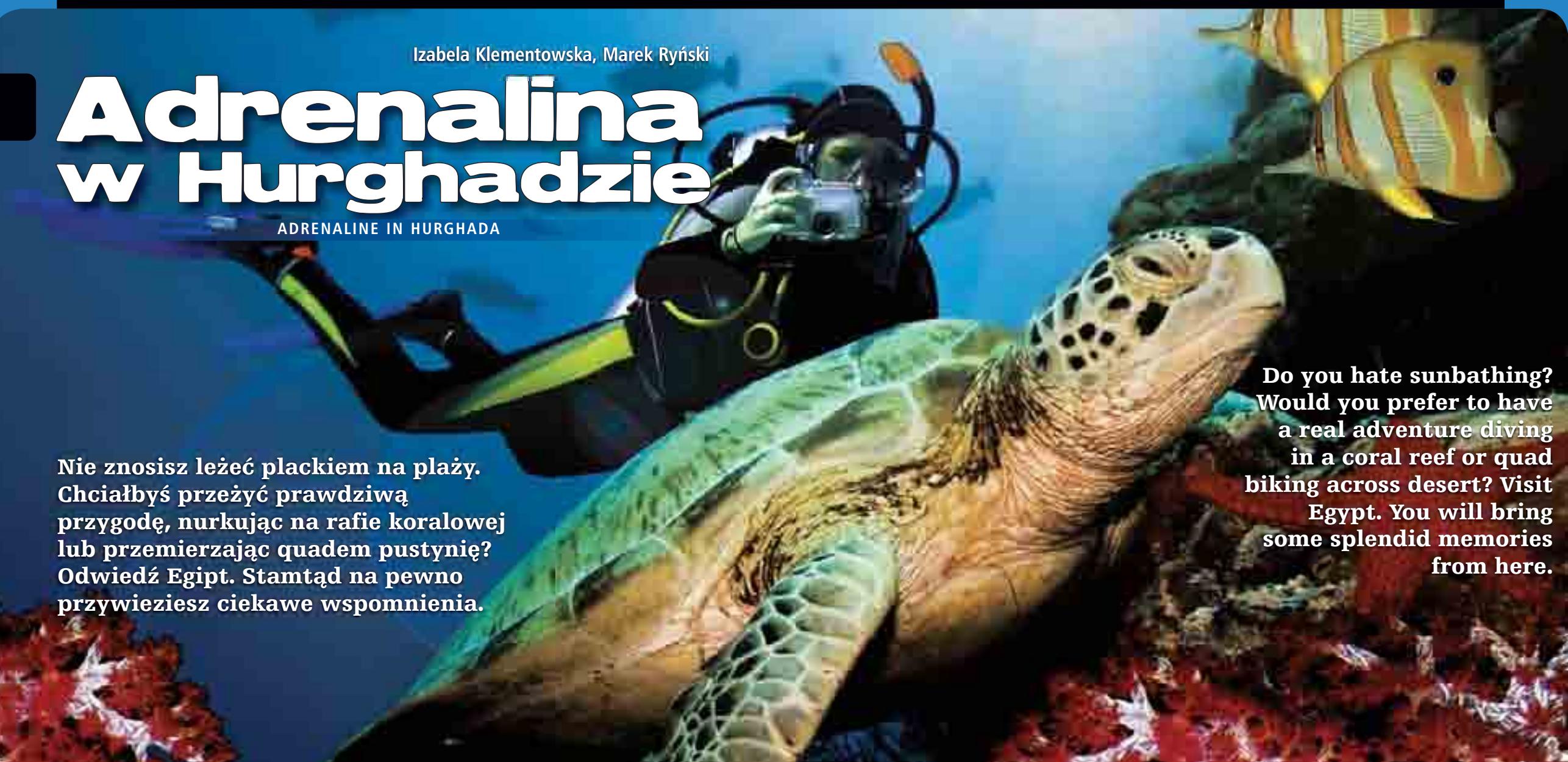
Izabela Klementowska, Marek Ryński

Adrenalina w Hurghadzie

ADRENALINE IN HURGHADA

**Nie znosisz leżeć plackiem na plaży.
Chciałbyś przeżyć prawdziwą
przygodę, nurkując na rafie koralowej
lub przemierzając quadem pustynię?
Odwiedź Egipt. Stamąd na pewno
przywieziesz ciekawe wspomnienia.**

**Do you hate sunbathing?
Would you prefer to have
a real adventure diving
in a coral reef or quad
biking across desert? Visit
Egypt. You will bring
some splendid memories
from here.**

Hurghada jest jednym z najpopularniejszych miejsc wypoczynku Polaków. Wczasy w tym nadmorskim kurorcie są tańsze niż w konkurencyjnym Sharm el Sheik, a wybór atrakcji równie bogaty, np. przepiękne rafy koralowe i niezwykle miejsca do nurkowania. Poza tym łatwiej stąd dojechać do Kairu i Luksoru, nie wspominając o Dolinie Królów.

Miasto leży we wschodniej części Egiptu nad Zatoką Sueską, mniej więcej w połowie drogi między Kairem a południową granicą kraju. Mimo licznych nowoczesnych kompleksów hotelo-

Hurghada is one of the most popular tourist destinations for the Poles. Holidays here are cheaper than in rival Sharm el Sheik, but attractions are no less abounding: spectacular coral reefs and amazing snorkeling and scuba diving sites. What is more, it has a splendid connection with Cairo and Luxor and the Valley of the Kings.

The city is located in the eastern part of Egypt on the Gulf of Suez, approximately halfway between Cairo and the southern Egyptian border. Despite numerous modern hotel complexes, it is not

Zdjęcie: O.Korostunow, Fotolia.com

wych nie jest typowym nadmorskim kurortem. W najstarszej części miasta (Dahar), gdzie przetrwała dawna zabudowa, możemy zobaczyć Hurghadę z początku ubiegłego wieku, kiedy była brytyjską osadą poszukiwaczy ropy naftowej. Sercem starej części miasta jest wielki bazar dostarczający Egipcjanom niezbędnych do życia produktów, tj.: przypraw, tkanin, kozich skór. Tym, którym na spotkanie prawdziwego Egiptu nie śpieszno, polecam nowoczesną dzielnicę Sakkalę. Pełno tu barów, pubów, restauracji, dyskotek i sklepów. Na południu miasta ciągnie się Village

a typical seaside resort. In the oldest part of the city (El-Dahar) still boasting old architecture and buildings, you may encounter early 19th century Hugharda, when it was just a British oil town. The heart of this quarter is the great souk, where locals buy spices, materials, goat leather and dairy products.

Those who are not in a hurry to get acquainted with the real Egypt, I recommend the modern district of Sakkala. The place is filled with bars, pubs, restaurants, discos and shops. The southern section of the city concentrates along the Village Road surrounded

Marina w Hurghadzie / Marina in Hurghada

Road. Otaczające ją nowoczesne resorty oferują wszystko, czego potrzebuje turysta. Znajdziemy tu liczne bazy nurkowe, wypożyczalnie sprzętu, lokalne biura podróży. Rozgrzany złoty piasek i ciepła woda Morza Czerwonego kusić nas będą perspektywą kąpieli wodnych i słonecznych. Jeśli jednak po powrocie z Egiptu chcemy mieć co wspominać, warto się ruszyć z plaży. Mocniejszych wrażeń dostarczą nam nurkowanie na rafie koralowej i przejażdżka quadami po pustyni.

PODWODNA PRZYGODA >> Początkujący nurkowie mogą wybierać między nurkowaniem z rurką (snorkeling), a nurkowaniem z butlą (scuba-diving). Każdy statek, który zabiera turystów na podwodną wyprawę, ma szatnię, bufet oraz miejsca do kąpieli słonecznych, by móc ogrzać się po wyjściu z wody. Podczas snorkelingu (zapewnia widoczność od 30 do 40 m) wystarczy dać się unieść łagodnym falom, by móc podziwiać ławice ryb i rafę koralową. Scuba-diving wymaga lepszej kondycji fizycznej, a także większej odwagi. Podczas podwodnego wypadu od-dalamy się bowiem na większe odległości od łodzi. Przy głębszym schodzeniu pod wodę obowiązuje zasada 1:1, czyli na jednego turystę przypada jeden instruktor.

Każda nurkowa wycieczka odwiedza dwa miejsca. Pierwsze z nich to taka... morska „ośla łączka”. Na niej instruktorzy zapoznają kursantów z tajnikami bezpiecznego schodzenia pod wodę. W drugim miejscu, na ogół bardziej wysuniętym w morze, prąd jest nieco silniejszy, a flora i fauna morska – bardziej spektakularne.

RAJD PO PUSTYNI >> Wyprawę możemy zamówić w hotelu lub w jednym z punktów znajdujących się na bulwarze. Najlepszą porą na start jest wczesny ranek bądź wieczór (więcej ma-

by modern resorts with everything a tourist may need: infinite diving centers, equipment rentals, local travel offices.

Hot gold sand and warm water of the Red Sea will give you a tempting perspective to sunbathe and swim. However, if you really want to have splendid memories from Egypt, it is worth to say goodbye to the beach and get going. Diving in the coral reef and quad biking across desert will give you a far more scintillating experience.

UNDERWATER ADVENTURE >> The Red Sea offers fantastic conditions for snorkelers and beginner divers. Each boat taking tourists for the underwater adventure has a changing-room, buffet and some place for sunbathing to get warm after being in water. While snorkeling (guaranteed visibility from 30 to 40 meters) it is enough to let yourself be carried away by waves to admire shoals of fish and coral reefs. Scuba-diving requires more endurance and courage as the distance from the boat gets greater. When getting deeper, the rule of one to one is applied i.e. one tourist one instructor. Each diving trip visits two sites. The first is a so called nursery dive. Here, instructors give divers basic safety instructions for descending. The second, usually more into the sea, has a stronger current and more spectacular marine life.

QUAD BIKING ACROSS THE DESERT >> We can book the trip in our hotel or in one of the vending sites along the boulevard. It is best to set off early in the morning or in the evening (more vehicles available, empty routes). We mount the quads already in front of the hotel and headed by our guide we traverse the main city street. The last in the group is a pick-up with a spare

Najlepsze miejsca do nurkowania

El Aruk – na północ od Goto Abu Ramada, ok. 1 km od Hurghady. Ze wzgledu na brak ostrych i zdradliwych prędów i niewielką głębokość (ok. 12 m) spodoba się początkującym nurkom. Z piaszczystego dna wyrastają rafy przypominające posągi. Można między nimi lawiować jak podczas slalomu.

Shaab Arabia – leży na wysokości Daharu. Dotrzemy tu, zanurzając się na głębokość 4 m, po czym narośl opada łagodnie, odsłaniając swoją urodę.

El Fanadir – na północ od Hurghady. Na wąskiej i długiej rafie przeciętej piaskową półką można odbywać podwodne spacery. W zależności od umiejętności, nurkowie podziwiają rafę na głębokości od 12 do 25 m. Na początku spadek jest niewielki i łagodny, potem dno idzie ostro w dół.

Ras Disha – dzika zatoka pośrodku Abu Haschish na południe od Hurghady wyróżnia się trzema ogromnymi grzybami rafowymi położonymi nieopodal szerokiej półki z rafą koralową.

Zdjęcia: Jose, A. Danilović - Fotolia.com

Resorty ciągną się wzdłuż plaży / The resorts go along the beach

szyn do dyspozycji, puste trasy). Na dwuśladowce wsiadamy już pod hotelem, skąd wraz z przewodnikiem jedziemy główną ulicą miasta. Peleton zamyka pick-up z zapasowym quadem, a także z napojami i apteczką. Najwięcej frajd dostarczają wielkie piaszczyste wydmy, a źródłem największej satysfakcji kierowcy jest zdobycie ich szczytu. Równie emocjonujące są płaskie, skalne pustkowia – idealne do ścigania się oraz testowania osiągów maszyn. Quadami dotrzymy także do licznych wiosek Beduinów, gdzie uzupełnimy zapas wody lub paliwa. Największą atrakcją takich miejsc są posiłki – za niewielkie pieniadze możemy spróbować niemal wszystkich egipskich potraw przygotowywanych zgodnie z tradycyjnymi przepisami. Moim ulubionym przysmakiem jest kofta – mielona baranina z tymiankiem i kminkiem najczęściej podawana w formie szaszłyka. Po niej nie sposób się oprzeć prażonej na ognisku kawie.

Jeżeli dopisze nam szczęście będziemy świadkami zachodu słońca. Na pustyni jest to krótki, lecz wyjątkowo piękny spektakl.

Best dives

El Aruk – North of Goto Abu Ramada, ca. 1 km ride from Hurghada. Beginners will instantly take to it since there are no strong and unpredictable currents and the depth is reasonably shallow (ca. 12 m). The sandy bottom is scattered with coral reefs resembling statues. You can maneuver among them like in a slalom.

Shaab Arabia – Located at the height of El-Dahar. To reach it is enough to go 4 meters down. Then the outgrowth gently drops revealing its beauty.

El Fanadir – North of Hurghada. On a narrow and long reef cut through with a sandy shelf divers can go for walks. Depending on your skill you can go from 12 to 25 meters deep. At first the drop is slight and later on it becomes quite steep.

Ras Disha – A wild bay in the middle of Abu Haschish south of Hurghada with three characteristic mushroom-like reefs near a wide coral reef shelf.

quad, beverages and first aid. The greatest fun are huge sandy dunes and the greatest satisfaction comes from climbing their tops. Equally exhilarating are flat and rocky wastes where one can speed up, race and check the quad speed limit. In between climbing and speeding we visit Bedouin villages to take water and refuel. The greatest attraction in these settlements is food. For petty money you can try almost any specialty of the Egyptian cuisine prepared in a traditional manner. My favorite dish is kofta – shish kebab of minced mutton with cumin and thyme. After eating it, it is almost impossible to refuse a coffee roasted over fire. If you are lucky, you will see the sunset. In a desert, it is a short but breathtaking show.

Dojazd: samolotem

Wiza: na lotnisku kosztuje 15 USD

Kiedy jechać: marzec–kwiecień lub wrzesień–listopad

Ceny: przejażdżka quadem – ok. 15 USD/3godz. (dobra cena, oczywiście po negocjacjach). **Koniecznie trzeba zabrać:** okulary przeciwsłoneczne oraz arafatkę.

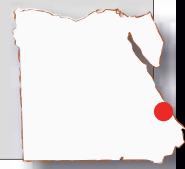
How to get: Airplane

Visa: 15 USD at the airport

When to go: March/April or September/November

Prices: Quad Biking – ca. 15 USD/3h (good price, of course, the result of some haggling).

Must haves: Sunglasses and a headscarf

Kurort na wyspach

RESORT ON ISLANDS

Piotr Lekszycki

Świnoujście to jedyny polski kurort położony na wyspach. Jest ich 44, a każda inna. Oferują zdrowie, odnowę biologiczną, rozrywkę i aktywny wypoczynek. Na nudę po prostu nie ma czasu.

Świnoujście is the only Polish resort located on islands. There are 44 of them and each one is different. They offer health, bio-renewal, entertainment and active leisure. There is simply no time for boredom.

Zdjęcia: UAM Świnoujście

WYSPY AKTYWNE >> Jeśli pogoda lub upodobania nie pozwalają na relaks na plaży, w Świnoujściu nie będziemy narekać na nudę. Miasto i okolice oplata ponad 100-kilometrowa sieć szlaków rowerowych. Amatorzy sportów wodnych znajdą tu wymarzone warunki do uprawiania żeglarstwa, kajakarstwa i windsurfingu. Dużą popularnością cieszy się też turystyka piesza. Szlaki turystyczne i ścieżki edukacyjne przybliżają przyrodnicze skarby regionu. Wędrując nimi, zobaczymy m.in. największą polską paśnicę (długość królewski).

WYSPY KULTURY >> Sezon letni – to przede wszystkim liczne imprezy kulturalne. Do najbardziej znanych należą: Dni Morza, Karuzela Coołtury i Festiwal Artystyczny Młodzieży Akademickiej. Prawdziwym przebojem jest jednak Sail-Świnoujście & Festiwal Piosenki Morskiej „Wiatrak”. Przez trzy dni (13–15 sierpnia) miasto przejmą we władanie żeglarze i miłośnicy muzyki. Ze scen na morzu i lądzie zabrzmi muzyka szantowa, folkowa i celtycka, będzie można także odbyć rejsy żaglowcami z całej Europy. Latem gwarno jest też w trzech XIX-wiecznych fortach: Anioła, Gerharda i Zachodnim, gdzie odbywają się inscenizacje historyczne i turnieje rycerskie.

WYSPY ZDROWIA I URODY >> Świnoujście jest mkką kuracjuszy. Z roku na rok rośnie liczba schorzeń, które można leczyć dzięki borowinom i solankom. W 14 ośrodkach sanatoryjnych znajdziemy wykwalifikowaną kadrę i nowoczesne gabinety zabiegowe. Jak głosi legenda, w stawie młynu (znak nawigacyjny w kształcie wiatraka) mieszkał młynarz, który odmładzał marynarzy. Dziś do uzdrowiska tłumnie przybywają turyści, by okładać się błotem, pływać w morzu i spacerować po najdłuższej i najszerzej plaży w Polsce.

THE ISLANDS OF ACTIVITY >> If the weather or our interests do not allow to relax on the beach, we will not be bored either. The city and its vicinity is encircled by more than a 100 km net of cycling routes. Enthusiasts of water sports will find here perfect conditions for sailing, kayaking and windsurfing. Very popular is also walking tourism. Enormously successful are the educational paths. Walking along the nature path, we will see the biggest Polish fern (osmunda regalis).

THE ISLANDS OF CULTURE >> Summer season in Świnoujście means numerous cultural events. The most famous are: Days of the Sea, Coolture Carousel, the Artistic Festival of Academic Youth. The real hit is Sail-Swinoujście & the Sea Song Festival "Wind-Mill". For three days (13–15 August) the city will be taken over by sailors and music fans. From stages set on sea and land shanty, folk and Celtic music will be heard. We can also go on the cruise by ships from all over Europe. In summer it is also noisy in three 19th cent. forts: Angel, Gerhard and Western, where historic shows and knight tournaments are organized.

THE ISLANDS OF HEALTH AND BEAUTY >> For many years Świnoujście has been a Mecca for numerous patients. Every year the number of diseases which can be successfully cured with the use of peloid deposits and brine grows. In 14 sanatoria we will find qualified cadres and modern treatment rooms. According to the legend, in stawa młyny (a navigation sign resembling a wind-mill) there lived an old miller, who used to rejuvenate sailors. Today the resort is swarmed with tourists who cover themselves in mud, swim in the sea and walk on the longest and widest beach in Poland.

Centrum Informacji Turystycznej / Tourist Information Centre
ul. Wybrzeże Władysława IV (przy promach) (next to the ferries)
72-600 Świnoujście, tel. (91) 322 49 99, faks (91) 327 16 29
cit@um.swinoujście.pl, www.swinoujście.pl

Sielskie Mazowsze

Barbara Jampolska-Wasiak

PASTORAL MASOVIA

Niegdyś wieś mazowiecka kojarzy się ze złotymi łanami zboż, kolorowymi ogródkami, pachnącymi drewnem chatami, na progu których stoją gościnni gospodarze. Takie widoki oraz wiele współczesnych atrakcji czeka na nas w Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu.

Na północny zachód od Warszawy, w dolinie rzeki Sierpienicy, leży Sierpc – małe, ale sędziwe miasteczko (osady ludzkie pojawiły się tutaj ok. 400 lat p.n.e.). Smakoszom bursztynowego trunku kojarzy się z piwem Kasztelan, zaś wielbicielom serów – z pysznym królewskim. Jednak nie są to jedyne skarby Sierpca – obok wspaniałych zabytków (m.in. gotyckie i barokowe kościoły, drewiania zabudowa najstarszej części miasta) znajdziemy tu prawdziwą perelkę: park etnograficzny.

WSI SPOKOJNA, WSI WESOŁA >> Dwa kilometry za Sierpcem turyści przenoszą się do innego świata. Na 60 hektarach położonych nad Sierpienicą znajduje się ponad 80 drewnianych budowli z Mazowsza Północno-Zachodniego wyposażo-

Masovian village of the past is associated with golden fields, colourful gardens, cottages smelling of wood and their hospitable hosts standing on the threshold. Such views and many contemporary attractions are waiting for us in the Museum of the Masovian Countryside in Sierpc.

To the north-west of Warsaw, in the Sierpienica river valley, Sierpc is situated – small, but aged country town (human settlements appeared here approx. 400 years B.C.). Gourmets

Zdjęcia: T. Olendrzki

Niedziela Palmowa w skansenie / Palm Sunday in the open-air ethnographic museum

Czym chata bogata, tym rada / What's mine is yours, feel like one of the family

Karczma Pohulanka / Inn Razzle-dazzle

Centrum konferencyjno-szkoleniowe / Conference-training centre

nych stosownie do pełnionych funkcji. Odnajdziemy zagrody chłopskie, karczmę, kuźnię, olejarnię, wiatrak, kaplicę, urokliwy kościół, a także murowany dwór i budynki przydworskie. Jednym słowem – mazowiecka wieś żywcem przeniesiona z przełomu XIX i XX w. Skansen, jak prawdziwa wieś, żyje zgodnie z rytem pór roku: na polach latem odbywają się żniwa, jesienią wykopki. W obórkach mieszkają świnie, kozy i owce, zaś na podwórku buszują kury, kaczki i gęsi.

Wystrój chat się zmienia wraz z mijającymi miesiącami: od kwietnia do czerwca panuje nastrój wielkanocny, królują kolorowe palmy, pisanki i słomiane pajęki. Od grudnia do lutego wieś żyje Bożym Narodzeniem – w domach stoją choinki ozdobione piernikami, jabłkami i ręcznie robionymi zabawkami. Nakryte białym obrusem stoły zapełniają potrawy wigilijne. Zwieńczający mają wrażenie, że gospodarze wyszli na chwilę, pozwalając zajrzeć im do swego domu. Pozostałą część roku w izbach są prezentowane zajęcia codzienne: wyrób i wypiek chleba, wyrób twarogu, suszenie ziół, pranie i prasowanie bieлизny, kiszenie kapusty.

CHOPIN POD STRZECHĄ >> W szczytce sezonu turystycznego – od początku maja do końca września – w każdą niedzielę i święto odbywają się imprezy plenerowe „Niedziela w skansenie” przybliżające obyczaje ludowe i tradycyjne zajęcia. To niepowtarzalna okazja, by zobaczyć przy pracy kowala, plecionkarza lub tkaczkę. Kobiety piorą w balii bieliznę, używając tary, wyrabiają masło w drewnianej kirzance. Przyjemny zapach jelenia sprawia, że szybko stajemy się głodni. Apetyt na regionalne potrawy najlepiej zaspokoić w karczmie Pohulanka, która w „Panie Tadeuszu” Andrzeja Wajdy grała karczmę Jankiela. Sierpecki park etnograficzny oczarował także Jerzego Hoffmana („ogniem i mieczem”) oraz Juliusza Machulskiego („Szwadron”).

of the “amber” beverage should try the Kasztelan beer, whereas cheese enthusiasts should try the delicious Królewski. These, however, are not the only treasures of Sierpc – beside wonderful monuments (among others Gothic and Baroque churches, wooden buildings in the oldest part of the city) we will find the real pearl here: the ethnographical park.

QUIET VILLAGE, CHEERFUL VILLAGE >> Tourists often visit a different world two kilometres from Sierpc. Over 80 wooden equipped buildings typical for north-western Masovia can be seen on 60 hectares on the Sierpienica river. We will find a manor and administration buildings here, a watermill, peasant homesteads, an inn, a smithy, a mill, windmill and a chapel. In a word – Masovian countryside taken live from the turn of the 19th and 20th centuries. The open-air ethnographic museum, as the real village, lives according to the rhythm of seasons: fields are harvested in the summer, potatoes are dug in the autumn.

Pigs, goats and sheep live in small barns, whereas hens, ducks and geese are rummaging about the courtyard. The decor of cottages is changing with passing months: from April to June an Easter mood prevails, colourful palms, Easter eggs and straw chandeliers reign. From December to February the village lives with Christmas – there are Christmas trees decorated with gingerbread, apples and handmade toys and tables tempting with Christmas – Eve dishes. Visitors have the impression that the hosts just stepped out for a while, allowing them to look into their town house.

CHOPIN UNDER THE THATCHED ROOF >> During the high season – from the beginning of May to the end of September – on every Sunday and holiday outdoor parties

Zdjęcie: J. Krasnicki

“Sunday in the open-air ethnographic museum” are held bringing about folk traditions and traditional activities. It is a unique opportunity to see blacksmiths, basket-makers and weavers at work. Women wash underwear in the washtub, using washboards. The “inhabitants” demonstrate how bread was baked in bygone days, how curd cheese was made. On the occasion of the 200th anniversary of the birth of Frederick Chopin piano concerts and multimedia presentations are held on every second Sunday of the month (May to September) in the open-air ethnographic museum. They are organised in co-operation with the 1st degree State Music School in Sierpc.

MARIAZ TRADYCJI Z NOWOCZESNOŚCIĄ >>

W tej cichej mazowieckiej przystani znajdują się nie tylko wiejskie zabudowania z przełomu wieków, ale także... nowoczesne centrum konferencyjno-szkoleniowe, którego architektura nawiązuje do tradycyjnej zabudowy folwarcznej. Znajdziemy tu trzy sale edukacyjne, salę konferencyjną oraz amfiteatr. Każda sala jest wyposażona w urządzenie do prezentacji multimedialnych wykorzystywanych podczas szkoleń, wykładów, zajęć warsztatowych i lekcji muzealnych. Goście, jak nakazuje staropolski obyczaj, są witani chlebem i solą. W chwilach wolnych od zajęć mogą zwiedzać skansen bryczką (zimą – saniami), a także zintegrować się podczas ogniska.

Cieszące oko mazowieckie krajobrazy, nieskażona natura i liczne zwierzęta gospodarskie żyjące w naturalnym środowisku sprawiają, że skansen jest doskonałym miejscem do rodzinnego wypoczynku. Warto przyjechać tu z dziećmi 6 czerwca. W skansenie odbędzie się wówczas piknik z okazji Dnia Dziecka, podczas którego najmłodsi goście będą mogli się bawić tradycyjnymi zabawkami, a także wziąć udział w lekcji kaligrafii w wiejskiej izbie.

Adres: Muzeum Wsi Mazowieckiej, ul. Gabriela Narutowicza 64, Sierpc

Dojazd: do Sierpcy pociągiem lub autokarem.

Z dworca do skansenu rowerem lub taksówką.

Otwarte: maj–czerwiec, wrzesień: wt.–pt.: 9–17, sob.–ndz.: 10–18, lipiec–sierpień: wt.–pt.: 10–18, sob.–ndz.: 9–19.

Wstęp: 10 zł i 7 zł (ulgowy) w ndz. i święta: 12 zł i 8 zł

Nocleg: na terenie muzeum znajdują się pokoje gościnne.

www.mwmksansen.pl

W tej cichej mazowieckiej przystani znajdują się nie tylko wiejskie zabudowania z przełomu wieków, ale także... nowoczesne centrum konferencyjno-szkoleniowe, którego architektura nawiązuje do tradycyjnej zabudowy folwarcznej. Znajdziemy tu trzy sale edukacyjne, salę konferencyjną oraz amfiteatr. Każda sala jest wyposażona w urządzenie do prezentacji multimedialnych wykorzystywanych podczas szkoleń, wykładów, zajęć warsztatowych i lekcji muzealnych. Goście, jak nakazuje staropolski obyczaj, są witani chlebem i solą. W chwilach wolnych od zajęć mogą zwiedzać skansen bryczką (zimą – saniami), a także zintegrować się podczas ogniska.

Cieszące oko mazowieckie krajobrazy, nieskażona natura i liczne zwierzęta gospodarskie żyjące w naturalnym środowisku sprawiają, że skansen jest doskonałym miejscem do rodzinnego wypoczynku. Warto przyjechać tu z dziećmi 6 czerwca. W skansenie odbędzie się wówczas piknik z okazji Dnia Dziecka, podczas którego najmłodsi goście będą mogli się bawić tradycyjnymi zabawkami, a także wziąć udział w lekcji kaligrafii w wiejskiej izbie.

Address: Museum of the Mazovian Countryside, 64 Gabriel Narutowicz Street, Sierpc

Getting there: to Sierpc by train or by bus,

from the station to the museum by bike or by taxi

Open: May–June, September: Tue–Fr: 9am–5pm, Sa–Su: 10am–6pm, July–August: Tue–Fr: 10am–6pm, Sa–Su: 9am–7pm.

Entrance: 10 and 7 (reduced) PLN on Sundays and holidays: 12 and 8 PLN.

Sleeping: there are guestrooms in the area of the museum.

www.mwmksansen.pl

Miasto na wydmach

A TOWN ON DUNES

Piotr Lekszycki

Jeśli lubisz różnorodność i duży wybór form wypoczynku, zaplanuj urlop w Łebie. Możesz leżeć plackiem na białym piasku, zwiedzać lub spędzać czas aktywnie: konno, na rowerze, na desce z żaglem, na pokładzie łodzi lub w parku dinosaurów.

If you enjoy variety and a wide choice of recreation possibilities, plan your holiday in Łeba. You can lie here on the golden sand, sightsee or spend your time actively: horse riding, cycling, sailing, on a boat or in a dinosaur park.

Jest jednym z najładniejszych miasteczek wypoczynkowych nad Bałtykiem. Swoją atrakcyjność zawdzięcza malowniczemu położeniu u ujścia rzeki Łeby, między jeziorami Sarbsko i Łebsko. Dzięki wodom otaczającym ją z trzech stron, i staremu sosnowemu lasowi klimat jest tu łagodniejszy niż w innych miejscowościach polskiej rivieri. Nic więc dziwnego, że latem szeroka piaszczysta plaża na północy miasteczka przeżywa oblężenie.

NA TROPIE PRZESZŁOŚCI >> Łeba, w przeciwieństwie do wielu nadmorskich kurortów, to nie tylko plaża, budki z gofra- mi czy z hot dogami, ale przede wszystkim miasto o fascynującą

It is one of the most beautiful resorts on the Baltic coast. Its attractiveness comes from its location at the estuary of the Łeba river, between lakes Sarbsko and Łebsko. Owing to waters surrounding it from three sides and an old pine forest, Łeba's climate is gentler than in other resorts of the Polish riviera. It is no wonder then, that in summer the beach in the north of the town is so crowded.

TRACING THE PAST >> Łeba differs from other resorts. It is not just a beach, waffle and hotdog stalls, but first of all, the town with a fascinating history. Reminders of the past

Zdjęcie: arch. UMW Łeba

Słowiński Park Narodowy / Słowiński National Park

Port w Łebie / Port in Łeba

historii. Pamiątki przeszłości odnajdujemy niemal na każdym kroku. Do najciekawszych należy XVII-wieczny kościół NMP. W środku na uwagę zasługuje wysoki na ponad dwa metry, szeroki na metr obraz Matki Boskiej orędowniczki namalowany przez znanego niemieckiego ekspresjonistę Maxa Pechsteina.

Pierwsza wzmianka o Łeby, wówczas małutkiej osadzie rybackiej, pojawiła się w 1282 r. w dokumencie wydanym przez księcia pomorskiego Mściwoja II. W XV i XVI w. miasteczko (prawa miejskie otrzymała w 1357 r.) nawiedziły trzy potężne sztormy, które doszczętnie je zniszczyły. Przez długi czas Łeba znajdowała się poza granicami Polski. W 1657 r. weszła w skład Brandenburgii, by potem trafić pod władzę Prus i w końcu państwa niemieckiego. Do Polski wróciła w 1945 r.

RYBACKI KURORT >> Życie miasta koncentruje się wokół ul. Kościuszki, przy której wznoszą się stuletnie domy rybackie ustawione szczytami do drogi. Dzięki takiej zabudowie kurort ma klimat wioski rybackiej. Kolorowe kutry zacumowane przy nabrzeżu malowniczego kanału potwierdzają rybacki rodowód miasta. Chcąc odbyć romantyczny rejs statkiem po otwartym morzu, warto wybrać się na przystań położoną przy ujściu kanału do rzeki Łeby. Dobrą okazją do zwiedzania miasta jest przejażdżka po ciągiem turystycznym, który kursuje latem. Ulubionym miejscem spacerowym zarówno mieszkańców, jak i letników jest sześciotektarowy ogród ornitologiczny prezentujący ponad 100 gatunków ptaków. W tym roku do licznych atrakcji miasta dołączyła kolejna – park dinosaurów.

Niedaleko Łeby zaczyna się Słowiński Park Narodowy obejmujący ochroną unikatowe w Europie ruchome wydmy. Po drodze ku największemu przyrodniczemu fenomenowi w tej części Wybrzeża mamy poniemiecki poligon doświadczalny, na którym na roz-

are at every step. Among them, one of the most interesting monuments is the 17th cent. Church of the Holy Madonna. Inside, there is an over two-metre high altar of Holy Mary, the Intercessor, painted by the German expressionist Max Pechstein. The first record of Łeba, a small fishermen settlement, comes from 1282, from a document issued by the Pomeranian prince Mściwoj II. In the 15th and 16th cent. the town (it received civic rights in 1357) was ravaged by three enormous storms and completely destroyed. For a long time Łeba was outside Poland. In 1657 it became part of Brandenburg, subsequently incorporated into Prussia and finally into the German state. It was Polish again in 1945.

FISHERMEN'S RESORT >> Life concentrates around Kościuszki street, where the 100-year-old fishermen houses are built, with their tops facing the road. This creates the climate of a fishing village. The fishing traditions are proved by the colourful cutters moored at the marina of a picturesque canal. If you want to go on a romantic cruise in the open sea, come to the harbour, where the canal joins the river. In summer you can go around the town by a tourist train. A favourite walking place, both for the inhabitants and the tourists, is a 6 ha ornithological garden with over 100 bird species. This year Łeba got a new attraction – a dinosaur park.

Not far away starts the Słowiński National Park protecting the unique moving sand dunes. On our way to this greatest natural phenomena of this part of the coast, we pass the old German military training field where, on Hitler's order, anti-aircraft and ballistic missiles were tested. There you can see an earth to earth missile launcher, WWII buildings and the command bunker.

Park dinozaurów / Dinopark

kaz Hitlera testowano rakiety przeciwlotnicze i balistyczne. Na poligonie znajdują się m.in.: wyrzutnia rakiety ziemia–ziemia, zabudowania z okresu II wojny światowej i bunkier dowodzenia.

NA WODZIE I KONNO >> Amatorzy sportów wodnych mogą realizować swoją pasję nie tylko na morzu, ale także na jeziorze Sarbsko, na którym panują dobre warunki do uprawiania: windsurfingu, kitesurfingu, parasailingu i wakeboardingu. Pod okiem licencjonowanych instruktorów ze szkół w Łebie i Sarbsku każdy może poznać smak wodnego szaleństwa. Jeśli bardziej kręci cię galop po plaży, zajrzyj do pobliskiego Nowęcinu, gdzie znajduje się całoroczna stadnina koni (od plaży oddziela ją tylko jezioro i dziewicza przyroda).

NA ROWERZE >> Jazda na rowerze w otoczeniu pustynnych krajobrazów wśród sosnowych lasów i porośniętych trawami brzegów jezior – to przyjemność zarówno dla ciała, jak i dusza. Trzy fantastyczne trasy sprawiają, że każdy rowerzysta znajdzie coś dla siebie. Liczący 18 km zielony szlak rozpoczyna się w Łebie i prowadzi przez Rąbkę do najwyższej z wędrujących wydm – Łąckiej Góry (42 m n.p.m.). Strome podjazdy zadowolą rowerzystów górskich, a wydmy o różnorodnych kształtach tych, którzy ponad jazdę przedkładają obserwacje przyrody. Czerwony szlak (ponad dwa razy dłuższy) biegnie przez Mierzeję Gardnieńsko-Łebską. Zaczyna się na plaży, prowadzi przez najbardziej aktywne barchany nadmorskie, bór bażynowy, śródleśne jeziorka Dolgie Duże i Małe, aż po jezioro Gardno. Szlak żółty łączy wsie: Żarnowską Gać, Izbicę, Lisią Góru, Kluki, Smołdzino i Gardnę Wielką. Na dłuższy postój warto się zatrzymać w Klukach, by odwiedzić Muzeum Wsi Słowińskiej ukazujące historię i życie ostatnich Słowian na południowym brzegu Bałtyku. W Smołdzinie natomiast warto odbić na szlak niebieski i wejechać na wzgórze Rowokół, z którego widać m.in. Łebę i wędrujące wydmy.

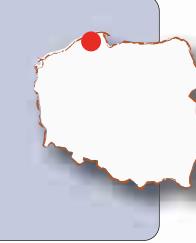
Muzeum Wsi Słowińskiej w Klukach / Słowiński Countryside museum in Kluki

ON WATER AND ON HORSEBACK >> Water sports can be practiced not only at sea, but also on the lake Sarbsko. It has good conditions for windsurfing, kitesurfing, parasailing and wakeboarding. Guided by trainers from Łeba and Sarbsko schools, you can taste the water craze. If you prefer galloping across the beach, you must visit the nearby Nowęcin, with an all-year horse farm. It is cut off from the beach only by the lake.

CYCLING >> Cycling around desert-like landscapes, among pine forests and grassy lake banks, is a pleasure for the spirit and for the body. Three wonderful trails will give every cyclist everything they need. The 18 km green trail starts in Łeba and leads via Rąbkę to the highest moving dune – Łącka Góra (42 m). Steep approaches will satisfy mountain cyclists and the various shapes of dunes will be enjoyed by those who love watching nature. The red trail (twice as long) goes along the Gardnieńsko-Łebska Peninsula. It starts on the beach, leads via the most active barchan dunes, a pine forest, the inside-forest lakes Dolgie Duże and Dolgie Małe, and reaches Lake Gardno. It passes through villages: Żarnowska Gać, Izbica, Lisią Góru, Kluki, Smołdzino and Gardna Wielka. In Kluki, it is worth visiting the Sławiński Countryside Museum, presenting the history and life of the last Slavs of the southern Baltic shore. In Smołdzino it is worth hitting the blue trail and climb the Rowokół hill, from which you can see Łeba and the moving dunes.

Zdj. i. or. D. Dziedzic w Telie, P. Falicki

Dojazd: samochodem, autobusem
Biuro informacji turystycznej: ul. 11 Listopada 5a;
 w sezonie pn.–pt. 8–20, sob. 8–18, ndz. 10–16
 tel. (59) 866 25 65 **Getting there:** by car, bus
Tourist information: 11 Listopada 5a,
 in season: Mon.–Fri. 8am–8pm, Sat. 8am–6pm,
 Sun. 10am–4pm; tel. +48 59 866 25 65
www.lotleba.pl, www.leba.eu

info KRAKÓW

tel: +48 12 432 00 60, email: it@infokrakow.pl, www.krakow.travel

- rezerwacja miejsc noclegowych
- maps, guidebooks
- zwierzęta i karty turystyczne
- tickets to cultural events
- wycieczki po Krakowie i okolicach
- **KARNET** miński przewodnik kulturalny
- accommodation booking
- maps, tourist passes
- trips around Kraków
- **KARNET** city guide to art and entertainment

Adresy punktów InfoKraków / InfoKraków addresses:

- Rynek Główny / Main Market Square
- Powiat Wyszczyńskiego, pl. Wszystkich Świętych 2
- ul. św. Jana 2
- ul. Szpitalna 25
- ul. Józefa 7
- os. Skarbce 1A
- Międzynarodowy Port Lotniczy Kraków-Balice / International Airport Krakow-Balice

www.karnet.krakow.pl

Zdażyć przed Jangcy

MAKE IT BEFORE THE YANGTZE RIVER

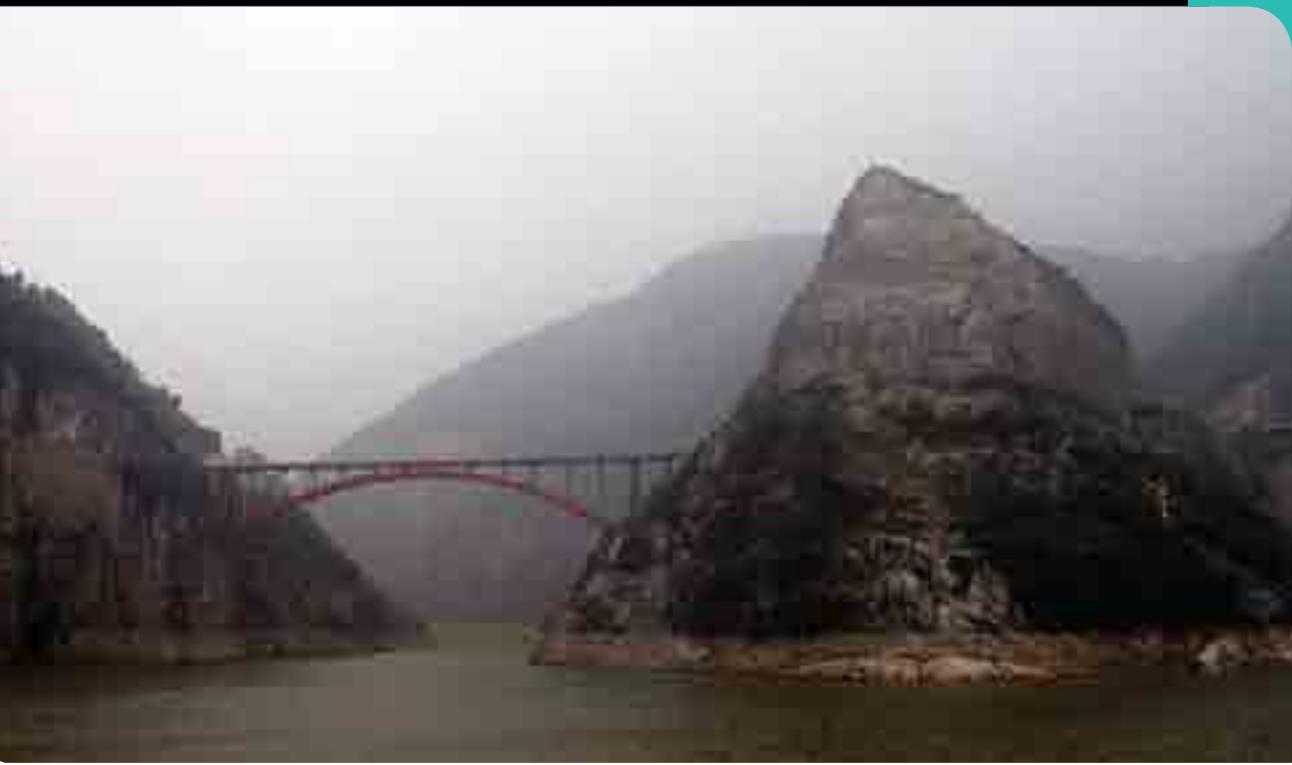
Michał Lubina

Nie ma w Chinach sławniejszych 192 km wody niż opiewane przez poetów Trzy Przełomy Jangcy. Aby zobaczyć ten cud natury, najlepiej wyruszyć w rejs. Trzeba się spieszyć, bo w 2011 r. jedna z legend Państwa Środką zniknie pod wodą.

There are no other 192 kilometres of water more famous than the praised by poets Three Gorges on Yangtze River. Take a cruise to see this wonder of nature. Hurry, because this legend of the Middle Kingdom will disappear underwater in 2011.

Wąwoz Skaczącego Tygrysa (provincia Yunnan) zaleje woda, gdy zostaną zbudowane tamy na górnjej Jangcy / The Tiger Leaping Gorge (Yunnan) will be inundated when the dams in the upper part on Yangtze are built

Zdjęcia: I. Słowi - Fotolia.com, Michał Lubina, Maciej Kuziel

Jangcy w okolicy drugiego przełomu, wąwozu Wu / Yangtze River, the second gorge near Wu canyon

Kilkudniowy rejs po trzeciej co do długości rzece świata od zawsze uchodził za kwintesencję wyprawy do Chin. Od Chongqing, gdzie się zaczyna lub, jak kto woli, się kończy, do Yinchang liczy 660 km. Główną atrakcją pierwszego (lub trzeciego) dnia jest Fengdu – Miasto Duchów z górującym nad nim Piekelnym Wzgórzem. Według miejscowych wierzeń na wzgórzu mieszkały diabły i demony. Dziś ich rzeźby i malowidła można podziwiać w świątyniach Most Beznadziei i Pałac Króla Piekiel. Statek zatrzymuje się na brzegu, a turyści niczym Dante wchodzą do piekiel (bądź podjeżdżają kolejką).

TRZY PRZEŁOMY >> Jeśli płyniemy z Yinchang, najpierw zobaczymy najdłuższy z nich – Xiling (76 km). Składa się z kilku wąwozów (najslynniejszy to Przełcz Końskiego Płuca). Charakteryzuje się dużą nieregularnością koryta Jangcy i podwodnymi skałami, które są postrachem marynarzy. Po pokonaniu tego przełomu czeka nas liczący 45 km wąwoz Wu. Tu Jangcy

A cruise on the world's third longest river has always been considered the quintessence of a trip to China. It is 660 km from Chongqing (where the cruise starts or ends) to Yinchang. The main attraction of the first (or last) day is Fengdu called the City of Ghosts with the Hell Hill. According to local beliefs devils and demons used to live there. Their artistic depictions can be seen in the Hopeless Bridge and Hell King's Palace temples. The boat stops on the shore and the tourist, as Dante, enters hell.

THREE GORGES >> If we start in Yinchang, we will first see the longest gorge – Xi ling (76 km). It is made from several canyons (the most famous is the Horse Lungs Gorge). Yangtze's bed is irregular and rocky here. Afterwards, the 45 km Wu canyon waits for us. Here Yangtze is the vastest and its current is the weakest. A path used by burlaks to pull up ships on bamboo ropes can be still seen on one of the walls. Writer Paweł Jasienica described this natural wonder in his

Kobieta z ludu Naxi / A Naxi woman

Miasto Lijang, ojczyzna Naxi / City of Lijang, Naxi homeland

historical book "The Land of Yangtze River": "...twelve high peaks raise above it. Ragged spires shoot up from the rim and inaccessible black throats open below." The last and highest gorge Qutang, where the current is the swiftest, is the most spectacular. "In the middle of the river, a lonely rock embraced with white waves protrudes" Jasienica wrote. "The boat sailed into a narrow canyon, in between two vertical, yellow-grey curtains, hundreds of meters high, into a dark abyss, lit by slanting fire-like rays of sun shooting from behind Moses' head". This lonely rock shoots up from the middle of the river near Baidicheng. An ancient ruler, called White, had an engraving made on it saying 'Straight on me!' as an advice for sailors. Going down the river, you should steer straight on the rock and the current will safely navigate your boat.

PRECIOUS REPLACEMENTS >> Three Gorges will be soon inundated as a result of building the Three Gorges Dam (this investment caused the displacement of 2 million people and the flooding of precious historical sites). Luckily, the Chinese found replacements – small gorges on Danking River (Yangtze tributary) called the Lesser Canyon. They will not be affected by the higher level of water. They are situated in ragged mountains and, by many, are considered more beautiful. Apart from rocks and emerald water they offer something more – hanging coffins. Sarcophagus, some dating some 2,000 years back, were hung high in the

Świątynia Chongshen w Dali / Chongshen temple in Dali

Djericin: GAN Lulicins - www.fotolin.com

jest najszerza, a nurt najsłabszy. W jednej ze ścian wciąż znajduje się ścieżka, którą burlacy ciągnęli statki za pomocą bambusowych lin. Paweł Jasienica w książce „Kraj nad Jangcy” tak oto opisał ten cud natury: „wznosi się nad nim 12 wysokich szczytów. Z krawędzi sterzą ku górze poszarpane iglice, niżej czernieją niedostępne gardła pieczar”. Najbardziej spektakularny jest ostatni, największy przełom – Qutang, gdzie nurt rzeki jest najbardziej wartki. „Mniej więcej ze środka nurtu, opasana białymi odkosami spienionej wody, sterczała samotna skała, wysoka i płaska – pisze Jasienica. – Statek wpływał w wąski wąwoz, między dwie pionowe, szarożółte kurtyny, wysokie chyba na setki metrów, w mroczną strzelinę, w którą biły ukośnie promienie słońca niczym ognie, strzelające zza głowy Mojżesza”. Opisana przez Jasienicę skała wciąż wznosi się koło Baidicheng. Starożytny władca, zwany Biały, kazał wyryć nań napis „Prosto na mnie!” jako radę dla wszystkich, którzy będą pokonywać tę trasę. Pływając w dół rzeką, należy sterować prosto na skałę, a prąd, który się o nią rozbije, bezpiecznie przesunie łódź bokiem.

GODNI ZASTĘPCY >> Trzy Przełomy niedługo zaleje woda nieubłaganie podnoszącą się w wyniku budowy Tamy Trzech Przelomów (inwestycja ta pociągnęła za sobą wysiedlenie prawie dwóch milionów ludzi i zatopienie cennych zabytków). Na szczęście zapobiegli Chińczycy znalezli godnych następców. Są nimi flankujące rzekę Daning (dopływ Jangcy) małe przełomy, zwane też wąwozem Lesser. One nie ucierpią na skutek podniesienia się wody. Znajdują się w otoczeniu wąskich, postrzępionych gór i są dla wielu znacznie piękniejsze od poprzedników. Poza skałami i szmaragdową wodą mają coś jeszcze – wiszące trumny. Liczące nawet dwa tysiące lat sarkofagi umieszczano wysoko na skałach, by zmarły miał bliżej do nieba.

Z Chonqing niedaleko już do Kunming, stolicy Yunnanu – najróżnorodniejszej i najciekawszej prowincji Państwa Środkowego. Region ten ciągnie się od tropikalnych lasów na południu i wulkanów na zachodzie, przez pola ryżowe oraz liczne góry w centrum, po zaśnieżone szczyty Tybetu na północy.

mountains so the dead were closer to heaven. From Chongqing it is close to Kunming, the capital of Yunnan – the most diverse and interesting Chinese province. This region stretches from tropical forests in the south, volcanoes in the west, rice fields and mountains in the centre, to snow-covered peaks in Tibet in the north.

NAJPIĘKNIEJSZA PROWINCJA CHIN >> Ponoć nie

wolno stąd zaczynać podrózowania, gdyż ujrzawszy Yunnan nie zechce się już jechać dalej. Region wciśnięty między Birmę, Laos i Wietnam jest najmniej chiński – Hanowie stanowią mniej niż 50 proc. populacji. Prowincję zamieszkuje 1/3 wszystkich mniejszości etnicznych. Znajdziemy tutaj setki „małych narodów” wciąż kultywujących dawne zwyczaje, oddających cześć prastarym bogom oraz noszących tradycyjne stroje. W czasach, gdy w Chinach ludzie ubierają się identycznie, w takie same jak na Zachodzie koszule i spodnie, Yunnan jest ożywcą odmianą. Każda z mniejszości ma swoją ulubioną barwę. Najsłynniejszą z nich – Naxi – nosi się na niebiesko, kolor ten symbolizuje niebo. W społeczności panuje matriarchat. Choćiąż władza przecho-

that journeys should not start here, as after seeing Yunnan no one wants to leave. This region between Burma, Laos and Vietnam is the least Chinese – Hans make for less than 50% of the population. The province is inhabited by one-third of Chinese ethnic minorities. There are hundreds of 'small nations' still cultivating old customs, praising ancient gods and wearing traditional outfits. While people in China wear identical clothes – Western shirts and trousers – Yunnan brings an inspiring change. Each minority has their favourite colour. The best known people – the Naxi – wear blue, symbolizing the sky. The society is based on matriarchate, although power is inherited in the male line, women dominate in other areas of life. Still, more women can be

K L A M A

Kobieta wyruszająca na połów ryb z kormoranami / A woman going fishing with cormorants

działa po linii męskiej, to w pozostałych dziedzinach życia kobiety zdecydowanie dominowały. Po dziś dzień na ulicach miast widać zdecydowanie więcej kobiet. Siedzą, piją herbatę, rozmawiają, grają w karty, czyli robią to samo co mężczyźni w wielu krajach na południu Europy.

Nie mniej ciekawa jest zamieszkująca okolice jeziora Lugu społeczność Mosu wyznajająca ostatni na świecie matriarchat całkowity. Wszystko: majątek, dzieci, nazwiska, pozycje społeczne, itd. przechodzi po linii żeńskiej. Kobiety nie wychodzą za mąż ani nie łączą się w stałe związki, lecz praktykują tzw. chodzące małżeństwa (zapraszają na noc kochanków, a rano ich odprawiają). Ideal wolnej miłości był tak pociągający, że Chińczycy nazwali region, w którym mieszka lud Mosu, „Królestwem Dziewczyn” i zaczęli go silnie reklamować. W efekcie rozplenienia się prostytucja, udowadniając, że wolna miłość nie jest prostą sprawą.

MAIAST Z CHARAKTEREM >> W Yunnanie jest co oglądać! Najbardziej zachwycają stare miasta Dali i Lijiang. Szczególnie to ostatnie, ojczyzna Naxi, wygląda jak archetypiczny gród azjatycki sprzed nadzieja nowoczesności. Domki na starym mieście są kilkupiętrowe, przykryte brązową dachówką. Ta część miasta jest prawie pozbawiona szpetnej architektury funkcjonalnej. Trzęsienie ziemi, które nawiedziło miasto 14 lat temu, zniszczyło budynki z wielkiej płyty. Na szczęście stare domy się ostały. Niewiele gorzej prezentuje się Dali, malowniczo położone między górami Cang a jeziorem Erhai. Na szczęście skomercjalizowana turystyka nie zabiła unikatowego charakteru obu miast. Zatrudniono w Dali, jak i Lijiang można skosztować smacznego potraw i zatopić się w atmosferze dawnych sklepów z herbatą – ponoć najlepszą w całych Chinach.

seen sitting outside, having tea, talking, playing cards – doing what in other cultures men do. Mosu people dwelling near Lugu Lake is no less interesting. They are the last community with full matriarchate. Everything: property, children, names, social roles are inherited in female line. Women do not get married nor enter stable relationships but practice ‘transient marriages’ (they invite lovers for the night and dismiss them in the mornings). The notion of free love is so tempting that the Chinese called this region the ‘Girl’s Kingdom’ and aggressively advertised it. As an effect prostitution flourishes.

CITIES WITH CHARACTER >> There is a lot to see in Yunnan! Old towns like Dali and Lijiang are the most enticing. Especially the latter one, the hometown of Naxi, looks like an archetype Asian settlement. Buildings in the old town are few storeys high and covered with brown tile. This part of town has almost none functional architecture. An earthquake which happened 14 years ago destroyed all concrete buildings. The old buildings survived. Dali, picturesquely located between Tsang Mountains and Erhai Lake, is equally beautiful. Commercial

tourism has not killed the unique character of both towns. Dali and Lijiang offer tasty food and traditional tea shops. And Yunnan tea is said to be the best in the world.

Wiza: kosztuje 220 zł. Ambasada Chińskiej Republiki Ludowej w Warszawie, przy ul. Bonifraterskiej 1. www.chinaembassy.org.pl Wymagana jest rezerwacja biletu lotniczego oraz noclegów w Chinach. Wizę dostaniemy zgodnie z biletem lotniczym, będzie ona ważna od momentu wyłotu na zapisaną tam liczbę dni.

Dojazd: Najtańszy bilet lotniczy z Warszawy do Pekinu i/lub Szanghaju i z powrotem kosztuje 2500 zł w obie strony. Do Chongmingu można dotrzeć samolotem (z Szanghaju od 400 zł) bądź pociągiem (z Pekinu/Szanghaju ok. 200 zł).

Ceny atrakcji: Rejs turystyczny po Jangcy kosztuje od 300 do 700 zł. Bilety wstępów do turystycznych atrakcji na trasie – ok. 300 zł.

Visa: it costs PLN 220. The Embassy of the People's Republic of China in Warsaw – 1 Bonifraterska Str., www.chinaembassy.org.pl. Air ticket and accommodation need to be booked in advance. Visas are issued based on the plane ticket and are valid for a certain number of days from the departure date.

Getting there: the cheapest return air ticket from Warsaw to Beijing and/or Shanghai is PLN 2500. Chongqing can be reached by plane (PLN 400 from Shanghai) or train (PLN 200 from Beijing/ Shanghai).

Prices: Tourist cruises on Yangtze cost from PLN 300 to 700. Entrance fees – approx. PLN 300.

Fot. Michel Luu/lnu

XVIII MIEDZYNARODOWE TARGI TURYSTYCZNE

TT WARSAW

23-25 WRZEŚNIA 2010

SPEŁNIJ MARZENIA O PODRÓŻACH!

PREZENTACJA PONAD 60 KRAJÓW ŚWIATA ✓

ATRAKCJE TURYSTYCZNE Z CAŁEI POLSKI ✓

NIEZWYKŁE OFERTY NA SEZON JESIENNO-ZIMOWY ✓

JUŻ DZIŚ ZAPLANUJ WRZEŚNIOWĄ
WYPRAWĘ NA TT WARSAW

SZCZEGÓLÓW SZUKAJ NA WWW.TTWARSAW.PL

Paweł Klimek

Dwa oblicza cypru

TWO FACES OF CYPRUS

Gdy już nacieszymy się tym, czego w Polsce najbardziej nam brakuje – gorącymi plażami, lazurem nieba i przyjemnym chłodem drinka w hotelowym barze – warto ruszyć w głąb wyspy, by poznać jej prawdziwą twarz.

When you have filled yourselves with what you miss the most in Poland – hot beaches, blue sky and a cold drink in a hotel bar – it is time to hit the road and visit the island's interior to have a glimpse at its true face.

Zdjęcie: A. Paliś - Fotolia.com

Najdalej na wschód wysunięta wyspa Morza Śródziemnego pachnie ziołami, kwiatami i świeżym serem halloumi. Słońce świeci tu przez ponad 300 dni w roku, a urokliwe piaszczyste plaże spokojnie zanurzają się w ciepłej morskiej wodzie. Wieczorem pod wiecznie zielonymi palmami tętnią życiem przyjemne tawerny. Gdyby nie moc atrakcji czekających na nas w głębi lądu, nie żał byłoby spędzić dwutygodniowego urlopu na plaży.

Podczas wycieczki po wyspie, która jest miejscem spotkania tradycji Wschodu i Zachodu, odnajdziemy pamiątki po starożytnych Grekach, Rzymianach i Bizantyjczykach, krzyżowcach i Wenecjanach, Turkach i Brytyjczykach.

WOKÓŁ LARNAKI >> Nowoczesny port lotniczy w położonej na południowym wschodzie wyspy Larnace upewnia nas, że przybiliśmy do europejskiego kraju. Ale już podczas pierwszego spaceru po mieście przekonujemy się, że nie tylko Europejczycy byli władcami tej ziemi. W czasach starożytnych funkcjonowało tu miasto portowe nazywane Kition, w którym urodził się twórca stoicyzmu – Zenon z Kition. Do dziś doktryna filozoficzna wzywająca do oddania się przeznaczeniu i prawom natury, ma na wyspie wielu zwolenników. Nie zdziwmy się, kiedy w taverne

The most eastern island in the Mediterranean Sea smells of spice, flowers and fresh halloumi cheese. Sun operates here for over 300 days a year and charming beaches peacefully bathe in warm sea waters. Cozy taverns under the evergreen palm trees lure in the evenings. If it was not for a fabulous array of attractions in the interior we could spend a fortnight at the beach. We set off to see the island, which is the meeting place of the traditions of the West and the east. Ancient Greeks, Romans and Byzantines, crusaders and Venetians, Turks and Brits have left their stamp on Cyprus.

AROUND LARNACA >> A modern airport in Larnaca, a city in the south eastern part of the Cyprus, leaves no doubt that we have arrived in the European country. However, as soon as we set our foot in the city, we see that not only Europeans have ruled here. In ancient times, Larnaca was a port town known as Kition, where the father of stoicism Zeno of Citium was born. This philosophical doctrine that advocates accepting fate and laws of nature has many followers on the island. Thus, do not be surprised when in a tavern your culinary follies are not attended to with speed... Apart from an astounding seafront promenade the city has two more places worth visiting. The first is the Church of Ayios Lazaros where

Meczet Hala Sultan Tekke w Larnace / Hala Sultan Tekke Mosque in Larnaca

nasze kulinarne zachcianki nie są realizowane z pośpiechem... W samym mieście oprócz spaceru efektowną promenadą warto odwiedzić dwa miejsca. Pierwsze z nich to kościół Agios Lazaros, w którym pochowano Łazarza (po wskrzeszeniu przez Chrystusa udał się na Cypr, gdzie przez 30 lat był biskupem). Drugie to – Muzeum Pieridesa, unikalna prywatna kolekcja dzieł sztuki od epoki kamienia łupanego po średniowiecze. Kilkanaście kilometrów za miastem na brzegu słonego jeziora, w którym wiosną i jesienią baraszkują stada flamingów, wśród palm i cyprysów wznosi się

Lazarus was buried (after being raised from dead by Christ, Lazarus went to Cyprus where he was a bishop for the next thirty years). And the second is Pierides Museum with a private collection of art and artefacts from Neolithic times to medieval age. Several kilometers outside the city, at the Salt Lake full of flamingoes, among palms and cypresses rises Hala Sultan Tekke mosque. Inside is the grave of Umm Haram, the aunt of Mahomet, who died in 674 and the tomb of Lady Khadijah, the grandmother of the late King Hussein of Jordan.

Fort w porcie Pafos / Fort in the Paphos Port

Muzeum Ikon w Nikozji / Icon Museum in Nicosia

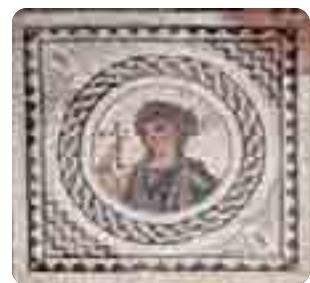
Wnętrze klasztoru Kykkos / Inside of the Kykko Monastery

Skała Afrydy, tu według mitologii narodziła się bogini miłości
Aphrodite's Rock said to be the Birthplace of the Goddess of Love

meczet Hala Sultan Tekle. W tym jednym z najważniejszych miejsc pielgrzymkowych muzułmanów spoczywają Umm Haram, zmarła w 674 r. ciotka Mahometa, oraz Chadija, babka króla Jordania Husseina.

AFRODYTA I BIZANTYŃSKA SZTUKA >> W poszukiwaniu dalszych śladów dziedzictwa europejskiego warto udąć się na zachodni skraj wyspy – do Pafos, miasta założonego w XIV w. p.n.e. Według mitologii greckiej u jego wybrzeży z morskiej piany narodziła się bogini miłości Afrodyta. Przetrwało tu wiele zabytków niemal z każdej epoki istnienia miasta, dlatego Pafos wygląda jak muzeum pod gołym niebem (znajduje się na Liście Światowego Dziedzictwa Kultury UNESCO). Do najważniejszych pamiątek przeszłości należą: wczesnochrześcijańskie katakumby Aja Solomoni, zamek bizantyjski z XIII w. i dom Dionizosa słynący ze świetnie zachowanych mozaik podłogowych z III–V w. n.e.

Z Pafos ruszamy w góry Troodos będące skarbnicą bizantyńskiej sztuki. W tym odizolowanym od świata wulkanicznym masywie przetrwało 10 świątyń wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa Kultury UNESCO). Tu także odnajdziemy Kykkos – naj słynniejszy klasztor na Cyprze. Budowla wzniesiona w 1100 r. ku czci Dziewicy Maryi skrywa prawdziwy skarb – jedną z trzech zachowanych ikon przypisywanych św. Łukaszowi. Posrebrzana ikona dołączona do sztylkretowego relikwiarza z macią perłową przykuwa wzrok w ikonostasie.

PODZIELONA NIKOZA >> Góry Troodos opadają dosyć stromo ku północy. Widać z nich rozległą nizinę Mesaoria i wznoszące się za nią wapienne góry Pentadaktylos, u których stóp roz-

APHRODITE AND BYZANTINE ART >> More traces of the European heritage can be found at the western end of the island in Paphos built in the 14th century BCE. According to the Greek mythology it was the place where Aphrodite, the goddess of love, was born from foam. The town is like an openair museum with its collection of monuments almost from each and every epoch (it was inscribed onto the UNESCO World Heritage List). The most important places include: the Solomoni catacombs from the early Christian period, the Byzantine castle from the 13th century and the House of Dionysus famous for its floor mosaics from 3rd-5th century CE. From Pafos we go to the Troodos Mountains, which are the treasury of the Byzantine art. Numerous

Byzantine monasteries and churches have survived in this isolated volcanic massif (as many as ten temples have been listed in the UNESCO World Heritage List). One of them – the Kykko monastery, which is the most famous and richest monastery in Cyprus, was founded in 1100 and dedicated to the Virgin Mary. It possesses a real treasury i.e. one of the three surviving icons ascribed to St. Luke.

DIVIDED NICOSIA >> The Troodos Mountains descend steeply to the north. They offer a splendid view over the extensive Mesarya plains and the Pentadaktylos Mountains, at the foot of which spreads the divided capital of Cyprus – Nicosia. It is a city of extremities: fascinating, mysterious, rich and poor at the same time. It has one of its feet in the European Union, the other in the non-existent country. It is a tragic city torn apart by barricades and UN patrols along the demarcation line, but one that is full of joyful laughter of children playing. Here, you can see how above the green line, the West timidly extends its hand to the East. Seen from

Zdjęcia: Vias - Fotolia.com, T.Olenicki

pościera się Nikozja – podzielona granicą stolica Cypru. Miasto fascynujące, tajemnicze, dynamiczne, bogate i biedne zarazem. Jedną nogą stoi w Unii Europejskiej, drugą – w samozwańczym państwie, zwanym Turecką Republiką Cypru Północnego. Tragicznie rozdarte barykadami i ozeńetowskimi patrolami wzdłuż linii demarkacyjnej, a równocześnie pełne radosnego śmiechu dzieci. Tutaj można zobaczyć, jak ponad linią demarkacyjną Zachód nie śmiało wyciąga dłoń do Wschodu.

Stare miasto w Nikozji, widziane z lotu ptaka, przypomina słońce z 11 promykami. W rzeczywistości to narys twierdzy wzniesionej w XV w. przez Wenecjan. Obwarowania te nie obroniły mieszkańców przed Turkami. W 1570 r. wojska osmańskie wdarły się do miasta i na ponad 300 lat pozbawiły je niezależności.

NIEMI ŚWIADKOWIE HISTORII >> Osmańscy zdobywcy przekształcili gotyckie kościoły w meczety. Na szczęście nie zniszczyli prawosławnych świątyń greckich. Niektóre z nich, jak choćby Panagia Chrysalinotissa, przetrwały do dziś w niezmienionym kształcie. Najpiękniejszą świątynią chrześcijańską w Nikozji jest wzniesiona w połowie XVII w. katedra św. Jana Ewangelisty. Jej wnętrze zachwyca bogactwem ikon i malowideł. Do najcenniejszych elementów wyposażenia należy również tron arcybiskupa. Natomiast siedziba kościelnego zwierzchnika – pałac Archibiskupa – była świadkiem zamachu na prezydenta Makariosa (jednocześnie arcybiskupa Cypru). Wydarzenie to wywołało wojnę domową, zakończoną interwencją turecką i zajęciem w 1974 r. północnej części wyspy. W części pałacu mieści się Muzeum Bizantyjskie z ciekawą kolekcją ikon i sztuki cerkiewnej. Bogatą historię wyspy dokumentuje Muzeum Cypru. W 14 salach skromnego kolonialnego budynku zgromadzono znaleziska archeologiczne, począwszy od epoki kamienia łupanego po imperium rzymskie. Nie sposób przejść obojętnie obok ceramiki my-

above, the Old Town in Nicosia looks like a great sun with eleven beams. In reality, it is the perimeter of the fortress built in the 15th century by the Venetians. It took three years to erect huge ramparts that unfortunately did not protect the inhabitants against Turks. In 1570, the Ottomans took the city and for over 300 years deprived it of its freedom.

MUTE WITNESSES OF HISTORY >> The Ottoman conquerors turned Gothic churches into mosques. Fortunately, they did not destroy Greek Orthodox temples. Some of them, e.g. Panagia Chrysalinotissa survived until today almost untouched. The most beautiful Christian temple in Nicosia is Agios Ioannis (St. John's Cathedral) built in the mid-17th century. Its inside is filled with rich collection of icons and wall paintings. One of the most precious items here is an elaborate archbishop's throne. On its part, the seat of the head of the church – the Archbishop's Palace – witnessed the attempted assassination of the president Makarios (who at the same time was the archbishop of Cyprus). This event led to a short but bloody civil war and Turkish successful invasion on the Northern Cyprus in 1974. At present, a part of the palace is

Nikozja – przejście na turecką stronę Cypru / Crossing to the island's Turkish side

Mieszanki północnej części Nikozji / Girls from north Nicosia

keńskiej, mebli i biżuterii sprzed ponad pięciu tysięcy lat oraz kolekcji figurek wotywnych. Na uwagę zasługuje także słynny marmurowy posąg Afrodyty z Soloi, która jest symbolem Cypru.

PO DRUGIEJ STRONIE LINII >> Sercem Nikozji jest najstarsza część miasta – Laiki Geitonia. Wypełniają ją wąskie, kręte uliczki otoczone knajpkami i niezliczonymi sklepami z pamiątkami. Wędrując po starym mieście, dotrzemy do bulwaru Odos Lidras (dawnej głównej ulicy miasta), który doprowadzi nas do linii demarkacyjnej. Od kilku lat można w tym miejscu przekroczyć granicę (wystarczy dowód osobisty). Warto przejść na okupowaną stronę, by odkryć kolejne arcydzieła sztuki i jednocześnie odbyć wycieczkę w czasie. Północna część Nikozji (gnębiona sankcjami gospodarczymi) jest miastem nieco zrzuconym, odrapanym i odpchającym. Śpiew muezinów nawołujących do modlitwy miesza się z radosnymi okrzykami dzieci wałęsających się po ulicach. Ozdobą tej części miasta jest meczet Cami Selimiye, który dawniej był gotycką katedrą św. Zofii. Wracając na południową stronę miasta, będącą łącznikiem Wschodu i Zachodu, trudno oprzeć się wrażeniu, że droga do zjednoczenia wyspy jest jeszcze dłuża i kręta.

Dojazd: samolotem – regularne rejsy zapewnia LOT. Od marca do października rumuńskie linie Blue Air trzy razy w tygodniu latają do Larnaki. Bilet w dwie strony: od 250 zł. Rezerwacje: www.blueairweb.com lub Telefoniczne Centrum Obsługi (bezpłatne z obsługą w j. polskim) – (357) 24 841 180
Warto wiedzieć: Cypr jest podzielony na dwie części: południową (grecką) i północną (okupowaną przez Turcję).

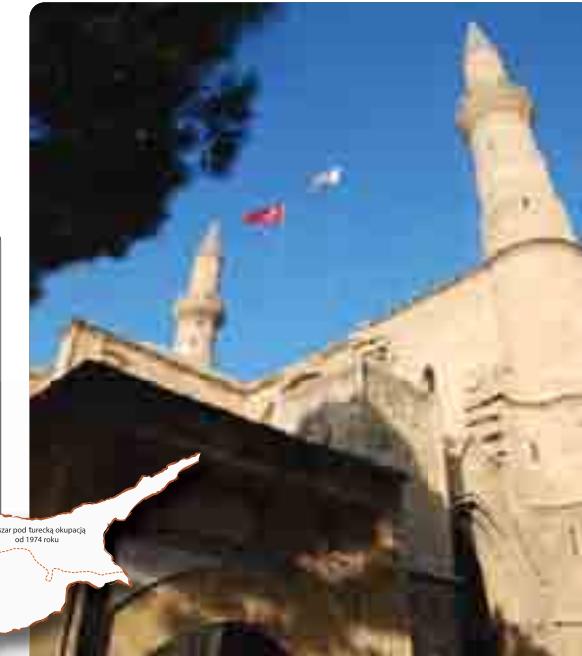
Getting there: Airplane – LOT provides regular flights. From March to October, the Romanian Blue Air airlines fly three times a week to Larnaca. Return ticket price starts from PLN 250. To book go to: www.blueairweb.com or contact Telephone Service Center (free of charge, in Polish) – (357) 24 841 180
Good to know: Cyprus is divided into two parts: southern (Greek) and northern (occupied by Turkey).

www.visitcyprus.com

taken over by the Byzantine Museum with a very interesting collection of icons and Orthodox artefacts, while the Cyprus Museum presents the rich history of the island. Fourteen rooms of a modest colonial building house archeological findings from Neolithic times to the Roman Empire. It is impossible not to pay attention to more than 5,000 year old Mycenaean pottery, furniture and jewelry and a 2,000-piece collection of votive figurines. The eyes are also drawn to the famous marble statue of Aphrodite of Soli, the symbol of Cyprus.

ACROSS THE LINE >> Laiki Geitonia, the oldest part of Nicosia, has narrow, winding streets surrounded by infinite eating places and souvenir shops. Strolling around the Old Town we reach Odos Lidras boulevard (Ledra Street which used to be the city's main street) that will lead us to the demarcation line. It has been several years now since it was first possible to cross the border here just showing your ID. It is worth going to the Turkish side of the island to discover more artistic masterpieces and travel in time. The northern part of Nicosia (badly coping with economic sanctions) is a bit dilapidated, squalid and repulsive. The markets are full of cheap, fake Western commodities. Chants of muezzins calling for prayer are intertwined with joyful voices of loitering children. The pearl of this city section is the Selimiye mosque, which used to be the Gothic cathedral of St. Sophia. Getting back to the southern part of the city functioning as a connector between the West and the East, it is hard to resist the thought that the road to island's unity is still quite long.

Meczet Cami Selimiye / Cami Selimiye Mosque

Zdjęcie: T.Oleński

ITB Berlin świat w pigułce

IT BERLIN - THE WORLD AT HAND

**Międzynarodowe Targi Turystyczne
W Berlinie łączą funkcje
promocyjne i handlowe. A to zapewnia
im pozycję lidera wśród branżo-
wych targów turystycznych.**

**The International Tourist
Fair in Berlin is promotional
and commercial.
This makes it a leader
among tourist fairs.**

Tegoroczna 44. edycja ITB przyniosła powiew optymizmu. Okazuje się, że branża turystyczna powoli wychodzi z kryzysu, który w zeszłym roku dotknął wszystkie gałęzie gospodarki. Trwające pięć dni targi (10–14 marca) cieszyły się największym w historii tej imprezy powodzeniem wystawców i zwiedzających. 11 127 wystawców (ponad tysiąc więcej niż w ubiegłym roku) z 187 krajów wykorzystało całą dostępną powierzchnię wystawienniczą (ok. 160 tys. m²).

Największe stoisko przypadło w udziale Turcji – kraju partnerstwa tegorocznych targów – która zaprezentowała się jako popularne miejsce wypoczynku (27 mln turystów odwiedziło ją w 2009 r.), fascynujące bogactwem kultury połączenie Wschodu z Zachodem. Turcy zachwycili wszystkich rozmachem promocyjnymi działań, z wielkim artystycznym show podczas ceremonii otwarcia na czele, oraz ofertą przygotowaną dla turystów. Ciekawym pomysłem było ufundowanie 44 podróży dla dwóch do Anatolii oraz 10 dwuosobowych wycieczek do Stambułu. Polskie stoisko narodowe pojawiło się w Berlinie po raz 40. nasze wystąpienie poświęciliśmy obchodom Roku Chopinowskiego. Za rok będziemy krajem partnerskim 45. edycji ITB. Zgodnie z tradycją zostaniemy gospodarzami ceremonii otwarcia, otrzymamy też możliwości aktywnej promocji. Obyśmy tylko wykorzystali tę szansę, bo Polska jest dla Niemców trzecią pod względem popularności destinacją turystyczną.

This year's 44th edition of ITB was optimistic. It looks like tourism slowly comes out of the crisis which last year hit all branches of economy. The 5-day fair (10-14 March) was the most successful in its history, with most exhibitors and visitors. 11 127 exhibitors (over 1 thousand more than last year) from 187 countries used all the provided space (about 160 000 m²). The biggest stall belonged to Turkey – this year's fair's partnering country – which presented itself as a popular tourist destination (27 mil. tourists visited it in 2009) fascinating with the rich blend of Eastern and Western culture. The Turks delighted everyone with manifold promotion, big artistic show at the opening ceremony and their offer for tourists. An interesting idea was a treat of 44 trips for two people to Anatolia and 10 two-people trips to Istanbul. Polish stall appeared in Berlin for the 40th time and we devoted our presentation to the Chopin Year. Next year we will be the partnering country of ITB's 45th edition. As is tradition, we will be the hosts of the opening ceremony and will get the chance to promote ourselves actively. Let's hope we will use this opportunity, as Poland is for the Germans the third most important tourist destination.

ProMesse – Przedstawicielstwo Targów Berlińskich
Adres:
ul. Baśniowa 3, lok. 606, 02-349 Warszawa
tel. (22) 215 47 69, fax (22) 435 99 59
e-mail: promesse@targiberlińskie.pl
www.targiberlińskie.pl

Biblioteka podróżnika

Urszula Gabryelska

Dla młodych wędrowców

Poradnik odsłania przed najmłodszymi turystami tajniki sztuki wędrowania. Podpowiada, jaki sprzęt kupić przed wyruszeniem w drogę, jak zaplanować wędrówkę i zachować się na szlaku. Autorzy przedstawiają niebezpieczeństwa czyniące na młodego wędrowca i radzą, jak im stawić czoło. Na koniec zachęta do wędrowania – opis najciekawszych szlaków trekkingowych Polski z uwzględnieniem atrakcji czekających na trasie.

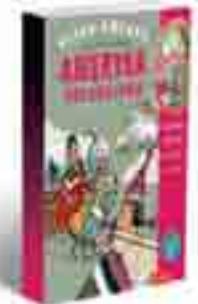
Wybieram wędrowanie. Poradnik młodego turysty; wydawnictwo PTTK „Kraj”

Różnorodność świata

Sześciotomowy „Atlas świata” dla dzieci w lekkiej i atrakcyjnej formie przybliża różnorodność przyrodniczą i kulturową naszej planety. Opowiada o mieszkańców sześciu kontynentów, ich zwyczajach, domach, strojach. Duże miejsca poświęcono zwierzętom i środowisku, w którym żyją. Wycięte strony pokazują m.in.: podwodny świat rafy koralowej, różne oblicza Nowego Jorku lub ranczo kowbojów argentyńskich. Kalka edukacyjna uczy, wskazując różnice. Dzięki niej dzieci mogą odbyć wyprawę na sawannę w porze deszczowej i suchej lub podejrzeć, jak wygląda praca w teatrze japońskim i na planie hollywoodzkiego filmu. W każdym tomie – mapa polityczna i fizyczna kontynentu oraz baśń etniczna.

Atlas świata, 6 książek o 6 kontynentach; wydawnictwo LektorKlett

Turystyka przyjazna środowisku

W dzisiejszych czasach możemy z łatwością dotrzeć do najbardziej niedostępnych zakątków świata. Kosztować regionalne przysmaki, jeździć lokalnymi środkami transportu, kupować na targu wyroby miejscowych rzemieślników. Czy jednak wszyscy jesteśmy ekoturystami? Ta niezwykle mądra książka odpowiada na pytanie, jak podróżować i korzystać z przyrody i dziedzictwa kulturowego, aby nie odczuły skutków naszej ingerencji, a lokalna społeczność miała z tego wymierną korzyść.

Dominika Zaręba, Ekoturystyka; Wyd. Naukowe PWN

Azja globtrotera

Tomek Michniewicz – dziennikarz i doświadczony backpacker – zabiera nas w fascynującą podróż po Azji. Wyprawę pełną niebezpieczeństw, kiedy razem z autorem łapiemy jadowite weże lub tropimy przemytników dzieł sztuki, zaskakujących zdarzeń i ciekawych ludzi, takich jak świaci mężowie, którzy potrafią cofnąć czas. Książka napisana jest ze swadą i humorem, dlatego czyta się ją jak najlepsze powieści awanturnicze. To także świetny poradnik i skarbnica adresów, dla tych, którzy chcą sami zaplanować wyprawę do Azji.

Tomek Michniewicz, Samsara. Na drogach, których nie ma; wydawnictwo Otwarte na świat

Targi Sportów Wodnych i Festiwal Żeglarski

WIATR I WODA NA WODZIE 5 – 8 sierpnia 2010 Marina Gdynia

GDYNIA
Żeglarska Stolica Polski

Apteczka podróżnika

TRAVELLER'S FIRST-AID KIT

Czasami zajmuje pół plecaka, innym razem bez trudu zmieści się w kieszeni. Wszystko zależy od miejsca, do którego wyruszamy.

Apteczka daje poczucie bezpieczeństwa, dlatego bez niej nie ma co wyruszać w podróż.

Sometimes it fills half a backpack
sometimes you can hold
it in your pocket. It all depends
on the place you are going to.
It gives a sense of security,
so do not start your
journey without it.

The first-aid kit will be different for a globetrotter journey to Asia, where it is hard to get professional medical help, and will be different for a holiday in Spain, where we can buy basic medicines in a supermarket. But because in every corner of the world we can have sunburn, indigestion and blisters on our feet, making our life, not to mention our active leisure, unpleasant, it is good to have with us some medicaments.

STOMACH PROBLEMS AND CONSTIPATIONS >

Stomachache and loose motion usually result from climate, water and food change. In such situations it is best to take: a few sachets of Smecta, a pill of Loperamide or Taninal, 10–20 pills of activated carbon, crushed and dissolved in a glass of water. When experiencing serious and chronic diarrhea, take Stopera. 2 capsules should bring relief. If for 2–3 days the symptoms haven't disappeared, there is fever and more pain, consult the doctor. During holiday many people suffer from constipations. To feel light and be in good form, just in case take with you: Laxitab, Fructolax, Xenna or Altra. You can also have gliceric suppositories.

BITES >> Bites of mosquitoes, black flies, hemiptera, ants and...

ticks are the nightmare of hikers and people actively resting with nature. To protect yourself from them, spray Mugga on your skin (it is one of the best means to protect yourself from

Iwona Potęga

Przed użyciem zapoznaj się z ulotką, która zawiera wskazania, przeciwwskazania, dane dotyczące działań niepożądanych i dawkowanie oraz informacje dotyczące stosowania produktu leczniczego, bądź skonsultuj się z lekarzem lub farmaceutą, gdyż każdy lek niewłaściwie stosowany zagraża Twojemu życiu lub zdrowiu.

dzających aktywnie czas na łonie natury. Aby się przed nimi uchronić, spryskaj skórę preparatem mugga (jeden z najlepszych środków zabezpieczających człowieka przed insektami) lub innym repellentem, np. moustidose, autan. Jeśli jednak dopadły cię krwiożercze bestie, ulgę przyniesie posmarowanie bąblą żellem fenistil lub spryskanie ich preparatem dermophenazol. Przyda się także wapno odczułujące.

POPARZENIA SŁONECZNE >> Podczas trekkingu po górach, wypoczynku na plaży i rejsu żeglarskiego jesteśmy na rażeni na działanie szkodliwego promieniowania UV. Dlatego na wakacjach nie możemy się obyć bez kremu i pomadki do ust z wysokim filtrem UV. Skutki poparzenia natomiast najlepiej złagodzić: panthenol w żelu, dermazin w kremie lub maść alantan.

SKALECZENIA, OBTARCIA, STŁUCZENIA >> Jeśli się skałczysz, obetrasz stopy w niewygodnych butach, przyda ci się jakiś środek dezynfekujący, np.: woda utleniona, spirytus salicylowy, saszetki leko lub rivanol. W apteczce każdego piechura powinny się znaleźć także: wodoodporne plastry z opatrunkiem, np. viscoplast, plastry na odciski salvequick, jałowe gaziki (każdy oddzielnie zapakowany), bandaż i bandaż elastyczny oraz antybiotyk w maści (tribiotyk). Spuchniętym kończynom ulgę przyniesie np. żel lioton. Natomiast mocno potłuczoną lub zwichniętą w kostce nogę wyleczy altacet w żelu.

PRZEZIĘBIENIE >> Latem wbrew pozorom często dopada nas ból gardła i przeziębienie. Aby i na tę przypadłość mieć radę, spakuj do plecaka: tabletki do ssania, griplex, paracetamol, eferalgan, które zmniejszają katar i kaszel. Do płukania gardła najlepiej nadaje się dentosept lub roztwór sody oczyszczonej.

LEKI PRZECIWBOLOWE >> Migrena, ból zęba czy skurcz jelit nawet najpiękniejszy wakacyjny dzień zmienia w koszmar. W walce z bólem pomocne będą: aspiryna (gorączka, profilaktyka choroby wysokogórskiej, stany zapalne), ketonal, diclac (ból kostno-stawowe, zębów), ibuprofen (ból głowy), no-spa (skurcz jelit, koliki nerwowe, ból pęcherza).

PODRAŻNIONE OCZY >> Łagodzące krople, np. sztuczne łzy dacrolux lub polcrom (dla alergików), okażą się nieocenione, gdy nasze spojówki zostaną podrażnione przez piasek, słońce lub pyłki kwiatów.

insects) or try another repellent. If, however, you have already been attacked by these blood thirsty creatures, smear your blisters with Fenistil or spray skin with Dermophenazol. Desensitizing calcium is also helpful.

SUNBURNS >> When trekking in the mountains, lying on a beach or sailing on water, we are in danger of being exposed to harmful UV radiation. Hence any holiday requires a cream and a lipstick with a high UV filter. The effects of sunburn will best be cooled by Panthenol gel, Dermazin cream and Alantan ointment.

CUTS, SORES AND BRUISES >> If you cut yourself or get sores in inconvenient shoes, you can use disinfectants, such as: hydrogen peroxide, salicylic alcohol, sachets of Leko or Rivanol. Every hiker should have: waterproof plasters with dressing, e.g. Viscoplast, clavus plasters – Salvequick, sterile gauze (each separately packed), bandage and elastic bandage as well as antibiotic ointment (Tribiotic). Swollen legs can be relieved by Liton gel. If you sprain your ankle or bruise it badly, the Altacet gel will be invaluable.

COLD >> Surprisingly, in summer we can easily catch cold and sore throat. To deal with these, pack with you: sucking pills, Gripex, Paracetamol or Eferalgan, as they lessen running nose and coughing. Best for rinsing the throat is Dentosept or sodium bicarbonate solution.

PAINKILLERS >> Migraine headaches, toothache or bowel contraction can turn a beautiful summer day into a nightmare. To fight these different kinds of pain, it is helpful to have: Aspirin (fevers, prevention of mountain sickness, inflammations), Ketonal, Diclac (bone and joint pains, toothache), Ibuprofen (headaches), No-spa (bowel contractions, renal colic, bladder pain).

IRRITATED EYES >> Conjunctiva irritated by sand, sun or flower pollen can be relieved by soothing drops, e.g. artificial tears Dacrolux or Polcrom, recommended to allergy sufferers.

WAŻNY SPRZĘT: Niezależnie od miejsca, do którego jedziemy na wakacje, w apteczce powinny się znaleźć: termometr, nożyczki, pęseta (do usuwania ciał obcych, tj. drzazg, kolców, kleszczy), rękawiczki lateksowe (do opatrywania ran). **Basic equipment:** Regardless of where we are going, in our first-aid kit should be: thermometer, scissors, tweezers (to remove foreign bodies, like splinters, thorns, ticks) and latex gloves (when dressing wounds).

société

restauracja
club

Restauracja société ul. Różana 14, tel.: 022 540 13 33, e-mail: societe@societe.pl

société

restauracja
club

■ oferujemy urozmaicone menu z akcentami kuchni polskiej i śródziemnomorskiej,

■ organizujemy imprezy okolicznościowe tj. bankiety, wesela, konferencje oraz spotkania biznesowe,

■ proponujemy mile spędzić czas w otoczeniu zieleni naszego ogrodu

■ We offer a varied menu with some accents of Polish and Mediterranean cuisine,

■ we organize occasional parties, that is banquets, wedding receptions, conferences and business meetings

■ We recommend spending nice time in our green garden.

Do dyspozycji naszych Gości oddajemy:
 56 kompleksowo urządzone pokoi dla 104 osób, w tym:
 12 pokoi 1-osobowych,
 39 pokoi 2-osobowych
 2 pokoje rodzinne
 3 apartamenty.

At the disposal of our guests there are:
 56 fully arranged and equipped rooms,
 with a total of 104 beds, including:
 12 single rooms
 39 double rooms
 2 family rooms
 3 suites.

Hotel Festival - komfort i tradycja
Hotel Festival Sp. z o.o.
 45-222 Opole, ul. Oleska 86
 tel. + 48 77 427 55 55, 48 77 442 33 33
 fax. + 48 77 427 55 19
www.hotelfestival.eu
Festival Hotel – comfort and tradition

U nas aktywnie spędzasz wolny czas
 na basenie, w jacuzzi, w saunie
 i w siłowni, a także skorzystasz
 z masażu.

Staying here, you can spend your time actively
 in a swimming pool, jacuzzi, sauna, gym
 or having a massage.

W hotelu znajdują się dwie sale konferencyjno-szkoleniowe: konferencyjna (na 170 miejsc) i bankietowa (na 60 miejsc) doskonale przygotowane do organizacji: konferencji, bankietów, szkoleń, imprez integracyjnych. Wyśmienita kuchnia śląska i międzynarodowa.

The Hotel also offer 2 conference-training rooms: the conference room (170 seats) and the banquette rooms (60 seats) excellently prepared for hosting conferences, banquets, trainings and incentive events. Exquisite Silesian and international cuisine.

JEDYNA INDONEZYJSKA RESTAURACJA W POLSCE

Warszawa, ul. Jasna 22
(róg ul. Świętokrzyskiej)
tel/fax: 022 828 67 71
tel.kom: 0 502 907 002
www.galeriabali.pl
info@galeriabali.pl

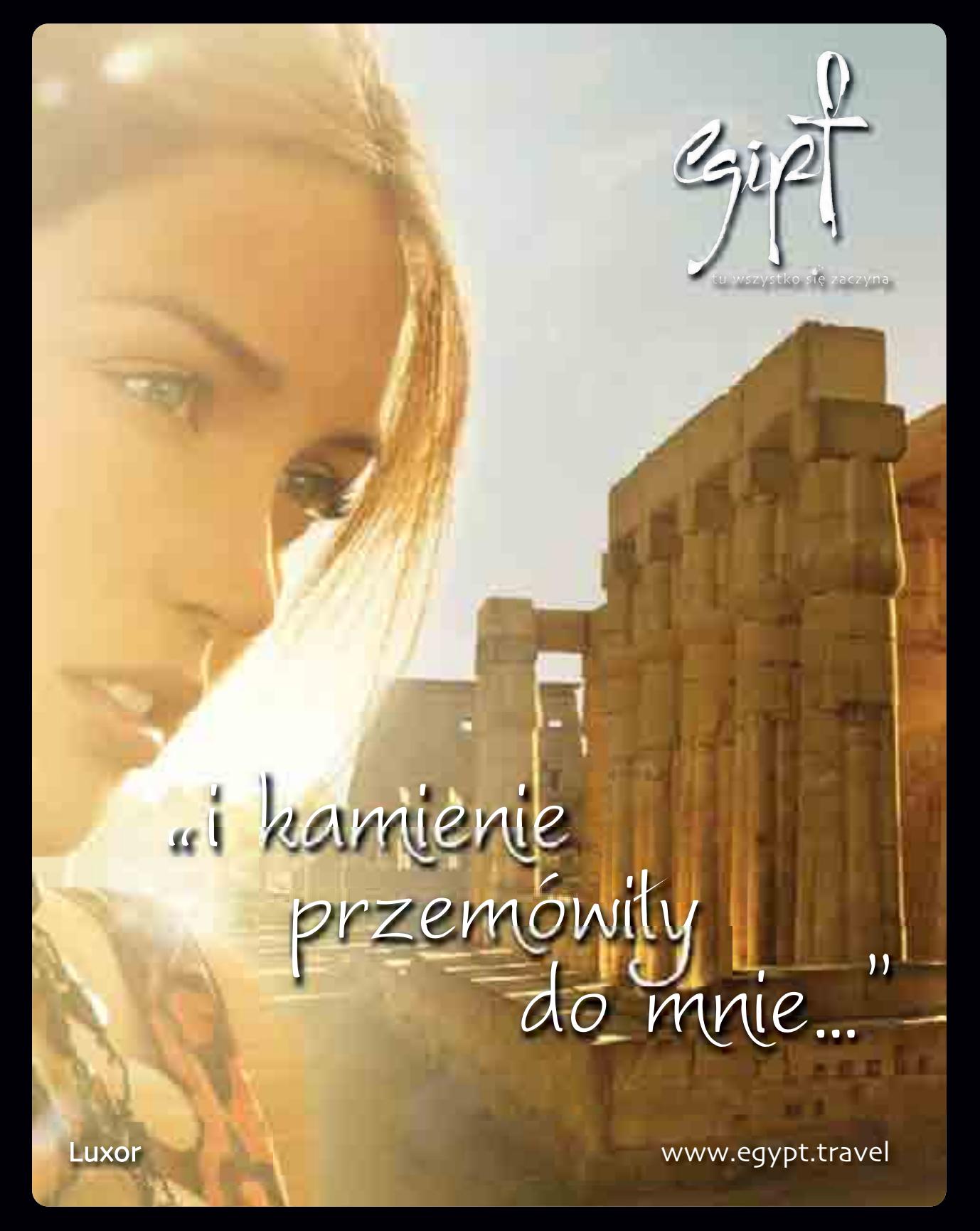

- *Fine dining*****
- *Sala VIP*
- *Codziennie świeże tropikalne ryby i owoce morza*
- *Otwarte 7 dni w tygodniu, od 12 - 24 lub do ostatniego gościa*

GALERIA BALI & BUDDHA CLUB

RESTAURANT & MUSIC LONGUE & CLUB & ART GALLERY

Egypt

tu wszystko się zaczyna

„i kamienie
przemówity
do mnie...”

Luxor

www.egypt.travel